

Täysistunto

Tiistai 3.3.2026 klo 14.00—19.47

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 19.47.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—16.04 ja 18.01—19.47) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.04—18.01).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 15, 16/2026 vp.

2.2. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Perustuslakivaliokunta on 27.2.2026 valinnut varapuheenjohtajakseen edustaja Onni Rostilan.

3. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 14/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan jäseneksi edustaja Arja Juvosen ja varajäseneksi edustaja Kaisa Juuson.

4. Ulkoasiainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 15/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ulkoasiainvaliokunnan jäseneksi edustaja Kaisa Juuson.

5. Eduskunnan pankkivaltuuston täydennysvaali

Vaali VAA 16/2026 vp

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi eduskunnan pankkivaltuuston jäseneksi edustaja Kaisa Juuson.

6. Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 7. asiasta, joka esitellään tämän asian yhteydessä.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multalan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on myös enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään kaksi tuntia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Multala, kymmenen minuuttia, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon nyt lähetekeskusteluun kaksi ilmastolain mukaista ilmastosuunnitelmaa. Ympäristöministeriön valmisteleva keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma eli KAISU sisältää sekä arvion nykyisten taakanjakosektorin toimien riittävydestä että konkreettisia lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Taakanjakosektoriin kuuluvat muun muassa liikenteen, maatalouden, rakennusten, erillislämmityksen, työkoneiden ja jätehuollon sekä F-kaasujen kasvihuonepäästöt. KAISU valmisteltiin rinnakkain energia- ja ilmastostrategian kanssa, ja tämä perustuu kansalliseen ilmastolakiin.

Päästövähennykset taakanjakosektorilla etenevät hyvin. Hallituksen linjaamien monipuolisten lisätoimien avulla saavutamme EU:n päästövähennysvelvoitteet. EU-velvoitteiden mukaan Suomen tulee vähentää päästöjään taakanjakosektorilla 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Kaudella 2021—2030 jokaiselle vuodelle on asetettu päästökiintiö. Jos päästöt alittavat kiintiön yhtenä vuonna, syntyy joustoa seuraaville vuosille. Silti koko kauden päästöjen on pysyttävä EU:ssa sovitussa enimmäismäärässä. Vuosien 2021—2025 velvoitteiden saavuttamista tarkastellaan jo vuodesta 2027 alkaen.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Vuonna 2024 Suomen taakanjakosektorin päästöt olivat pienentyneet noin 25 prosenttia vuodesta 2005. Tieliikenne vastaa yli kolmasosaa taakanjakosektorin päästöistä ja maatalous neljäsosaa. Merkittäviä päästölähteitä ovat myös työkoneet ja rakennusten erillislämmitys. Suomi alitti vuosittaiset päästökiintiöt vuosina 21—23, mikä loi ylijäämää ja joustoa tuleville vuosille. Yhdessä lisätoimien ja aiemmassa ilmastosuunnitelmassa linjattujen toimien kanssa tämä tekee EU:n päästövähennysvelvoitteen täyttämisen mahdolliseksi. Vuoden 2030 päästöjenpuolitustavoite saavutetaan siis joustojen avulla.

Arvoisa puhemies! KAISUssa esitetyt lisätoimet koostuvat pääasiassa erilaisista tuista ja kannusteista. Lisätoimilla tavoitellaan vähintään noin yhden miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonin lisäystä päästövähennykseen vuoteen 2030 mennessä verrattuna nykykehitykseen.

Suomessa liikenne sähköistyy jo hyvää vauhtia markkinaehtoisesti. Liikenteessä tuetaan riittävän vauhdin takaamiseksi sähkön latausinfra rakentamista ja raskaan kaluston vähähiilisiä hankintoja. Rakennusten osalta edistetään öljylämmityksestä luopumista ja työkoneiden osalta sähköistymistä. Lisäksi nostetaan maltillisesti kevyen polttoöljyn uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitetta, mikä vähentää päästöjä useilla sektoreilla. Myös hiilidioksidin talteenottoa tullaan tukemaan avustuksin, mitä voi hyödyntää jätteenpolton päästöjen vähentämiseksi. Maataloudessa painopisteet ovat turvemaiden kosteikkotoimissa, lannankäsittelyn päästöjen vähentämisessä ja täsmäviljelyn kehittämisessä.

Taakanjakosektorin tavoitteen saavuttamiseen liittyy kuitenkin myös epävarmuuksia. Päästökehitykseen vaikuttaa, miten ja millä aikataululla ilmastotoimien toimeenpano etenee. Riskeihin kuuluu myös EU:n maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin velvoitteiden kytkentä, minkä johdosta maankäyttösektorin vuosien 21—25 vaje voi siirtyä lisätaakaksi taakanjakosektorille. LULUCF-kauden 21—25 alijäämää pyritään kuromaan asetuksen mahdollistamia joustoja hyödyntämällä ja metsien vertailusta osa teknisillä korjauksilla. Lisäksi EU-tasolla käydään keskustelua, jotta metsien vertailutasoissa saataisiin huomioitua maankäyttösektorin viime vuosina merkittävästi muuttunut tilannekuva.

Hallituksen linjaamien monipuolisten lisätoimien ja nykyskenaarion mukaisen muun päästökehityksen toteutuessa saavutamme EU:n päästövähennysvelvoitteet taakanjakosektorilla. KAISUn lisätoimet luovat yrityksille edellytyksiä uudistua, investoida vähähiilisiin ratkaisuihin ja toisaalta toimia ennustettavassa toimintaympäristössä.

Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmistellussa pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa on kartoitettu kasvihuonekaasupäästöihin ja nielujen aikaansaamiin poistumiin vaikuttavia mahdollisia yhteiskunnan ja teknologioiden kehityskulkuja tulevan ilmasto- ja energiapolitiikan valmistelun ja valintojen taustaksi. Totean tässä myös, että tämä pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma tehdään nyt ensimmäistä kertaa tämän ilmastolain voimassaolon aikana.

Tutkijat ovat laatineet KEITO-hankkeessa suunnitelmaa varten monitieteellisenä yhteistyönä neljä vaihtoehtoista tulevaisuusskenaariota, ja näiden skenaarioiden laadinnassa on hyödynnetty laajasti sidosryhmätyöskentelyä. Mikään skenaarioista ei edusta todennäköistä tulevaisuudenkuvaa, vaan määrittämällä skenaarioiden painotukset eri lailla tutkijat pyrkivät kuvaamaan pikemminkin ääriskenaarioita, jotka kuitenkin voisivat jossain määrin toteutua vuoteen 2055 mennessä. Todennäköinen pitkän aikavälin

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kehitys riippuu merkittävästi globaalista talouden, teknologian sekä poliittisesta kehityksestä. Pitkän aikavälin kehitys on siten todennäköisesti näiden ääriskenaarioiden välistä.

KEITO-skenaarioita on verrattu Ilmastopaneelin Suomen hiilineutraaliuspolku -raportin skenaarioon. Suunnitelmassa ei oteta siksi myöskään kantaa, mikä vaihtoehtoisista skenaarioista olisi toivottava tai mitkä toimialakohtaiset etenemisvaihtoehdot olisivat parhaita. Lähitulevaisuudessa vaikuttavia politiikkalinjauksia esitetään keskipitkän aikavälin suunnitelmassa eli aiemmin, helmikuussa lähetekeskustelussa olleessa kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa sekä tässä tänään keskusteltavassa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa ja sitten myös joka toinen vaalikausi laadittavassa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa, joka nyt siis on voimassa edellisen hallituksen valmistamisen myötä.

Kasvihainekaasujen kokonaispäästöjen pitkän aikavälin vähentämistavoitteet saavutetaan käsitellyissä skenaarioissa kaikissa muissa paitsi huoltovarmuutta ja omavaraisuutta korostavassa skenaariossa. Keskeisimpinä syinä tähän ovat skenaarion päästöoikeuksien maltilliset hinnat, jotka eivät tuo riittävää taloudellista ohjausta, sekä teknisten nielujen jääminen kannustinmekanismien ulkopuolelle. Keskeisiä menetelmiä päästöjen vähentämiseksi ovat sähköistäminen suoraan tai epäsuorasti vetytalouden kautta, tekniset hiilinielut ja ydinenergia. Maankäyttösektorilla keskeisiä toimia ovat metsänjalostus, metsätuhojen ehkäisy sekä turvemaiden vesitalouden hallinta.

Kiitos, arvoisa puhemies. Odotan kiinnostavaa keskustelua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Kysyn tässä vaiheessa, onko tarve käydä lyhyttahtista. — Anteeksi, nyt olin jo aikaani edellä. Meillä oli ryhmäpuheenvuorokierros, ja unohdin sen. Onneksi tässä on tarkkoja ihmisiä vieressä. — Elikkä edustaja Sammallahti, olkaa hyvä, siellä jo valmiina.

14.09 Tere Sammallahti kok (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Kansakuntamme tulevaisuuden ja erityisesti Suomen puhtaan luonnon kannalta keskipitkän ja pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmat ovat tietysti äärimmäisen tärkeitä. Epäonnistuneen suunnitelman seurauksena saatamme sitoutua toteuttamiskelvottomiin, kansantaloutemme tuhoaviin ja globaalisti luonnontilaa heikentäviin ratkaisuihin. Sen sijaan onnistunut suunnitelma ja sen onnistunut täytäntöönpano tukee taloutemme kasvua ja takaa ympäristömme elinkelpoisuuden nyt ja tulevaisuudessa.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma kohdistuu erityisesti taakanjakosektoriin, jonka keskiössä ovat liikenteen, maatalouden ja rakennusten erillislämmitysten päästöt. Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma taas puolestaan tarkastelee päästöjen ja hiilinielujen kehitystä seuraavien 30 vuoden aikana erilaisten skenaarioiden kautta. Näiden skenaarioiden keskeinen viesti on, että tulevaisuuden päästökehitys riippuu teknologian, talouden ja kansainvälisen politiikan suunnista erityisesti EU-tasolla.

Kokoomus on sitoutunut ilmastolain mukaiseen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteeseen. Suomi on jo nyt onnistunut ilmastotyössä monella osa-alueella erinomaisesti. Erityisesti päästökauppasektorilla, eli energiantuotannossa ja suurteollisuudessa, päästöt ovat vähentyneet ripeästi. Tämä on vahva osoitus siitä, että EU:n päästökaupan kaltaiset markkinataloutta tukevat mekanismit yhdistettynä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

teknologisia innovaatioita tuottavaan kapitalistiseen vapauteen tuottavat kustannustehokkaita ja toimivia keinoja vähentää yhteiskuntiemme tuottamia päästöjä.

Taakanjakosektorilla Suomi etenee kohti asetettuja päästövähennystavoitteita. Liikenteessä, maataloudessa ja rakennusten lämmityksessä on tehty ja tehdään edelleen toimia, joilla päästöjä saadaan vähennettyä. Näillä näkymin Suomi on saavuttamassa taakanjakosektoria koskevat ilmastotavoitteensa. Erityisesti liikenteen sähköistyminen vähentää tulevaisuudessa päästöjä ja on oivallinen käytännön esimerkki markkinatalouden kyvystä löytää ratkaisuja myös aikamme ympäristöhaasteisiin.

Arvoisa puhemies! Suomen ja monen muun EU-maan ilmastopolitiikan suurimmat haasteet liittyvät maankäyttösektoriin ja erityisesti metsien hiilinielujen kehitykseen. Aiemmin eduskunnassa päätetyt hiilinielu- ja hiilineutraaliustavoitteet tehtiin silloisen hiilinielulaskennan antaman tiedon perusteella. Sitten hiilinielulaskennan pohjalla olevat mittaustiedot ovat muuttuneet merkittävästi ja ajaneet ison osan Euroopan maista hiilineutraaliustavoitteen kannalta mahdollittamaan tilanteeseen.

Hallitus on rahoittanut Helsingin yliopiston, Ilmatieteen laitoksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteishanketta, jonka tavoitteena on parantaa hiilinielujen tilannekuvaa ja vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa. Ajantasaisen tiedon lisäksi päätöksenteon pohjaksi tarvitaan realismia ja aidosti saavutettavissa olevia tavoitteita. Laskentamallissa, jossa Suomen alati kasvavat metsät ovat vuosi vuodelta isompi laskennallinen päästölähde, täytyy olla jotain perustavanlaatuista vikaa. Maankäyttösektorista puhuttaessa on hyvä muistaa, että kilpailukykyisen ja työllistävän bio- ja metsätalouden edellytyksenä on puuraaka-aineen riittävä saatavuus. Me emme näe hakkuiden rajoittamista taloudellisesti kestävässä tai oikeudenmukaisena ratkaisuna Suomen ilmastopolitiikan haasteisiin.

Arvon puhemies! Opposition väitteet siitä, että hallitus olisi istunut käsiensä päällä ilmastopolitiikassa, eivät tietenkään pidä paikkaansa. Haasteellisella maankäyttösektorilla on jo linjattu ja osin toteutettukin lisätoimia. Myös taakanjakosektorille on tehty uusia päästövähennystoimia. Ajoneuvokantaa uudistetaan romutuspalkkioilla, biokaasun tuotantoa ja ravinteiden kierrätystä tuetaan, metsitystukea laajennetaan. Teollisuus- ja energiapolitiikassa panostetaan uusiin puhtaan siirtymän teknologioihin, kuten hiilidioksidin talteenottoon, johon investoidaan lähes 100 miljoonaa euroa. Puhtaan siirtymän investointien verohyvytyksellä lisätään puolestaan puhtaan energian kysyntää ja tarjontaa. Hallituksen ilmastopolitiikalla ei pyritä näivettämään Suomea, vaan mahdollistamaan niin sanotut win-win-ratkaisut, joilla Suomeen syntyy uusia töitä sekä investointeja päästöjen samalla vähentyessä.

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka on erottamaton osa ilmastopolitiikkaa. Vuonna 2025 Suomessa tuotetusta sähköstä 95 prosenttia oli fossiilivapaata, ja samalla sähkön keskihinta oli Euroopan edullisin. Tämä ei ole sattumaa, vaan seurausta Suomen pitkäjänteisestä energiapolitiikasta ja ennen kaikkea ydinvoiman merkittävästä roolista. On onni, että ydinvoiman hyödyt ymmärretään nykyisin laajasti tämän salin vasenta reunaa myöten. Ydinvoima tarjoaa vakaata perustuotantoa, joka mahdollistaa edullisten ja uusiutuvien tuotantomuotojen, kuten maa- ja merituulivoiman, laajamittaisen hyödyntämisen. Siksi uudistamme ydinenergialakia, joka helpottaa erityisesti pienydinvoiman rakentamista.

Pienydinvoimalla on huomattava potentiaali erityisesti puhtaassa lämmöntuotannossa, mutta myös puhtaassa sähköntuotannossa. Puhtaalla sähköllä on päästövähennysten lisäksi

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

laajat elinkeinopoliittiset ulottuvuudet. Teollisuutemme, kuten myös koko muu yhteiskunta, elää puhtaasta ja halvasta sähköstä siinä, missä riittävä ja luotettava sähköntuotanto mahdollistaa myös hiilidioksidin talteenoton, vetyteknologioiden, hiilivapaan teräksen ja muiden uusien teknologioiden kehittymisen ja keskittymisen Suomeen.

Arvoisa puhemies! Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman skenaariot korostavat myös EU:n ja globaalin toimintaympäristön merkitystä. Me kaikki tässä salissa tiedämme, että ympäristöongelmia ei ratkaista yksin Suomessa tai edes EU:ssa. [Puhemies koputtaa] Silti Euroopassa tehdyillä ratkaisuilla on vaikutuksensa siihen, miten globaali talous kehittyy puhtaan energian, uusien teknologioiden ja ympäristöhaittojen vähentämisen suhteen. Suomen ja Euroopan kilpailukyvyistä on tietysti pidettävä kiinni. Jos teollisuus ajetaan pois Euroopasta, se ei vähennä päästöjä globaalisti, päinvastoin. [Puhemies koputtaa] — Pieni hetki, arvon puhemies! — Silloin päästöt ja työpaikat vain siirtyvät maihin, joissa sääntely on löyhempää. Tällaisten hiilivuotojen torjumiseksi tehokas ratkaisu ovat talousalueellamme EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetut hiilitullit, joita kokoomus tukee vahvasti.

Arvon puhemies! Suomen päästöt kehittyvät kokonaisuutena oikeaan suuntaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. [Puhemies koputtaa] Hiilinieluihin liittyvä epävarmuuksia, mutta niitä ei ratkaista arvailulla vaan paremmalla tiedolla. Kun tilannekuva tarkentuu, voidaan tehdä oikeasuhtaisia, vaikuttavia ja aidosti toteutuskelpoisia päätöksiä. Realistinen ja kunnianhimoinen ilmastopolitiikka on sekä luonnon että Suomen talouden etu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Ryhmäpuheenvuorojen mitta oli yhdessä sovitusti 5 minuuttia. — Edustaja Seppänen.

14.16 Sara Seppänen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen pitkän aikavälin tavoitteena on olla hiilineutraali. Perussuomalaiset ovat aina peräänkuuluttaneet, että ilmastotavoitteiden suhteen tarvitaan enemmän realismia ja vähemmän punavihreyttä. Meidän on varmistettava, etteivät toimet heikennä talouskasvua, jonka tielle Suomi on vihdoin pääsemässä.

On hyvä, että kansalaisia kannustetaan vähentämään päästöjä omilla valinnoillaan. Me emme voi heikentää yritystemme kilpailukykyä tai lisätä kohtuuttomasti kuluttajien kustannuksia. Suomi ei yksin ratkaise ilmastomuutosta, mutta se voi vahingoittaa itseään ja koko maapalloa politiikan johtaessa työpaikkojen ja tuotannon siirtymiseen muihin maihin, joissa ympäristö- ja ihmisoikeusnormeista ei pidetä kiinni. On muistettava, että Suomen osuus maailman päästöistä on 0,8 promillea.

Arvoisa puhemies! On myös tunnistettava Suomen maantieteellinen sijainti. Pitkät etäisyydet, harva asutus, kylmä ilmasto ja vientivetoinen teollisuus tarkoittavat, että kuljetus- ja energiakustannukset ovat meillä väistämättä korkeammat kuin monissa Keski-Euroopan maissa. Ilmastopolitiikkaa ei voida rakentaa oletukselle, että kaikki jäsenvaltiot ovat samassa asemassa. Jos näin tehdään, Suomi maksaa suhteellisesti enemmän pelkästään sijaintinsa vuoksi.

Energia- ja ilmastopolitiikan strategiat voivat oikein toteutettuina lisätä ennakoitavuutta ja vahvistaa jo nyt vahvaa puhtaan teknologian alaa. Tämä luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi liikenteessä. Euroopan unionin sääntely ei saa

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

estää kansallisesti järkeviä ratkaisuja. Uusiutuvien biopolttoaineiden rinnalla kehitystä tulee edistää sähkö- ja kaasuautojen osalta kysyntää vastaavasti. Samalla on todettava, että perinteiset polttomoottoriajoneuvot ovat yhä merkittävä osa suomalaista liikkumista. Sähköauto on monelle suomalaiselle edelleen aivan liian kallis.

Perussuomalaiset liputtavat vahvasti puurakentamisen puolesta. Puurakentaminen luo työpaikkoja, vahvistaa vientiä ja toimii hiilivarastona. Suomella on edellytykset olla puurakentamisen suunnannäyttäjä Euroopassa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, ettei maa- ja metsätaloutta ajeta alas liian kunnianhimoisilla päästövähennystavoitteilla. Maatalous on jo vähentänyt ravinnekuormitustaan merkittävästi nykYTEKNIKAN ansiosta. Meidän on varmistettava, että koko Suomessa voidaan jatkossakin asua ja harjoittaa maataloutta kannattavasti.

Energiajärjestelmässämme on huolehdittava huoltovarmuudesta. Turve on kotimainen ja varastoitava polttoaine, jonka käyttö varavoimana on turvattava. Myös kasvu- ja kuiviketurpeen sekä korkean jalostusasteen turvetuotteiden saatavuus on tärkeää kotimaisen elintarviketuotannon kannalta.

Samalla on varmistettava säävarma, kohtuuhintainen ja toimitusvarma sähkö. Ydinvoiman lisääminen on tässä kokonaisuudessa välttämätöntä. Saksan ydinvoimavastaisuus on tullut koko Euroopalle kalliiksi. Suomen sähköjärjestelmän on oltava sellainen, että sähköä on saatavilla aina, kun sitä tarvitaan — edullisesti ja luotettavasti.

Arvoisa puhemies! Metsäsektori on keskeinen osa Suomen taloutta, huoltovarmuutta ja ilmastopolitiikkaa. Se luo työtä koko maassa ja vahvistaa hiilinieluja. On varmistettava, ettei Suomi omilla toimillaan ohjaa hakkuita muihin maihin tai romahduta tätä kansantaloutemme perustaa. Metsäpolitiikan tulee pysyä kansallisessa päätösvallassa, ja yrityksille on turvattava vakaa toimintaympäristö investointien varmistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten näkemyksen mukaan energia- ja ilmastopolitiikan kulmakivinä tulee olla omavaraisuus, huoltovarmuus, kohtuuhintaisuus ja vähäpäästöisyys, ydinvoima mukaan lukien. Kun nämä näkökulmat huomioidaan tasapainoisesti, Suomella on enemmän voitettavaa kuin hävittävää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

14.21 Pinja Perholehto sd (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja siitä, että ilmastonselonteot ylipäänsä tuotiin eduskuntaan tällä vaalikaudella. On välttämätöntä ja hyvä, että edes tältä osin omaa kansallista ilmastolakiamme pyrittiin noudattamaan. Valitettavasti juuri muusta emme voi kiitosta antaa.

Suomen ilmastopolitiikan perustana ovat sekä kansallinen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 että EU:ssa yhdessä sovitut velvoitteet. Suomen on puolitettava taakanjakosektorin päästöt vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Orpon hallitus, mukaan lukien perussuomalaiset, on sanonut sitoutuneensa tavoitteisiin. Nämä selonteot kertovat kuitenkin, että tosiasiallisesti hallitus on luopunut Suomen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteesta. Selonteoissa esitetyt toimet ja niiden rahoitus ovat riittämättömiä, eikä poliittinen tahtotila kanna. Hallitus on omilla päätöksillään jopa lisännyt päästöjä esimerkiksi heikentämällä jakeluvelvoitetta ja viemällä monilta ilmastotoimilta rahoituksen.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Puhemies! SDP tunnistaa kyllä, että tilanne on vaikea. Arvioiden mukaan Suomen pitäisi painaa taakanjakosektorin päästöjä alas noin 1,8 miljoonaa tonnia vuoteen 2030 mennessä. Selonteot, etenkin KAISU, eivät kuitenkaan osoita riittäviä lisäkeinoja tämän saavuttamiseksi, vaan noin puolet tarpeesta jää roikkumaan ilmaan vailla uskottavaa suunnitelmaa. Me emme voi nojautua joustoihin, vaan tarvitaan lisää aitoja päästövähennyksiä. Lisäksi lähes kaikista esitetyistä lisätoimista, kuten hankinta- ja infratuista, puuttuvat yhä määrärahat. On huolestuttavaa, että liikennesektorin laiminlyönti voi aiheuttaa Suomelle jopa kymmenien miljoonien eurojen sakon, mikäli EU-tukia joudutaan maksamaan takaisin.

Haasteena on myös romahtanut maankäyttösektorin hiilinielu. Näköpiirissä ei ole sitä, että taakanjakosektori voisi hyödyntää sieltä joustoja — päinvastoin. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttääkin eri sektorien toimien tarkkaa yhteensovittamista: sitä, että päästövähennykset ja nielujen vahvistaminen toteutetaan kokonaisuutena.

Myös kunnat ja alueet on otettava vahvemmin mukaan. Paikallisen ilmastotyön arvo on tunnustettava samalla, kun isoja rakenteellisia muutoksia viedään eteenpäin. Reilu muutos edellyttää lisäksi sitä, että pienituloisten ja syrjäseuduilla asuvien asema turvataan ja ettei elinkustannusten nousu muodostu kohtuuttomaksi kenellekään. Mutta mitä Orpon hallitus teki heti kautensa alkupuolella? Se avasi ilmastolain ja poisti kuntien ilmastosuunnitelmat vesittäen tämänkin ohjausvälineen.

Ei silti niin huonoa, ettei jotain hyvääkin: päästökauppa on todella osoittanut tehonsa. Sen laajeneminen polttoaineiden jakelijoihin on tärkeä askel. Ilmastopaneeli on esittänyt jatkoksi teknologisten nielujen liittämistä päästökauppaan ja pitkällä aikavälillä päästökauppajärjestelmien yhdistämistä tavalla, jossa päästöoikeuden hinta ei laske samalla. Sen sijaan kansainvälisiä ilmastoyksiköitä ei tulisi sisällyttää päästökauppaan. Toivon, että hallitus todella kuulee nämä suositukset.

Toinen vetoomuksemme koskee ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän uudistamista. Selontekoja ei tule tehdä niiden itsensä vuoksi vaan aidosti ohjaamaan päästövähennyksiä. Kustannustehokkaimmat toimet on valittava, luontovaikutukset huomioitava, teknologianeutraaliutta vaalittava ja toimista suosittava niitä, jotka parhaimmillaan vahvistavat myös Suomen taloutta.

Virkamiestyönä julkaistava päästövähennystoimien kartoitus olisi yksi konkreettinen tapa erottaa poliittinen päätöksenteko ja virkamiesvalmistelu selkeämmin toisistaan. Mallia voisi ottaa valtiovarainministeriön meno- ja rakennekartoituksesta, kuten VTV:kin on ehdottanut. Ilmastopolitiikkaan tarvitaan ajantasaista tietoa erityisesti ennen hallitusohjelmaneuvoitteluita. Tällä hetkellä vaikuttavia toimia karsitaan pois poliittisin ja ideologisin perustein jo valmisteluvaiheessa.

Puhemies! Ennen kaikkea haluan kuitenkin sanoa, että me suomalaiset kyllä pystymme, jos me haluamme. SDP on esittänyt useita asiantuntijoiden kannattamia toimia, joihin hallitus ei kuitenkaan ole vielä tarttunut. Panostaisimme kuntien ilmastotyöhön ja joukkoliikenteeseen, emmekä olisi alentaneet jakeluvelvoitetta. Puuttuisimme fossiilitaloutta ylläpitäviin tukiin lakkauttamalla turpeen verotuen ja poistamalla maatalouden energiaveron palautuksen fossiilisen energian osalta. Maltillistaisimme polttoon perustuvan energiantuotannon verotukia, edistäisimme kustannustehokkaita päästövähennystoimia turvemailla, ja ennen muuta ottaisimme vihdoin ja viimein käyttöön maankäytön muutosmaksun.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Ennen vuoden 2019 vaaleja parlamentaarinen pyöreä pöytä linjasi ilmastopolitiikkaa seuraavalle kaudelle. Nyt jos koskaan me täällä Suomessa tarvitsisimme saman: yhteisen pöydän, yhteisen suunnan ja ennen muuta myös yhteisen vastuunkannon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

14.27 Vesa Kallio kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rehellisyydellä ei kuulemma voiteta vaaleja. Silloin vaihtoehdoksi jää olla epärehellinen, jolloin pettää itsensä lisäksi koko Suomen, sen kansalaiset ja kansainväliset kumppanit. Joutuukin miettimään, kumpi päähallituspuolueista on rehellisempi kuin toinen, edes jollain tapaa on sitoutunut ilmastomuutoksen torjuntaan, ja toinen ei ehkä niin kovinkaan.

Arvoisa puhemies! Onko tavoitteemme sovittaa nielut päästöihin vai päästöt nieluihin? Pyrimmekö parantamaan metsien hiilensidontakykyä, jotta voimme jatkaa päästöjen tuottamista, vai vähennämmekö metsien käyttöä, jotta voimme jatkaa päästöjen tuottamista? Ovatko metsät ylipäättään olemassa sitä varten, että voimme jatkaa fossiilisten päästöjen tuottamista? Käytämmekö ilmastoa politiikan tekemisen kohteena vai politiikan tekemisen välineenä — yritämmekö vaikuttaa ja sopeutua ilmastomuutokseen vai yritämmekö saada ääniä vastustamalla ilmastomuutoksen vaatimia toimia tai vaatimalla niitä enemmän, mihin meillä on resursseja?

Arvoisa puhemies! Joitain tähän aiheeseen liittyviä asiantuntijakommentteja, joihin keskustalaisena on helppo yhtyä:

"Hakkuiden voimakas vähentäminen ei ole kansantalouden tai huoltovarmuuden näkökulmasta perusteltua, eikä siitä aiheutuva ilmastohyöty ole pysyvä."

"Puun monipuolinen käyttö vähähiilisen rakentamisen materiaalina tuo merkittäviä ilmastohyötyjä."

"Enemmän uusiutuvia rakennusmateriaaleja päästö- ja energiasäästöjen rakennusmateriaalien sijaan."

"Bioenergian roolia joustavana säätövoimana tulee kasvattaa."

"Kantaverkon alueellinen tasa-arvo on vihreän siirtymän edellytys, siksi kapasiteettia ja liityntävarmuutta on vahvistettava."

"Kasvihuonekaasujen laskennan muutokset vaikuttavat merkittävästi nieluarvioihin. Näiden muutosten merkitys tulee huomioida."

"Suomi on yksi harvoista EU-maista, joka ei ole asettanut biokaasun tuotantoon tai käyttöön liittyvää kansallista tavoitetta. Tämä heikentää investointivarmuutta ja hidastaa päästövähennysten toteutumista."

"Biokaasun tuotanto on tällä hetkellä ainoa teollisessa mittakaavassa toimiva teknologia, joka mahdollistaa samanaikaisesti uusiutuvan kaasun tuotannon ja ravinteiden kierrätyksen."

"Suomalaisen maatalous- ja ruokapolitiikan ensisijaisena tavoitteena on kansallisen huoltovarmuuden ja hyvän ravitsemuksen takaaminen Suomessa asuville."

"Maatalous ei ole ainoastaan kasvihuonekaasupäästöjen lähde, vaan se on metsien ohella yksi niistä harvoista sektoreista, joka pystyy myös sitomaan ilmakehästä hiiltä maaperään."

Ja vielä yksi, joka on suoraan Huoltovarmuuskeskuksen tuoreesta tutkimusraportista: "Vaikka ilmastopolitiikka voi pitkällä aikavälillä ohjata eläinperäisen tuotannon suhteellista vähenemistä, Suomen huoltovarmuuden ja ruokaturvan näkökulmasta

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kotieläintuotannon säilyttäminen on edelleen välttämätöntä — erityisesti pohjoisen viljelyolosuhteissa, joissa eläintalous tukee nurmituotantoa ja ravinnekiertoa."

Arvoisa puhemies! Meidän työtämme eduskunnassa ei edesauta se, että asiantuntijat ovat eri mieltä ilmastonmuutokseen vaikuttavista tekijöistä. Kun toinen asiantuntija sanoo, että tuhansien hehtaareiden luonnonsuojelualue lisää merkittävästi metsien hiilinieluja, ja toinen sanoo, että tuhansien hehtaareiden hakkaaminen sähkölinjojen alta ei vaikuta metsien hiilinieluihin juuri lainkaan, tai kun toinen asiantuntija sanoo, että hakkuiden vähentäminen aiheuttaa niiden siirtymisen Suomen ulkopuolelle, ja toinen sanoo, että ei aiheuta, niin joudumme kohtuuttomaan tilanteeseen päättäjinä. Saati, että yksi asiantuntija sanoo, että mitä vähemmän metsiä hakataan, sitä suurempi niiden nielu on, mutta jatkaa sivulauseessa, että ainakin joitain kymmeniä vuosia. Onko siis niin, että meidän jälkeemme on vedenpaisumus?

Jos vaaleja ei voiteta rehellisyydellä, niin missä on rehellisyys meitä päättäjiä kohtaan? Vai onko niin, että meidän poliitikkojen lisäksi asiantuntijoissa on niitä, joille ilmastosta on tullut politiikan tekemisen väline, kun sen pitäisi olla tieteen tekemisen kohde? Ja tämän seurauksena meille jokaiselle annetaan mieleiset puukot ja puntarit, joilla tapella keskenään tappelussa, jossa kaikki häviävät — ilmasto, yritykset, työllisyys, huoltovarmuus, kansantalous, kansalaiset ja varsinkin tulevat sukupolvet. Ja tämä siis asiantuntijoiden kommentteina, toteamuksina. Me saamme päivittäin vastaan näitä vastakkaisia näkemyksiä, ja meillä on sitten, mistä valita.

Arvoisa puhemies! Keskustan linja on, että politiikan ja ohjauskeinojen kehittämisen on oltava ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Poliitiikan aiheuttamaa epävarmuutta pitää vähentää, jotta toimien jatkuvuus voidaan taata. Tämä edellyttää parlamentaarista työtä yhteisen näkemyksen muodostamiseksi ilmasto- ja energiapolitiikan keskeisistä kysymyksistä. Rehelliseltä pohjalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

14.32 Jenni Pitko vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Atlantin merivirtajärjestelmä menee rikki ja Golfvirta ei enää lämmitä meitä, alkaa Suomessa hyvin kylmä aika. Jos koralliriutat kuolevat ja Amazonin metsät tuhoutuvat, vaarantuu ruokaturva myös Suomessa. Jos napajää sulaa ja merenpinta nousee radikaalisti, aletaan Suomessakin rakentamaan patoja ja tulvavalleja. Jos ikirouta sulaa, muuttuu pohjoinen luonto peruuttamattomalla tavalla.

Nämä esimerkit ovat käynnissä olevia prosesseja, jotka johtuvat ilmaston kuumenemisestä. Jos niin kutsutut keikahduspisteet ylitetään, tulee näistä kehityskuluista vääjäämättömiä. Valmistaudumme maanpuolustuksessa pahimpaan, ja sama olisi tehtävä myös elinkelpoista maapalloa puolustettaessa. Vielä olisi aikaa, kymmenen vuoden päästä ei ehkä enää ole.

Nämä käsittelyssä olevat keskipitkän aikavälin ja pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmat ovat papereita, joissa Suomen on määrä kertoa, miten se aikoo noudattaa omaa ilmastolakiaan sekä täyttää kansainväliset velvoitteensa. Näitä papereita lukemalla vaikuttaa siltä, että lakia ei aiota noudattaa ja velvoitteille viitataan kintaalla. Nämä suunnitelmat on laatinut hallitus, jolla ei tunnu olevan kiire, hallitus, jota elämää maapallolla uhkaava ilmastokriisi ei tunnu kiinnostavan.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Arvoisa puhemies! Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ja esitettyjen toimien välinen kuilu on valtava. Tästä 34 miljoonan tonnin kuilusta hallitus on omalla vahtivuorollaan kuromassa umpeen vain 0,5 megatonnia nettopäästövähennyksiä taakanjakosektorilla. Edellisen hallituksen päästövähennys KAISU-suunnitelmassa oli 5,6 megatonnia. Koska romahtaneista hiilinieluista aiheutunutta suurinta ilmastopolitiikan haastetta ei myöskään ole edes aloitettu ratkaisemaan, niin voidaan kai jo sanoa, että hallitus ei noudata Suomen ilmastolakia. Taakanjakosektorin vuoden 2030 velvoitteiden täyttämiseksi hallitus pääasiassa hyödyntää edelliskauden ylijäämiä ja listaa keinoja, joilta monilta se on itse leikannut rahoituksen.

Hallituksen toimimattomuus turhauttaa minua erityisesti siksi, että nopeasti käyttöön otettavia keinoja olisi olemassa. Moni keinoista hyödyttäisi myös muita tavoitteita, kuten talouden tasapainottamista tai ihmisten hyvinvointia. Pari esimerkkiä:

Hallitus on lisännyt fossiilisten polttoaineiden tukia, kun taas vihreiden politiikassa lakkautettaisiin olemassa olevia ympäristölle haitallisia tukia. Meidän ratkaisussa sekä ilmasto että valtiontalous kiittäisivät.

Hallitus alensi fossiilisten tuontipolttoaineiden ja vanhojen saastuttavien autojen verotusta samalla, kun se kiristi sähköautojen ja joukkoliikenteen verotusta. Vihreät tekisivät vähäpäästöisestä liikkumisesta kannattavaa ja mahdollistaisivat sen myös pienituloisille.

Te laitoitte hallituksessa kävelyn ja pyöräilyn investoinnit leikkuriin ja lakkautitte suositun työsuhdepolkupyöräedun, vaikka väestön heikentynyt toimintakyky vaikuttaa työkykyyn elämänlaadusta puhumattakaan. Liikennepolitiikassa ratkaisut hyödyttäisivät myös tuottavuutta ja hyvinvointia.

Ilmastoratkaisut hyödyttävät myös turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Riippuvuuden vähentäminen fossiilisista polttoaineista on aina riippuvuuden vähentämistä epädemokraattisista hallinnoista. Ilmastokestävä maanviljely taas vähentää lannoiteriippuvuutta, jossa edelleen olemme Venäjän tuonnin varassa. Puhumattakaan niistä talouden mahdollisuuksista, joita teollisuuden vihreä siirtymä voi tuoda kotimaisille edelläkävijäyrityksille.

Arvoisa puhemies! Markkinat auttavat meitä löytämään ratkaisuja, kunhan talouden reunaehtojen rinnalle asetetaan ekologiset reunaehdot. Päästöjen aiheuttamiselle tarvitaan riittävän korkea hinta, ja saastuttaja maksaa -periaatteen tulee ohjata päätöksentekoa. Sellainen talousjärjestelmä, joka perustuu hyödyn saamiseen ilmaston kustannuksella, ei voi olla kestävä. Ponnisteluissa talouden tervehdyttämiseksi on välttämätöntä huomioida myös luonnon kantokyky.

Meidän tulee myös ymmärtää toimimattomuuden kustannukset. Maailman bkt voi romahtaa jopa kymmenillä prosenteilla kolmen asteen lämpenemisen johdosta. Välittömiä kustannuksia suomalaisille veronmaksajille uhkaa tulla EU:lta ilmastotavoitteiden laiminlyönnistä jo lähivuosina. Valtiovarainministeriön arvioiden mukaan Suomen velkasuhde voi kasvaa jopa 30 prosenttia, jos ilmaston kuumenemista ei saada pysäytettyä.

Hallituksen toimet eivät vie Suomea kohti hiilineutraalisuutta. Se kääntää selän ilmastokriisin uhille ja antaa aivan väärän viestin sekä yrityksille että kansalaisille. Vihreiden viesti on toinen. Me olemme omalla ilmastovaihtoehdollamme todistaneet, että hiilineutraalisuus on mahdollista vuonna 2035. Hallituksen vaihtoehto on luovuttajan vaihtoehto. Muilta puolueilta en ole kokonaisvaltaisia ehdotuksia vielä kuullut. Me haluamme olla osa ilmastokriisin ratkaisua. Haluamme kutsua ihmiset ja yritykset mukaan

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

ja tehdä sen niin, että velan kuittaa pienituloisen sijaan saastuttaja ja jokainen suomalainen pysyy mukana.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

14.37 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi etenee, eikä hallituksella ole muuta vastuullista positiota kuin varmistaa, että riittävät ilmastotoimet tehdään. Tästä ei pääse yli eikä ympäri. Ilmastotoimien vaihtoehto ei ole toimetttömyys, koska toimetttömyys tarkoittaa ilmastotoimien tekemistä silloin, kun se on vielä kalliimpaa ja vielä vaikeampaa.

Kansalaiset ja eri toimialat hyvin yksimielisesti haluavat, että ilmastotavoitteista pidetään kiinni. He haluavat, että päättäjät tekevät tarvittavat päätökset ja kantavat vastuunsa. Ei ole vaihtoehtoista tulevaisuutta, jossa ilmastokriisi voitaisiin jättää huomiotta. Ja koska olemme sitoutuneet ilmastotavoitteisiin, niin kansainvälisesti kuin kansallisesti, on meidän joka tapauksessa toimittava. Suomelta, ja nyt Orpon hallitukselta, ei myöskään edellytetä enempää kuin että se tekee oman osansa. Toimetttömyys ei siis yksinkertaisesti ole vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tänään kaksi erittäin keskeistä ilmastolain suunnittelujärjestelmään kuuluvaa asiakirjaa. Niiden tarkoitus on viitoittaa Suomen tietä ilmastolaissa linjattuihin tavoitteisiin, joista keskeisimpänä on tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä. Se, että näiden ilmastosuunnitelmien käsittely on nyt niputettu erillisten keskustelujen sijaan yhdeksi kokonaisuudeksi, tarkoittaa, että minimoidaan ilmastopolitiikalle tässä salissa suotava aika ja vaiva. Tämä on toki hallituksen yleisen ilmastopoliittisen linjan hengen mukaista. Tämä kaventaa myös mahdollisuutta käydä kriittistä keskustelua hallituksen laatimien suunnitelmien sisällöstä. Ja kritiikkiä, ikävä kyllä, jälleen kerran löytyy.

Aloitetaan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta. Suunnitelmassa esitetty toimenpidekokonaisuus on riittämätön ilmastovelvoitteidemme saavuttamiseksi. Hallitus epäonnistuu eri päästösektoreiden yhteenkytkeytyneisyyden tarkastelussa ja sen huomioimisessa, että tavoitteiden saavuttamatta jättäminen yhtäällä vaikuttaa sitten myös onnistumiseen toisaalla. Epäonnistumista enemmän tämä vaikuttaa tietoiselta päätökseltä, taktiselta silmien ummistamiselta, jotta hallituksen ei tarvitse kohdata sitä tosiasiaa, että nykyisellä, hallituksen valitsemalla kehitysuralla kaikki ilmastotavoitteemme ovat vaarassa jäädä saavuttamatta.

Liikenteen osalta tämän hallituksen toiminta on erästä asiantuntijaa lainatakseni ”sanalla sanoen häpeällinen”. Esitetyillä toimilla ei puoliteta liikenteen päästöjä tavoitteen mukaisesti. Hallitus esittää joitakin liikenteen lisätoimia, mutta niillä aikaansaatu päästövähennys ei vastaa edes sitä liikenteen päästöjen kasvua, joka hallituksen muista omista toimista seuraa — häpeällistä tosiaan.

Johtopäätöksenä on pakko todeta: oikeistohallitus on epäjohdonmukaisen ja poukkoilevan, veronmaksajien rahoja tuhlailevan ilmastopolitiikan ilmentymä ja pääministeri Orpo on sen henkilöitymä.

Arvoisa puhemies! Ilmastolain alainen pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on laadittu nyt ensimmäistä kertaa koskaan. No, hallituksen suunnitelma sisältää neljä eri skenaariota, joista tasan yhdessä saavutamme kaikki ilmastolain alaiset tavoitteemme. Vain yksi skenaarioista johtaa vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen. Suunnitelma

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

ei näin ollen mahdollista sellaisten vaihtoehtoisten polkujen vertailua, joilla ilmastotavoitteet voitaisiin saavuttaa, ja se on siten tarkoitukseensa nähden täysin kelvoton. Tästä syystä ympäristöjärjestöt ovatkin nyt valittaneet Orpon hallituksen pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. He ovat täysin oikeassa todetessaan, että ilmastosuunnitelmassa ei edes yritetä esittää uskottavia vaihtoehtoja päästövähennystavoitteiden saavuttamiselle.

Ilmastopolitiikkamme on siis tarkoitus nojata tähän paperiin, jossa esitetyt erilaiset kehityskuvat ovat jo lähtökohtaisesti ilmastolakia rikkovia. Kaiken lisäksi pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma saatetaan laatia seuraavan kerran vasta kymmenen vuoden päästä, jolloin Suomen pitäisi jo olla hiilineutraali.

Eli johtopäätöksenä on pakko todeta: Orpon hallituksen ilmastopoliittinen perintö tulee olemaan käsistä karanneet ilmastotavoitteet ja seuraavalle hallitukselle sysätty lähes mahdoton urakka.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

14.43 Christoffer Ingo r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman! I SFP tycker vi att det är viktigt att vi blickar framåt, inte bakåt. För oss är det självklart att Finland ska hålla fast vid sina klimatmål och vara klimatneutral inom tio år. För att nå målen behöver vi minska våra utsläpp och stärka våra kolsänkor på ett hållbart sätt. Trots att klimatfrågan är global är lösningarna lokala. I Finland är det viktigt att näringslivet, markägarna, offentliga sektorn, kommunerna och människorna involveras och engageras i arbetet. Ute i den stora världen behöver Finland aktivt främja det internationella klimatsamarbetet, för det är faktiskt så att ett litet land kan göra skillnad genom att visa ledarskap.

I regeringen har SFP drivit på ambitiösa satsningar i grön omställning. Regeringens investeringsstöd för stora projekt som främjar den gröna omställningen är alldeles centrala, eftersom det enligt näringslivet finns en investeringspotential på upp till 300 miljarder euro. Vi pratar om stora möjligheter.

Arvoisa puhemies! Suomi on maailman johtavia puhtaan teknologian innovaatiomaita. Meillä on kaikki edellytykset houkutelaa tänne lisää investointeja. Siksi haluamme RKP:ssä, että laadimme Suomelle kansallisen cleantech-strategian. Yhdessä hallituksen tutkimukseen tekemien ennätyspanostusten kanssa vihreästä siirtymästä voi tulla moottori maamme kestäväälle kasvulle.

Arvoisa puhemies! Teknologiset edistysaskeleet eivät yksin ratkaise yhtälöämme. Meidän on aktiivisesti edettävä kohti fossiilitonta energiantuotantoa. Näin parannamme omavaraisuuttamme ja vähennämme riippuvuuttamme tuontipolttoaineista. Mutta tarvitsemme myös muita toimenpiteitä. Vaikka liikennesektorin sähköistäminen eteneekin oikeaan suuntaan, olisi liikenteen päästöjä edelleen mahdollista vähentää merkittävästi, esimerkiksi jakeluvaihtetta kiristämällä.

Ärade talman! Markanvändningssektorn spelar en viktig roll i klimatarbetet. I SFP ser vi att jord- och skogsbruket är en del av lösningen. I verktygsbacken finns flera åtgärder som vi bör använda oss av, och vi bör se på dem som ger mest nytta i förhållande till prislappen, för samhället och för primärnäringarna. Vi är redo att se på stödåtgärder för blötläggning av torvmarker, avgifter för ändring av markanvändningen, modernisering av

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

gödselhanteringen så att vi på sikt fasar ut de fossila komponenterna, och då vi ställer om gör vi det tillsammans med jordbrukarna så att vi tryggar försörjningsberedskapen och inte försämrar lantbrukets konkurrenskraft.

Då det kommer till skogen behöver det sägas att skogsbruk i Finland hör till världens mest hållbara. Inom byggbranschen har träbygge väckt alltmer intresse, och pappindustrin spelar en viktig roll i utvecklingen av nya förpackningslösningar. När efterfrågan är stor, ska också råvaruproduktionen vara hållbar.

Om vi inte når våra mål för kolsänkan medför det med sannolikhet stora, oförutsägbara kostnader. Samtidigt är det den inte statens sak att säga, hur mycket en privat skogsägare får avverka i sin skog. Vi vill inte begränsa uttaget från privata skogar. I SFP fortsätter vi värna om det privata skogsägandet, och vi främjar frivilliga skyddsåtgärder och längre avverkningscykler.

Vi ser som de enskilt viktigaste åtgärderna för att öka kolbindningen:

- 1) Att man satsar på Metka-skogsvårdsstödet för aktiv skötsel av ungsogar.
- 2) Vi vill satsa på gödsling.
- 3) Vi tror att man behöver restaurera våtmarker för att minska utsläppen från torvmarker.
- 4) Fortsatt elektrifiering av värmeproduktion så att virket i högre grad förädlas, inte bränns.
- 5) Att tillfälligt slopa överlåtelseskatten vid skogsaffärer så att en större del av skogsarealen förvaltas av aktiva skogsägare.

Hiilinielulla on taloudellinen merkitys, ja niin on myös metsäteollisuudella. Hakkuiden rajoittamisella olisi suuria vaikutuksia. Arvioiden mukaan Suomi menettäisi 1,8 miljardia euroa ja noin 1 300 työpaikkaa jokaista vähentynyttä kymmentä miljoonaa kuutiometriä raaka-ainetta kohden. Samalla hakkuut siirtyisivät ulkomaille. Siksi on tärkeää, että meillä on toimia, jotka vahvistavat sekä kasvua että teollisuuden jalostusastetta. Suomi voi kantaa ilmastovastuunsa samalla kun vaalimme metsäteollisuuttamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

14.48 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen hallituksen aikana Suomen keskeisimmäksi päämääräksi asetettiin ilmastonmuutoksen torjunta — tai ainakin Suomen reilun ja oikeudenmukaisen osuuden tekeminen ilmastonmuutoksen torjunnassa. Jospa kaikki maailman maat ajattelisivat näin ja asettaisivat globaalin oikeudenmukaisuuden oman maan kansalaisten hyvinvoinnin edelle. Tosiasia kuitenkin on, että maailmassa on myös muita haasteita. Pienenä maana me joudumme elämään maailmassa, missä isommat määräävät pelin säännöt. Ne säännöt ovat tällä hetkellä aika karut.

Olemme Suomena pärjänneet ja olleet usein kokoamme suurempia. Meidän pitää kuitenkin myös selvittää ja pitää huolta kansalaisten hyvinvoinnista, koska ilman kestäväää taloutta ei ole sosiaalista kestävyyttä eikä ympäristön hyvinvoinnista huolehtimiseen riittä energiaa.

Euroopassa on käyty neljä vuotta täysimittaista sotaa. Jos asiat olisivat menneet hieman toisin, saattaisimme nyt itsekkin olla sodassa. Suomen väestö ikääntyy, ja sen myötä taloudellinen aktiivisuus hiipuu ja menot kasvavat. Olemme viennistä riippuvainen

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kansantalous. Tarvitsemme ruokaa, lämpöä ja liikkumista. Siksi Ilmastopolitiikkaa pitää miettiä myös käytännön toteutettavuuden kautta. Tie turmioon on päällystetty kunnianhimoisilla tai hyvää tarkoittavilla päätöksillä, jotka jotkut muut joutuvat kantamaan nahoissaan. Sellaisen ilmastopolitiikan tie ei ole kestävä.

Hallituksen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on tasapainoinen ja maltillinen, mutta pragmaattisuuden kääntöpuoli on se, että se on ehkä jopa toteutettavissa tiukankin euron maailmassa. Kumpi on parempi, kunnianhimoinen lupaus, joka ei lähellekään toteudu, vai realistinen suunnitelma, joka saattaa jopa onnistua? Kysymys on toki filosofinen. Tärkeää on suunta, ja se on päästöjen osalta parempaan.

Arvoisa puhemies! Viime viikolla uutisoitiin, että uusista henkilöautoista lähes puolet on täyssähköisiä. Elon Musk teki sähköautoista suosittuja ja on vaikuttanut Suomen tieliikenteen päästöihin enemmän kuin kaikki suomalaiset poliitikot yhteensä.

Värderade talman! Jordbrukets viktigaste uppgift är och förblir att producera mat. Det är därför glädjande att detta i dag erkänns också till och med inom EU.

När vi talar om klimatförändringen måste vi vara ärliga. I dag vet vi att även torvårkarna spelar en viktig roll. På dem kan vi producera mat också när nederbörden växlar och väderförhållandena är extrema.

Arvoisa puhemies! Maatalouden tärkein tehtävä on tuottaa ruokaa. Tämä nyt onneksi tunnustetaan jopa EU:ssa, ainakin retoriikan tasolla.

Arvoisa puhemies! EU:ssa on pian huutava pula viljelijöistä. Komissio on pohdiskellut 300 000 euron palkkiota uusille viljelijöille. Maataloutta ei pidä rasittaa uusilla ilmastotavoitteilla ilman rahoitusta niihin.

Arvoisa puhemies! Liikenteen ja maatalouden toimet ovat aktiivinen keskustelunaihe Euroopassa. Polttoaineen jakelijoiden päästökauppaan tuli vuoden lykkäys Itä-Euroopan jäsenmaiden vaikutuksesta. Sähköautojen osuus on meillä korkea moneen maahan verrattuna.

Ilmastolakiin on rakennettu varsin raskas suunnittelujärjestelmä. Kuten muutamissa lausunnoissa todetaan, järjestelmässä samoin kuin skenaarioissa on kehittämisen varaa. Monille toimille ei voida edes laskea niiden vaikutuksia päästöihin. Päätöksiä ilmastotoimista ei voida tehdä tuijottaen vain hiilidioksiditonnetta.

Maailma ei ole valmis eikä tule valmiiksi meidän aikanamme. Työ ilmastomuutoksen hillitsemiseksi on jatkunut tällä hallituskaudella. Toivottavasti myös seuraava hallitus jatkaa työtä huomioiden myös talouden, sosiaalisen kestävyys, ihmisten arjessa pärjäämisen ja koko maan pitämisen asuttuna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

14.53 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastomuutoksen pysäyttäminen on otettava vakavasti, ja tavoitteiden on oltava korkealla. Ilmastomuutoksen torjunta on meidän suurin yhteinen tavoitteemme erityisesti lapsiamme ja jälkipolviamme ajatellen. Muutoksen vaikutusta ei voi heidän tulevaisuutensa kannalta millään tavalla aliarvioida. Yksittäinen ihminen ja pienikin kansakunta voi johtaa esimerkillään.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Suomen on oltava edelläkävijä ilmastonmuutoksen pysäyttämisessä, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Meidän ei tule heikentää kilpailukykyämme tai tehdä ratkaisuja, jotka ajavat kansalaisia ahtaalle. Sen sijaan meidän tulee kannustaa ilmasto- ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin ja tehdä niistä vientituote.

Kuitenkin vain toimivan talouden avulla voimme luoda kestäväää ilmastopolitiikkaa. Tarvitsemme talouskasvua ja menestyviä yrityksiä. Tarvitsemme investointeja ja tarvitsemme innovaatioita. Parhaita ratkaisuja saamme, kun luomme yrityksille kannattavan toimintaympäristön. Ilmastoa ja taloutta ei tule asettaa vastakkain, vaan tehdä tehokkaita toimia, jotka tukevat molempia.

Meidän pitää kuitenkin muistaa, että elämme maassa, missä on pohjoisen ilmasto ja pitkät välimatkat. Tehdessämme ilmastopolitiikkaa tulee huomioida kokonaisvaikutukset. Ei voi olla niin, että laskemme sähköntuotantomme tuulivoiman varaan ja maksamme kohtuuttoman hinnan, kun ei tuule ja siivetkin ovat jäässä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! On väliä, millaisen maapallon jätämme lapsillemme ja heidän lapsilleen. Isot yhteiskunnalliset asiat vaikeuttavat nuorten elämää ja heikentävät heidän tulevaisuudenuskoaan. Ilmastonmuutos on tässä merkittävässä asemassa — samoin näkemys siitä, onko mahdollisuuksia kouluttautua ja löytää työpaikkaa.

Suomessa ilmastonmuutos on toistaiseksi näkynyt suoraan vain vähän. Kuumat kesäpäivät ja vaihtelevan luminen talvi eivät vaikuta kovin vaarallisilta, mutta ei tarvitse mennä kuin Etelä-Eurooppaan, jossa kuivuus ja maastopalot koettelevat ihmisten elämää ja rankkasateiden aiheuttamat tulvat tuhoavat koteja. Sään ääri-ilmiöillä on vakavat vaikutukset etenkin kehittyvissä maissa, kuten Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa ja Aasiassa.

Globalissa maailmassa emme voi katsoa vain omaa takapihaamme. Vaikka meillä olisi puhdasta juomavettä, ruokaa ja sopiva ilmasto, elintilan kapeneminen ja puutteelliset resurssit muualla ajavat ihmisiä pois kodeistaan, johtavat pakolaisuuteen ja tuottavat levottomuutta. Jos emme saa ilmastonmuutosta pysymään kohtuullisella tasolla, tulee se tarkoittamaan entistä rajallisempia resursseja ja kilpailua niistä — maailmaa, jollaista emme halua nähdä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Meillä Suomessa on maailman puhtain ilma. Siitä saamme olla ylpeitä. Meidän tulee huolehtia, että näin on myös jatkossa. Puhdas ilma ja luonto ovat paitsi edellytykset hyvinvoinnille myös esimerkiksi matkailuvaltteja. Meillä on paljon mahdollisuuksia, jos osaamme hyödyntää ne.

Vaikka meillä on puhtain ilma, on meillä yksi saastuneimmista meristä: Itämeri. Itämeren suurin ongelma on rehevöityminen, ja sitä uhkaa myös ilmastonmuutos. Varmaan jokainen Itämeren äärellä aikaa viettänyt on nähnyt kuumien hellejaksojen tuomat sinileväesiintymät. Itämeren tilan parantamiseksi on tehty toimia, mutta tavoitteet ovat huomattavasti jäljessä. Olen purjehtinut Itämerellä koko elämäni ja huomannut, miten se on muuttunut.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Töitä ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi on tehtävä. Meillä ei ole varaa katsoa, toteutuvatko pahimmat skenaariot. Vaikka Suomen osuus maapallon päästöjen osalta on pieni, on roolimme ilmastonmuutoksen torjunnassa merkittävämpi muun muassa teknologian, osaamisen ja innovaatioiden kautta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: No niin, nyt sitten kysyn uudelleen, onko tarve, ja ilmeisesti on tarve käydä lyhyttahtista keskustelua. — Edustaja Aalto-Setälä.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

14.58 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos kaikista puheenvuoroista, kiitos ministerille työstä.

Ensinnäkin on sanottava, että ilmastonmuutostahan ei ole peruttu. Siis on keskusteltu mitä tahansa, kummalta puolelta tahansa, niin ilmasto lämpenee. Täällä pohjoisessa se voi tarkoittaa itse asiassa jäätymistä. Sen tähden kaikki toimenpiteet, mitä on suunniteltu tähän mennessä ja mitä tehdään seuraavaksi, on tehtävä.

Mutta samalla lailla pitää sanoa myöskin, että lauseet siitä, mitä tänään on kuultu, että mitään ei ole tehty ja kaikki ovat jo luovuttaneet täällä hallituspuolella, eivät myöskään pidä paikkaansa. Jos mietitään vaikka meidän sähköä, vihreätä sähköä, tai näitä 300 miljardin kehityspotkussa olevia investointeja, viime vuonna 8 miljardia, päätöksiä uusiutuvaan energiaan, puhtaaseen vihreään siirtymään, niin sehän tarkoittaa, että yritykset meidän tukemana, hallituksen tukemana tekevät ihan oikeita asioita koko ajan. Peli ei ole pelattu. Kymmenen vuotta on aikaa vielä siihen, että Suomi olisi hiilineutraali. Se on tosi vaativa tavoite — ei ehkä niinkään siitä näkökulmasta, että päästöjä ei pystyittäisi vähentämään, koska niitä koko ajan tapahtuu, ja Suomi on ihan mallimaa monessa mittarissa tässä kohtaa, mutta kaikki te tiedätte sen, että se ongelma on meidän maaperässä, [Puhemies koputtaa] maankäytössä, ja siellä on tehtävää edelleen. Täällä tänään kuulluissa papereissa, tänään kuulluissa mietinnöissä, strategioissa, MISUissa, KAISUissa, [Puhemies koputtaa] ja mitä kaikkea niitä onkaan, on ihan oikeita asioita, mutta ne eivät vielä riitä. Minun mielestäni meidän suunnittelujärjestelmämme on heikko. Myös se pitäisi uudistaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

14.59 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön MISU-arviointia koskevassa tiedotteessa sanotaan selkeästi, että hiilineutraalisuustavoite tehtiin väärin perustein. Luonnonvarakeskus julkaisi tammikuussa 26 hiilinielulaskennan epävarmuusanalyysin, jonka mukaan maankäyttösektorin kasvihuonekaasujen laskentaan sekä metsien, puuston ja maaperän hiilinielujen ja -varastojen pysyvyyteen liittyvät sektorin ominaispiirteiden vuoksi merkittäviä epävarmuuksia. Raportin mukaan Suomen kansalliset ilmastotavoitteet perustuivat virheellisiin oletuksiin puuston kasvusta ja maaperän hiilinielujen pysyvyydestä.

No, onneksi hallituksen toimesta näitä laskelmia tarkennetaan parhaillaan, ja toivottavasti saamme vertailukelpoisemmat laskelmat. Ei nimittäin ole mitään järkeä siinä, että Suomi esimerkiksi maksaisi vaikkapa Romanian joistakin päästöoikeuksista näiden epävarmojen laskelmien perusteella.

Metsäsektori on Suomen talouden ja ilmastopolitiikan selkäranka. Se luo työtä [Puhemies koputtaa] ja huoltovarmuutta koko maahan. Meidän on pidettävä kiinni siitä. Tässä maailmanpolitiikan ajassa meidän on ensisijaisesti huolehdittava [Puhemies koputtaa] huoltovarmuudesta energiasektorilla, ruoantuotannossa ja myös tämän ilmastopolitiikan osalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

15.01 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan ilahduin, kun kuulin edustaja Harkimon puheenvuoron, koska pidin siitä, että siinä nähtiin ilmastonmuutos nimenomaan myös mahdollisuuksina. Tämähän on se keskeinen viesti, jota myös kotimainen elinkeinoelämä, meidän niin sanotut sinivalkoiset yritykset ovat tuoneet. Se on ollut esillä Murron raportissa, se on ollut teollisuusyritysten niin sanotussa Finlandia-julistuksessa. Tämä on nimenomaan se asia, jonka pitäisi yhdistää ihan jokaista päättäjää tässä salissa, jokaista puoluetta, koska meillä on paljon saavutettavaa.

Varsinainen kysymykseni ehkä liittyy nyt siihen, että kun valtiontalouden tila on ollut hankala ja on sanottu, että kaikki laarin pohjat on kaivettu, niin kuitenkin on jätetty käyttämättä vielä näitä ympäristön, ilmaston näkökulmasta ihan vaikuttavia keinoja, esimerkiksi kahdesti selvitetty maankäytön muutosmaksu, niin sanottu luontohaittamaksu, jolla voisi olla jopa 100 miljoonaa euroa vuotuista tuloutustakin. Onko tämä sellainen kysymys, jota voitaisiin vielä edistää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

15.02 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sain joitain vuosia sitten Sitralta lahjapakkauksen. Siinä oli perulaista suklaata ja burkinafasolaisia pähkinöitä. Se oli tämmöiselle koko ikänsä kotimaisen ruoan parissa eläneelle ja työtä tehneelle aikamoinen kokemus.

Jotta suomalainen maatalous voi tehdä päästövähennystoimia, niin siihen vaaditaan seuraavia asioita: Sovitaan, mitä maataloudelta halutaan ja vaaditaan ruoan tuottamisen lisäksi, mikä on se päätehtävä. Asetetaan näille haluille ja vaatimuksille realistiset tavoitteet. Luodaan lainsäädännöllisesti selkeä ja kannustava toimintaympäristö. Annetaan maatalousyrittäjille resurssit ja välineet tavoitteiden saavuttamiseksi. Annetaan yrittäjille työrauha tavoitteiden saavuttamiseksi ja arvioidaan, onko tavoitteisiin päästy, ja asetetaan arvioinnin pohjalta uusia tavoitteita. Ja, arvoisa puhemies, mikä tärkeintä, nautitaan kotimaisesta ruoasta monipuolisesti ilman syyllisyyden tunnetta niin tuottajina kuin kuluttajina. Helpoin ilmastoteko on jättää minimiin kaikki tuontielintarvikkeet, ja kaikista nopein ja tehokkain teko on lopettaa riisin syöminen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

15.03 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Suomeen asetettiin hiilineutraalisuustavoite, se ei perustunut oletuksiin metsän kasvusta tai virheellisiin oletuksiin, vaan se perustui siihen, että Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan, jossa maailman maat ovat sitoutuneet rajoittamaan maapallon keskilämpötilan lämpenemistä puoleentoista asteeseen. Se on syy, miksi meillä on tällaiset ilmastotavoitteet kuin meillä on.

Olen pettynyt kokouksen ryhmäpuheenvuorossa nostettuun näkökulmaan siitä, että laskelmat ovatkin se syy ja nyt ei siksi voida mitään tehdä. Kun metsät ovat kääntyneet päästökseksi, onko tosiaan niin, että me haluamme muuttaa laskelmia, vai muuttameko me politiikka? Mielestäni on vastuun pakoilua sanoa, että laskelmat ovat muuttuneet. Jos näin puhuttaisiin vaikka Suomen talouden velkaantumisesta, niin en usko, että kokoomus olisi silloin samaa mieltä, että laskelmia meidän täytyy muuttaa. Hiilinelujen osalta ei ole

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

epäselvyyttä, mikä meidän ongelma on. Ne täytyy saada nopeasti ylös ja hiilivarastoja kasvatettua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.04 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus täällä esittää, että se on sitoutunut ilmastolakiin, että te olisitte ihmisten ja ilmastotoimiin sitoutuvien sektoreiden puolella, mutta ettehan te ole. Tämä tulee hyvin selväksi, kun näitä suunnitelmia arvioidaan. Perussuomalaiset taas suoraan vastustavat ilmastotyötä. On siis ihan selvää, ettei ilmastolakia noudateta. Valitsemalla tämän linjan Orpon hallitus on ilmastopolitiikan vapaamatkustajien puolella ja veronmaksajille kasvavien kustannusten kannalla.

Onkin hyvin kuvaavaa, että perussuomalaisten ryhmästä sanottiin, että päästöjen vähentäminen kansalaisten omilla valinnoilla on kannatettavaa. Ymmärrätkö te, että te olette nyt vastuussa? Kansalaistenko pitäisi näitä ilmastopäätöksiä teidän puolestanne tehdä? Ihan käsittämätöntä.

Ympäristöministeri, voitteko suoraan sanoa, oletteko sitoutuneet ilmastolakiin, [Pia Sillanpään välihuuto] ja voitteko vastata, kenen teistä pitää maksaa sen kustannukset, että te tietoisesti lisäätte päästöjä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

15.06 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! RKP:n mielestä on pakko pitää kiinni ilmastotavoitteista, ja se tarkoittaa, että metsien hiilinielujen pitää kasvaa. Meidän mielestämme se myös tarkoittaa, että lisää metsää on pakko saada aktiivisen hoidon piiriin. Nyt meillä on kohta kiire. Mielestämme tärkeimmät yksittäiset toimenpiteet hiilensidonnan lisäämiseksi ovat Metka-tuen riittävyyden varmistaminen, panostukset lannoittamiseen, kosteikkojen ennallistaminen ja toimenpiteet, jotka vähentävät turvemaiden päästöjä, sekä metsäkauppojen varainsiirtoveron väliaikainen poistaminen siten, että entistä suurempi osa metsäpinta-alaa olisi aktiivisten metsänomistajien hallinnassa. Näillä toimenpiteillä hiilinielua voidaan vahvistaa paitsi lyhyellä myös pitkällä aikavälillä.

En fråga till minister Multala: Hur ställer du dig till de här fyra åtgärderna?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

15.07 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tieteelliset mittaustulokset muuttuvat, se tekee päätöksenteosta vaikeampaa. Esimerkiksi Suomessa maankäyttösektorin laskenta on tarkentunut EU-tason sääntelyn myötä. Eli on päättäjille aika haastavaa, kun tavoitteet on sidottu numeroihin. Suomen hiilineutraaliustavoite perustuu ilmastolakiin, ja jos hiilinielu arvioidaan pienemmäksi kuin aiemmin, niin tavoite näyttää karkaavan, vaikka politiikka ei olisi muuttunut. Tämähän horjuttaa poliittista uskottavuutta ja johtaa epävarmuuteen sekä vaikeuttaa investointipäätöksiä. Teollisuus ja energia-ala tarvitsevat ennustettavuutta, ja jos mittarit muuttuvat usein, syntyy tunne, että pelataan liikkuvilla maalitopilla. Nyt me tiedämme, että tieteelliset mallit saattavat

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

päivittyä vuosittain, kun taas lainsäädäntö muuttuu vuosien neuvottelujen jälkeen. Tämä aikajännite aiheuttaa kitkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

15.08 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Liike Nyt teki kirjallisen kysymyksen ministeri Multalalle sähkön hinnasta. Kiitos vastauksesta, se lämmitti. Se ei kuitenkaan lämmitä kuluttajia ja yrittäjiä, jotka maksavat taas tulevina talvina käsittämättömiä sähkölaskuja, kun ei tuule ja potkurit jäätyvät. Ministeri Multala sanoo vastauksessaan, että hallitus selvittää perinteisen ydinvoimalan rakentamista. Kysymys kuuluukin: tuleeko se Olkiluotoon vai Loviisaan, ja koska se on valmis, ja miten se ydinvoimalan suunnittelu etenee?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Multala.

15.09 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Monta kysymystä on tullut. Ehkä kommentoin tässä muutamia ryhmäpuheenvuoroja samalla ja pyrin vastaamaan niihin kysymyksiin, joihin ehdin. Nyt kuitenkin muistutan, että näistä keskipitkän aikavälin ja pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmista erityisesti tämä keskipitkän aikavälin suunnitelma käsittelee taakanjakosektoria, ei sinällään energiapolitiikkaa, mutta jos kerkeän, niin vastaan myös niihin kysymyksiin.

Tämä, että nämä keskustelut on niputettu: Olemme tietenkin kunnioittaneet sitä, mitä eduskunta on sanonut, eli toimimme ihan niin kuin eduskunta on toivonut, että toimitaan. Sen takia näissä keskusteluissa keskustellaan nyt näistä kahdesta suunnitelmasta samaan aikaan, ja tietenkin toimimme juuri niin kuin eduskunta toivoo.

Aivan samaa mieltä olen siitä, mitä täällä monissa puheenvuoroissa on nostettu esiin, että ennen kaikkea ilmastopolitiikan on oltava ennakoitavaa, sillä se antaa myös sen näkymän meidän yrityksille, jotka sitten haluavat tehdä niitä investointeja puhtaampiin teknologioihin. Sitä tässä tietysti on pyritty myös noudattamaan näissäkin taakanjakosektorin toiminna.

Täällä on nostettu esiin myös sitä, että kaikille näille toimille ei ole rahoitusta. No, se on aivan totta. Osa näistä toimista on myös sellaisia, joita tullaan ehdottamaan Suomen sosiaalisen ilmastorahaston suunnitelmaan, joka on siis EU-tason politiikkaväline siihen, että päästökaupan laajentamisesta aiheutuvia kustannuksia — se on siis näillä näkymin laajentumassa muun muassa liikenteeseen ja erillislämmitykseen vuonna 28, nyt kun sitä vuodella siirrettiin — voitaisiin välttää siirtymällä puhtaampiin käyttövoimiin esimerkiksi liikenteessä. Tämä sosiaalinen ilmastorahasto on käynnistymässä kuitenkin aikataulussaan, ja tätä suunnitelmaa nyt parhaillaan valmistellaan. Siellä sisällä on muun muassa monia tässä suunnitelmassa olevia toimia. Mitä lopulta saamme rahoitettua sitä kautta, ratkeaa toki sitten siinä vaiheessa, kun meillä on lopullinen suunnitelma ja komission hyväksyntä sille. Tietenkin on tärkeää, että voimme myös niitä toimia rahoittaa, jotta sitten kustannukset eivät ole kohtuuttomia myöskään kuluttajille tai esimerkiksi yrityksille.

Sitten vielä täällä puhuttiin paljon myös maankäyttösektorista. Kuitenkaan tässä keskipitkän aikavälin suunnitelmassa siihen ei varsinaisesti nyt keskitytä, vaan se oli silloin viime viikolla keskustelussa energia- ja ilmastostrategiassa. Mutta sanon sen siihen

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

liittyen, että meillä tosiaan on käynnissä työ hiilinielulaskennan vielä paremman tietopohjan saamiseksi, ja siitä toivottavasti tämän vuoden aikana saamme lisätietoja.

Sitten haluan todeta sen, että totta kai teemme työtä päästöjen vähentämiseksi monestakin syystä. Tietenkin me haluamme tehdä osamme Pariisin ilmastopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, EU-velvoitteiden täyttämiseksi, mutta totta kai myös sen vuoksi, että meillä on tämä oma ilmastolakimme, ja kyllä, sen hiilineutraalisuustavoitehan on tiukempi kuin nämä kansainväliset velvoitteet. Se on ihan hyvä sinällään myöntää, että näin on, että ei se ihan pelkästään suoraan sieltä ilmastopimuksesta tule, tämä meidän oma ilmastolakimme. Sen me olemme itse täällä säätäneet.

No, sitten täällä SDP:n puheenvuorossa kritisoitiin tätä joustoa, joka on otettu käyttöön. No, siitä itse asiassa päätettiin vuonna 21 eli Marinin hallituksen aikana, että tämä jousto otettiin käyttöön. Siitä voidaan toki ajatella, onko se hyvä vai huono, mutta näin todella silloin päätettiin. Samoin tästä jakeluvetoitteesta: se on toki tärkeä keino ollut vähentää liikenteen päästöjä, mutta myös Marinin hallituksen aikana todettiin, että silloin kun tuli Ukrainan sota ja siihen liittyvä merkittävä polttoaineiden hintojen nousu, niin jakeluvetoitettahan päätettiin viime kaudella laskea. Nyt sitä nousukäyrää on päätetty loiventaa, ei suinkaan laskea siitä edellisestä tasosta. Eli kyllä, edelleenkin jakeluvetoite on meidän keskeinen ilmastopolitiikan ja liikenteen päästöjen vähentämistavoite.

No, sitten täällä kysyttiin suoraan näistä toimista, muun muassa edustaja Ingo kysyi esitetyistä toimista. Jos nyt oikein kuuntelin, niin mielestäni osa niistä toimista taisi olla sellaisia, joita meillä oli jo mukana tässä metsien kasvupaketissa, eli siinä mielessä totta kai pidän niitä esitettyjä keinoja hyvinä. Todellakin energia- ja ilmastostrategiassa on esitetty näitä erilaisia maankäyttösektorin toimia, joilla voisimme hiilinieluja siellä kasvattaa.

Kiitos edustaja Harkimolle, että nostitte Itämeren tilan. Sinällään se ei suoraan vaikuta ilmastotyöhön tai tähän keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan, mutta totta kai myöskin ilmastomuutoksen vaikutus vaikuttaa siihen, että se haaste on vain entistä näkyvämpi meidän silmillemme, mikä meidän meriemme rehevöitymisestä aiheutuu, ja sitä työtä me teemme tietysti muun muassa Saaristomeri-ohjelman puitteissa.

Sitten vielä oli moniakin erilaisia kysymyksiä liittyen sähkön hintaan. [Puhemies koputtaa] Niistä ehkä sitten myöhemmin, koska puhemiehen nuija kopisee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nuija kopisee, että ehditään ottaa tähän edustajien puheenvuoroja vielä väliin, ja sitten ministerille lopuksi puheenvuoro. — Edustaja Sammallahti.

15.14 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Palatakseni vielä teemaan näistä päästölaskelmista ja niitten taustalla olevista oletuksista: Kun tämä meidän laskenta perustuu tämmöiseen suhteelliseen tapaan, eli verrataan johonkin aikaisempaan vuoteen ja sitten lasketaan siihen perustuvia suhteellisia päästövähennyksiä tällä tarkastelukaudella tai seuraavalla tarkastelukaudella, niin valitettava fakta on se, että se palkitsee maita, jotka ovat hoitaneet edellisellä tarkastelukaudella metsäluontonsa huonosti, ja sitten taas rankaisee heitä, jotka ovat hoitaneet sitä hyvin, niin kuin esimerkiksi Suomea. Eli jos Suomi olisi tällä vertailutarkastelujaksolla esimerkiksi hakannut kaikki metsänsä, niin meillä olisi hirvittävän hyvä tilanne tänä päivänä tämän laskennan puitteissa, joskaan metsäluonnon puitteissa ei olisi, ja sitten taas toisinpäin. Tähän dynamiikkaan viitataan tässä laskelmien

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

tarkastelussa ja siinä, miten näitä kannattaisi suhteuttaa [Puhemies koputtaa] absoluuttisiin päästö- ja hiilinielulaskentoihin eikä näihin suhteellisiin, laskennallisiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

15.16 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokeskustelussa on pidettävä järki mukana. Ilmastomuutos ei tunne kansallisia rajoja vaan koskettaa kaikkia maailman ihmisiä ja eläimiä. Eri alueiden alttiudessa ilmastomuutoksen vaikutuksille on tietysti eroja. Ei voi olla niin, että me suomalaiset teemme jatkuvasti kokoamme huomattavasti suuremman osuuden päästöjemme vähentämiseksi samalla, kun moni muu tekee hyvin vähän tai ei mitään. Se ei ole reilua.

Meillä on jo riesanamme kylmä ilmasto, joka vaikeuttaa maatalouttamme ja huoltovarmuuttamme moniin muihin nähden. Maatalouden osalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että kaikki alan toimijat pelaisivat samoilla säännöillä ja sitoutuisivat esimerkiksi samoihin ympäristövaatimuksiin ja eläinten oikeuksien turvaamiseen. Euroopan unionilla on tässä peiliin katsomisen paikka. Pitää saada saman sääntelyn piiriin kaikki jäsenmaat ja myös EU:n ulkopuoliset maat. Samalla täytyy muistaa, että maa- ja metsätaloussektorin toimintaa ei saa vaikeuttaa entisestään liian kunnianhimoisilla päästövähennyksillä ja tavoitteilla. Ruoantuottajat eivät voi olla ainoita ilmastotyön maksajia. [Puhemies koputtaa] Tämä kannattavuustilanne ei sitä salli tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kvarnström.

15.17 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Osa oikeistosta sanoo jatkuvasti ja niin tänäänkin, että Suomen osuus globaaleista päästöistä on niin pieni, ettei sillä ole juuri merkitystä, mitä teemme, eikä meidän siksi pitäisi harjoittaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Mielestäni tämä olisi paitsi vastuutonta myös ajattelutapa, jota jokainen maa maailmassa tai osavaltio tai provinssi voisi soveltaa samalla ongelmallisella tavalla. Ei ole olemassa yhtäkään, ei yhtäkään, yksittäistä maata, jonka päästöt olisivat yksinään niin suuret, että maailma saavuttaisi Pariisin sopimuksen tavoitteen, jos juuri tuo maa olisi ilmastoneutraali. Tästä ei tietenkään seuraa, ettei yhdenkään maan pitäisi yrittää, päinvastoin. Jos me onnistuisimme saavuttamaan oman tavoitteemme, se olisi maailmanlaajuisesti merkittävä asia. Jos siirtymä toteutetaan oikeudenmukaisesti, se ei merkitse automaattisesti uhrauksia, vaan se voidaan ja se tulisi toteuttaa ihmisten arkea parantavien uudistusten kautta. Suomen etujen mukaista on kulkea eturintamassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

15.18 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maankäyttösektorin laskentatapa on muuttunut kolme kertaa viimeisten vuosien aikana ja joka kerta epäedullisempaan suuntaan. On todella outoa se, että jokainen maa saa tehdä laskelmansa niin kuin itse haluaa.

On myös todella outoa se, että näinäkään aikoina emme ota huoltovarmuutta ykkösasiaksi. Me tiedämme kaikki, että meillä on kolme ratkaisematonta kuukautta, joulu-, tammi- ja helmikuu, jolloin meillä ei vielä ole energiapolitiikalle järkevää

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

toimintamallia. Nimittäin tähän asti olemme ensin nojanneet venäläiseen sähkөөn ja nyt sitten myöhemmin norjalaiseen ja ruotsalaiseen sähkөөn. Kun tämä sähkö rupeaa kulkemaan Britteihin, mistä paremman hinnan saa ja mihin on jo alkanut kulkea, meillä ei ole näitä vaihtoehtoja, vaan meidän on Suomessa järjestettävä jotakin energiaa, niin että pysymme lämpöisinä siitä huolimatta, että sähkönkäyttö lisääntyy sähkökattiloitten [Puhemies koputtaa] ja datakeskusten myötä. Siksi toivoisin sellaisia selkeälinjaisia ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] miten esimerkiksi CHP:n kanssa tulevaisuudessa toimitaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

15.20 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kaksi ilmastosuunnitelmaa voi tiivistää kahteen viestiin. Ensimmäinen on se, että nämä ilmastosuunnitelmat osoittavat selvästi, että hallitus on luovuttanut hiilineutraaliustavoitteen suhteen. Kun vuonna 2035 meidän pitäisi olla Suomea hiilineutraaleja ilmastolain mukaan, hallituksen politiikalla juopaa jää 34 miljoonan tonnin verran ja hallitus kykenee esittämään uusia ilmastotoimia vain yhden miljoonan tonnin verran.

Toinen olennainen viesti näistä kahdesta ilmastosuunnitelmasta on se, että hiilineutraalius on Suomessa edelleen täysin mahdollista saavuttaa, ja se käy ilmi näistä hallituksen omista suunnitelmista, jos ne malttaa lukea läpi. Luonnollisesti se edellyttäisi lisää merkittäviä ilmastotoimia kaikilla toimialoilla, ja siitähän se sitten kinnaakin, koska hallitus on ollut joko haluton tai kyvytön tai molempia näitä tarvittavia ilmastopäätöksiä tekemään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

15.21 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maankäyttösektori on varsinaisen murheenkryyni päästöjen näkökulmasta, siitä ei pääse mihinkään, mutta nyt näyttää siltä, että suurin energia myös tässä salissa laitetaan laskelmien ja asiantuntijatiedon kyseenalaistamiseen jatkuvasti kuin että aidosti edistettäisiin hyväksi havaittuja ilmastotoimia esimerkiksi maataloudessa. Ilmastosuunnitelmissa esitetään maataloussektorille vain vähän uusia politiikkatoimia, eikä niillä saavuteta merkittäviä päästövähenyksiä. Lisäksi suunnitelmissa toimia ei ole konkretisoitu, ja niille ei ole osoitettu asianmukaisia resursseja. Tärkeimmät ja samalla kustannustehokkaimmat toimet, kuten turvepeltojen vettäminen ja kosteikkoviljelyiden tukeminen, jäävät toteuttamatta. Nyt kysyisinkin ministeriltä: miksi turvepeltojen vettäminen suhteen ei ole päästy kunnolla edes kartoituksiin ja suunnitelmiin, saatiikka että tähän olisi suunnattu resursseja, sillä halua kyllä tähän olisi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

15.22 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Finland är ett väldigt fint och vackert land, och det ska vi vara väldigt måna om och se till att ha det så också i fortsättningen. Samtidigt vet vi att klimatförändringen är verklighet och att det krävs många olika åtgärder för att minska på utsläppen. Det är

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

någonting som vi kan jobba på, dels här men också lokalt i kommunerna, och förstås också företagen och privatpersoner.

Vi har många olika kunskaper och styrkor i Finland då det gäller klimatförändringen och speciellt den gröna omställningen. Vi har teknologi och vi har innovationer som vi kan föra ut i världen och som kan bli exportinkomster.

Meillä on paljon osaamista tällä alalla ja alueella, ja pystytään sitten viemään sitä enemmän myös maailmalle. Mutta kysyisin nyt ensinnäkin koskien merituulivoimaa, vetyputkea ja vetyä ja niin edelleen: näkeekö ministeri, että siinä on tulevaisuutta? Ja myös tähän säätövoimaan ja energian talteenottoon: millaisia mahdollisuuksia tässä on?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

15.23 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Honkasalolle sanoisin, että ehdottomasti hyvät ja luotettavat tutkimukset ovat sellaisia, mitä pitää arvioida ja ottaa huomioon. Sama koskee asiantuntijoita. Mutta, edustaja Honkasalo, ettehan te mihinkään pääse siitä, että tutkimukset vain yleensä sattuvat olemaan epävarmoja, kiistanalaisia, muuttuvia ja ristiriitaisia. Se kuuluu tutkimuksen olemukseen. Ne elävät ajassa: aina tulee parempia tutkimuksia ja tulee toisenlaisia tutkimuksia. Jos me itse kukin aina valitsemme sopivan asiantuntijatutkimuksen, niin tämä keskustelu politisoituu aivan täysin. Tästä ei meinaa oikeastaan tulla mitään. Ja juuri ilmasto- ja metsäkeskustelu on umpipolitisoitunut, ja sitähan monet tutkimuksetkin tekevät. Koko tutkimussektori on niin kuin pikkupolitikointia silloin, kun lähdetään semmoisia tutkimuksia tekemään, joiden tieteellinen näyttö on heikko.

Sanoisin edustaja Honkasalolle, että mitä järkeä on vesittää... [Veronika Honkasalo ja Mai Kivelä pyytävät vastauspuheenvuoroa] Edustaja Honkasalo: mitä järkeä on Itä-Suomessa vesittää peltoja, kun tutkimukset sanovat, että turvepeltojen viljely [Puhemies koputtaa] nurmilla tutkitusti vähentää sekä hiilidioksidi- että typpioksiduulipäästöjä [Puhemies koputtaa] merkittävästi verrattuna viljanviljelyyn? Siellä pitää olla liha- ja maito-ohjelma, ei... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

15.24 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä saatiin oikein esimerkkipuheenvuoro siitä, miten tieteellinen asiantuntijatieto ikään kuin kategorisesti kyseenalaistetaan yhdellä politiikkasektorilla. Kyllä minua myös tieteentekijänä erittäin paljon huolestuttaa nyt tämä trendi, erityisesti mitä tulee maa- ja metsätalouteen ja siellä tarvittaviin ilmastotoimiin, että jatkuvasti nimenomaan kyseenalaistetaan avoimesti asiantuntijatieto ja myös asetetaan asiantuntijat naurunalaisiksi. Tätä tapahtuu ihan jatkuvasti esimerkiksi Ilmastopaneelin puheenjohtajan kohdalla. Kyllä minusta me kaikki kansanedustajat myös ollaan vastuussa siitä, miten me suhtaudutaan tutkittuun tietoon. Tietenkin on niin, että me olemme niitä päätöksentekijöitä, jotka sitten loppupeleissä tekevät sen päätöksen parhaimman tiedon pohjalta, mutta kun me avoimesti kyseenalaistetaan asiantuntijatietoa ja myös tieteentekijöitä, [Puhemies koputtaa] niin minä pidän sitä kehitystä erittäin huolestuttavana.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

15.26 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai ilmastoasioissa on otettava järki käteen ja ilmastopolitiikassa on otettava järki käteen. Meillä Suomessa on pitkät matkat, meillä on talvea, ja jos miettii, niin meillä tarvitaan autoja, meillä tarvitaan metsiä. Ja jos miettii semmoista asiaa kuin sodat, mitenkä paljon sodat tekevät näitä ilmastopäästöjä, ja jos sitten välillä ollaan huolissaan, [Mai Kivelän välihuuto] miten sen nyt sanoisin, lehmien ilmavaivoista, niin onhan se nyt vähän eri asia. Että jonkunlainen järki käteen.

Huoltovarmuus on tärkeää, ja on äärettömän hölmöä, jos me maksetaan Romanianle jostakin päästömaksusta, jos nämä hiilinielut perustuvat väärin tietoihin. Eihän siinä ole mitään järkeä. Metsät ovat meidän rikkaus, vihreätä rikkautta, vihreätä kultaa.

Ja ihmetyttää tämä maito-lihahomma. Helsinkiin nyt kieltää nämä. Jotenkin tuntuu, että nämä arvot ovat vähän pääläellaan. Ei meidän tarvitse tuntea syyllisyyttä siitä, että me asutaan Suomessa. Meidän pitää pystyä täällä elämään ja olemaan, käyttämään autoja, käyttämään metsiä — järki käteen.

Ja tämä ilmastoahdistus: Ihan hirvittää, mitenkä nuoret ihmiset on saatu ahdistumaan tällaisilla asioilla. Ei pidä tuntea syyllisyyttä siitä.

Jonkunlaista järkeä tähän politiikkaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

15.27 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille tämän ilmastolain edellyttämän suunnitelman esittelystä. Tältä osalta toki tämän lain velvoitteet nyt täyttyvät, mutta vaikka työtä tehdään, niin olen huolissani varsinaisten ilmastotavoitteiden toteutumisesta.

Yksi tärkeä askel kohti aidosti vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa on teknologinen kehitys, jolla mahdollistetaan erilaiset hiilen hallintakeinot. Tekniset hiilinielut, kuten hiilidioksidin suora talteenotto ilmasta, bioperäisen hiilen talteenotto ja pysyvä varastointi, luovat näkymää hiilinielujen kestäväälle vahvistamiselle. Tämä työ edellyttää kuitenkin, että meillä Suomessa on selkeä lainsäädäntö ja luvituspolku hiilidioksidin talteenotolle, nesteytykselle, varastoinnille ja hyödyntämiselle. Me tarvitsemme oman strategian ja selkeät tavoitteet näiden teknisten nielujen kehittämiseksi. Olisin kysynyt ministeriltä: mitä olette tehneet tämän asian hyväksi, koska mielestäni tämä työ on meillä pahasti kesken?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

15.28 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin huolissani siitä, minkälaiset kustannukset tulevat meillä vielä liikkumiseen ja liikenteeseen. Tässähän nyt tällä kaudella, kun tämä suunnitelmakin on tehty, on tehty päätöksiä, jotka sitten aiheuttavat sen, että seuraavalla kaudella meitä pahimmassa tapauksessa odottaa tällainen bensapommi. [Pia Sillanpää: Paljonko maksoi bensa edellisellä vaalikaudella?] Eli kun ajatellaan, että tämä hallitus ajoi läpi tämän liikenteen päästökaupan kantanaan, että se tulisi vuonna 27 voimaan, mutta nyt se siirtyi vuodelle 28 — keskustahan esitti, että se tulisi voimaan vasta vuonna 31 — niin samaan aikaan silloin vuonna 28 tulee tämä jakeluvuorituksen kiristys. Uskotteko te, ministeri, että tämä ETS

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kakkonen toteutuu vuonna 2028, vai lähdettekö te toteuttamaan sitten jonkinlaista loiventamista siihen jakeluvelvoitteeseen, mitä myöskin eduskunta on edellyttänyt, että päästökaupan tullessa voimaan pitää hakea kompensaatioratkaisuja? Siis bensan hintahan saattaa nousta 50—70 senttiä litralta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

15.29 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lainaan tähän alkuun Tampereen yliopiston professori Heikki Liimataisen lausuntoa, kun hän on jo julkilaittanut sen, mitä hän liikenne- ja viestintävaliokunnalle tästä keskipitkän aikavälin suunnitelmasta totesi, ja tämä on nyt suora lainaus: ”KAISU 3 on liikenteen päästöjen osalta sanalla sanoen häpeällinen.” Hän pitää käsittämättömänä sitä, että tämä hallituksen politiikka liikenteen päästöjen osalta kokonaisuudessaan lisää liikenteen päästöjä verrattuna siihen, että hallitus ei tekisi mitään. Minustakin se on käsittämätöntä, ja kyllä alleviivaisin ja kysyisin ministereiltä, aiotteko vielä korjata kurssia ja aidosti tehdä liikenteessä päästöjä vähentävää politiikkaa, koska nyt te ette sitä tee.

Edustaja Reijonen viittasi sotaan. Iranissa ja sen ympäristössä käydään nyt sotaa. Öljyn hinta nousee, ja se näkyy täällä pumpulla, ja se alleviivaa sitä, että tämä on myös huoltovarmuuskysymys. Mitä nopeammin me irrotetaan tämä yhteiskunta ja talous fossiilisesta ja öljystä, sen parempi meidän huoltovarmuudelle ja taloudelle. Ne ovat juuri niitä toimia, jotka myös vähentävät liikenteen päästöjä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

15.31 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko yhtyä tuohon edustaja Harjanteen äskeiseen puheenvuoroon liittyen näihin liikennepäästöihin ja hallituksen toimiin. KAISU-suunnitelman toimenpiteillähän Suomi ei tule saavuttamaan liikennepäästöjen puolittamistavoitetta vuoteen 2030 mennessä.

Täällä usein toistellaan, että Suomi on pitkien välimatkojen maa, mutta sitten kuitenkin tosiasia on se, että 60 prosenttia liikenteen päästöistä on näitä arjen lyhyitä matkoja, joita ajetaan siellä oman asuinseutukunnan sisällä. Toisin sanoen liikenteen päästöjä voitaisiin hyvin kustannustehokkaasti vähentää vahvistamalla kaupunkiseutujen muutosta kulkutapaosuuteen eli ohjaamalla ihmisiä kestävien liikkumismuotojen pariin, mutta jostain syystä hallitus ei ole tähän matalalla roikkuvaan hedelmään tarttunut. Tällä kaudellahan on leikattu joukkoliikenteestä, kävelystä ja pyöräilystä, eikä tämä suunnitelma tarjoa tähän mitään lisää. Silloin tässä tulee just se tilanne, että se paine siirtyy sinne harvemmin asutuille alueille, ja siellä pitäisi tehdä niitä toimia. Miksi näin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koulumies.

15.32 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä kuuntelin näitä ryhmäpuheenvuoroja ja muita puheenvuoroja, niin lähinnä vihreät taisivat sivuta sitä vaihtoehtoa, että tämä ilmaston lämpeneminen johtaisikin siihen, että Suomi kylmenee. Tähän asti nämä skenaariot ovat olleet vähän sellaisia, että tänne tulee pikkasen lämpoisempää ja, no, rankkasateita ehkä enemmän ja näin, mutta pari viikkoa sitten kuuntelin alan tutkija-asiantuntijaa, joka piti ihan entistä todennäköisempänä, että

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

mahdollisesti ilmastonmuutos johtaa Golfvirran eli AMOC-virran siirtymiseen. Siis sitähan torjutaan ihan samalla lailla kuin ilmastonmuutosta yleensä, eli nämä kaikki toimet, mitä hallitus täällä luettelee, tehoavat myös siihen vaihtoehtoon, mutta sitten lisäksi täytyisi ehkä käynnistää sen tyyppinen pohdinta, miten erityisesti varaudutaan sellaiseen valtavaan katastrofiin, mitä tällainen kylmeneminen Suomelle tarkoittaisi. Se ei ole todennäköistä, ja vaikka se olisi äärimmäisen epätodennäköistä, niin samalla lailla varaudutaan esimerkiksi ydinvoimalaonnettomuuteen, mitä ei ehkä koskaan tapahdu, mutta siihen täytyy myös [Puhemies koputtaa] sitten keksiä keinoja, joita voi olla ihan kaupunkipolitiikan tasollakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

15.33 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko järkevää, että pieni kansa kiristää tavoitteitaan yli EU:n vaatimustason ja tekee ilmastopolitiikasta kansallisen kilpailuhaitan? Liikenteen päästövähennykset eivät saa tarkoittaa sitä, että haja-asutusalueilla asuvat suomalaiset joutuvat kohtuuttomaan asemaan. Kaikilla ei ole mahdollisuutta siirtyä sähköautoon tai joukkoliikenteeseen. Polttoaineverojen kiristäminen osuu erityisesti pienituloisiin ja työssäkäyviin ihmisiin, joilla ei ole vaihtoehtoja.

Maatalous on toinen sektori, jossa realismi on välttämätöntä. Suomalainen viljelijä toimii jo nyt tiukkojen ympäristövaatimusten alaisena. Jos ilmastotoimet heikentävät kotimaista ruoantuotantoa, seurauksena on väistämättä tuonnin kasvu maista, joissa tuotannon päästöt ovat suuremmat ja ympäristönsuojelu heikompaa. Se ei ole ilmastoteko vaan päästöjen siirtämistä rajojemme ulkopuolelle.

Emme saa hyväksyä sellaista ilmastopolitiikkaa, jossa Suomi maksaa suhteettoman kovan hinnan ilman, että sillä on [Puhemies koputtaa] todellista vaikutusta maailman päästökehitykseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

15.34 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä näistä suunnitelmista puuttuu, ei ole tieto. Ilmastonmuutoksen kaltaisessa monimutkaisessa ilmiössä on ihan ymmärrettävää, että tieto jatkuvasti muuttuu ja päivittyy, mutta oleellista on, että ilmastosuunnitelmassa olevien eri skenaarioiden väliset erot pysyvät samana. Akateemisesta miekkailusta tulisi vihdoinkin siirtyä tekoihin.

Maataloudessa nopein ja kustannustehokkain keino olisi ruuantuotannon ulkopuolella olevien turvepeltojen vettäminen. Metsäkatoa voidaan torjua ja nieluja vahvistaa ohjaamalla maankäyttöä järkevämmiin. Tähän keino on aiheuttaja maksaa -periaatteen mukainen maankäytön muutosmaksu. Kysynkin arvon ministeriltä: aikooko hallitus ottaa nämä keinot käyttöön?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.35 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomihan on aidosti hiilineutraali maa, kun olemme rehellisiä. Todellakaan metsän kasvua emme saa kokonaan laskea. Ministerikään ei tämän asian eteen ole paljon ajatusta

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

uhrannut. Metsä kasvaa enemmän: meillä on 15 miljoonaa väärät päästöluvut. Metsän kasvua emme saa laskea kokonaan hyväksemme. Todellakaan neitseellisten soiden hiiltä emme saa laskea sidotuksi. Eikä meitä myöskään pidä rangaista turvepeltojen kahdeksan miljoonan tonnin päästöillä, koska, kuten edustaja Eestilä äsken todisti, se on väärä tieto. Samoin nämä maankäyttösektorin luvut: Se Yasso-tietokoneohjelma on lähinnä pajatsoa huonompi arvontakone. Sieltä tulee milloin mitään.

Mutta joka tapauksessa kun me teemme viisaasti tämän homman, alamme hoitaa metsiämme vielä paremmin, lannoitamme sopivat kohteet, niin me pystymme 10—15 miljoonaa tonnia sitomaan lisää hiiltä, jolloin olemme, kun oiomme väärät luvut ja teemme nämä metsänhoitotehtävät, sen jälkeen hiilineutraaleja varmasti, eikä maksa juurikaan mitään.

Nyt tällä hetkellä, kuten tiedämme... Ystäväni soitti Loviisasta äsken, ja hän sanoi, että hän on Valkon satamassa käynyt katsomassa teidän lämmityksenne perusasioita. Se oli semmoinen löyhkä, että hänen ruokahalunsa meni ainakin tältä päivältä. Valkon satamaan ajetaan, ja Helen lämmittää sillä teidän kaupunkianne. [Veronika Honkasalo: Aina tämä sama!] Täällä istuu Helenin hallituksen varapuheenjohtaja ja moittii meitä ilmastopilaajiksi, kun hän on vetämässä yhtenä osana sitä Helenin systeemiä, jolla te lämmitätte pääkaupunkiseutua [Puhemies: Aika!] ja aiheutatte valtavat päästöt. Kyllä teillä on otsaa, kun te teette tätä tietoisesti [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei pidä paikkaansa! — Puhemies: Aika!] ja vielä tuhoatte ilmakehää. Valtavat määrät te aiheutatte päästöjä ja teette tämän tietoisesti. [Atte Harjanne: Väärä firma!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen, aika on kulunut. — Edustaja Hänninen.

15.37 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen ilmastopolitiikassa on kyse myös turvallisuudesta. Suomen pitää olla tulevaisuudessa puhtaan energian suurvalta, ei suursäätelyn uhri. Ilmastotavoitteet saavutetaan teknologialla, markkinaehtoisilla ratkaisuilla ja investoinneilla, eivätkä ne saa nostaa kansalaistemme arjen kustannuksia tai heikentää huoltovarmuutta.

Turve ja sen käyttömahdollisuus on tärkeä osa huoltovarmuuttamme.

Hallitus panostaa hiilidioksidin talteenottoon, vetytalouteen ja puhtaan siirtymän teollisuushankkeisiin, jotka vahvistavat sekä ilmastoa että taloutta.

Ilmastopolitiikalla on vahvistettava Suomen kykyä selviytyä kriiseistä. Nämä selonteot luovat siihen perustan. Meidän tehtävämme on varmistaa, että ilmastoteot tehdään samalla linjalla kuin muutkin turvallisuuspoliittiset ratkaisut: realistisesti, taloudellisesti, vastuullisesti ja Suomen etua puolustaen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

15.38 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuunteli täällä salissa vihreiden ryhmäpuhetta ja sen sisältämää maailmanlopun ennustamista, niin ei tarvitse ihmetellä, miksi niin moni lapsi ja nuori on tässä maassa ahdistunut ja syntyvyys laskee — nuoret aikuiset eivät uskalla tehdä lapsiaan maailmanlopun pelossa. Vihervasemmisto on pelotellut kansalaisia muun muassa lumettomilla talvilla jo ainakin 20 vuotta — ei ole näkynyt — ja väitteet siitä, että meidän metsämme eivät olisi

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

hiilinieluja, ovat lähinnä naurettavia. Voi vaan kysyä, paljonko kaikenlaista höpöhöpöä päättäjät voivat puhua ja pelotella kansalaisia turhaan.

Luonnosta ja ilmastosta on erittäin tärkeää pitää hyvää huolta. Se voidaan kuitenkin tehdä järkevästi, niin että samalla turvataan huoltovarmuus ja varmistetaan, että kansalaiset saavat kohtuuhintaista sähköä ja että ylipäätänsä arjen kustannukset, kuten bensan hinta, eivät nouse kohtuuttomasti ja että tässä maassa kaikkien olisi hyvä asua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

15.39 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mennään tuosta pelottelusta ja höpöhöpöpuheesta ilmastonmuutoksen mahdollisuuksiin ja siihen, miten meidän pitää onnistua yhteensovittamaan samaan yhtälöön ilmastonmuutoksen tuomat mahdollisuudet, vihreät investoinnit, ja tämän hetken teollisuus. Tämä onkin yksi meidän mahdollisuus siinä, että me saadaan sitä kasvua ja työpaikkoja tänne maahan, mutta se ei synny itsestään, vaan se vaatii tekoja ja pitkäjänteistä politiikkaa. Kysyisinkin, arvoisa ministeri: miten te näette tämän pitkän politiikan merkityksen siinä, että me pystytään luomaan yrityksille investointimahdollisuuksia tai sitä näkymää, että he uskaltavat investoida? Esimerkkinä tässä voisi mainita jotain vaikka metsänhoidon kehittämisestä ja vaikka hiilidioksidin talteenoton mahdollisuuksista. Korostan nimenomaan sitä, että näitä jokerikortteja meillä ei ole liikaa tällä hetkellä ja tämä vihreä teollisuus ja vihreä siirtymä on se meidän mahdollisuus. Toivon, että me pystytään yhdessä löytämään täällä salissa niitä ratkaisuita, että voidaan tänne saada ne investoinnit, mistä nyt on kilpailtu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

15.41 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin vaikutukset näkyvät jo. Esimerkiksi sään ääri-ilmiöt aiheuttavat merkittäviä taloudellisia vahinkoja ja inhimillisiä kärsimyksiä. Meidän luonnonjärjestelmät uhkaavat mennä rikki. On ennustettu, että jos esimerkiksi pohjoinen merivirtajärjestelmä hajoaa, niin se tarkoittaa meille Siperian olosuhteita.

Me emme voi sulkea silmiämme siltä, mitä tapahtuu, mutta valitettavasti tuntuu siltä, että tässä salissa aika moni sulkee silmänsä. Myös näissä hallituksen suunnitelmissa, mitä meillä on käsissämme, on suljettu silmät siltä, että meidän täytyy tehdä niitä päästövähennyksiä ihan jokaisella sektorilla samalla, kun huolehditaan nieluista, mutta valitettavasti näillä suunnitelmilla siihen ei päästä, että torjuisimme aidosti ilmastokriisiä.

Me kaikki tiedämme, että meidän elämämme tällä planeetalla ei ole planeetan asettamissa rajoissa, ja siksi meidän täytyy vähentää päästöjä, meidän täytyy hillitä luonnonvarojen käyttöä, meidän täytyy hillitä kulutusta, meidän täytyy tehdä se kestävästi. Keinoja on. Niitä ei kyllä löydy näistä suunnitelmista, mutta niitä todellakin on, ja toivon todella, että Suomella on halua niihin tarttua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.42 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Energian käyttö on tässä keskeisessä roolissa, ja me ollaan yhdellä alueella onnistuttu tekemään puhdasta

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

energiaa, eli sähköenergian tuotanto on 96-prosenttisesti puhtaasti tuotettua. Ydinvoima, tuuli ja vesi ovat siellä, yli 80 prosenttia tulee näillä tavoilla.

Nyt on kysymys siitä, miten me siirretään energian käyttöä sähkön suuntaan yhä enemmän. Se on ilmastoteko, koska näin voidaan tehdä, ja silloin tulee kysymys siitä, kuinka paljon me esimerkiksi täällä puhutusta liikenteestä siirretään sille sektorille: kuinka paljon joukkoliikennetkaisuissa on sähköisiä, kuinka paljon kasvukeskusten välisessä liikenteessä on sähköisiä ratkaisuja, kuinka paljon autojen käyttö sähköistyy ja niin poispäin. Nämä kysymykset ovat niitä konkreettisia asioita, mitä meidän pitäisi täällä edistää.

Kysynkin nyt hallitukselta: mitä konkreettisia ja vaikuttavia toimia tehdään nimenomaan, jotta kulkutapaosuus muuttuisi paljon tänne sähkön suuntaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

15.43 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän häiritsee tässäkin keskustelussa osin tämä keskustelun siiloutuminen. Puhutaan nyt ilmastopolitiikasta, yhdestä sen osa-alue suunnitelmasta, joita on nyt jo kolme muuta. Sitten meillä on vakava kysymys, joka linkittyy tähän, luontokato. Jos minä ajattelen pohjoisen ihmisen näkökulmasta, niin me ollaan kovalla vauhdilla ikään kuin torjumassa ilmastonmuutosta mutta samaan aikaan pirstomassa meidän ympäristöä ja aiheuttamassa siellä aika vakavaa luontokatoa. Näitä keskusteluja ei käydä yhteen, ja tämä on tosi surullista.

Minä ehkä nostaisin esille yhden kysymyksen, eli kun pohditaan vaikuttavia toimenpiteitä ja markkinatalouslähtöisiä toimia, niin kyllähän metsänomistajat ja maanomistajat pitäisi ottaa tähän keskusteluun vahvasti mukaan. Millä tavalla hallitus on nyt edistänyt muun muassa luontoarvomarkkinaa ja hiilipörssimekanismien käyttöönottoa? Ne olisivat holistisia ja taklaisivat ongelmaa ja jättäisivät arvonalisää maahan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

15.44 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että kun tätä keskustelua kuuntelee, niin hieman huvittautuu. Muistelen viime viikkoa, kun yhdessä täällä keskusteltiin paljon taloudesta ja pidemmän aikavälin näkymistä. Jos silloin joku olisi käyttänyt sellaisia puheenvuoroja, että nämä luvut eivät nyt näytä niin kivoilta, että saisinko uudet luvut, tai että ei nyt oikeastaan olisi kiva tehdä mitään asioita, että voisiko niitä siirtää vähän eteenpäin, niin että joku muu tekisi ne, tai että on aivan kauheata, että joku maalailee tämmöisiä uhkakuvia tänne ylös, että ei niistä saisi puhua ja että tämä on ihan höpöhöpöä, niin sitä puhettahan olisi pidetty täysin vastuuttomana. Minun mielestäni kai me nyt suhtaudumme molempiin asioihin ihan samalla vakavuudella, niin ilmastonmuutokseen kuin Suomen taloudenkin kuvaan.

Senpä takia olisin kysynyt, ministeri, kun teille useamman kerran tässä keskustelussa nyt on ehdotettu näitä keinoja, joita hallitus vielä voisi tällä kaudella käyttää, esimerkiksi tämä maankäytön muutosmaksu, jota on useamman kerran selvitetty ja jota useampi täällä on jo esittänyt [Puhemies koputtaa] ja joka parantaisi sekä meidän alijäämätilannetta että myös ilmastotilannetta: voisitteko te nyt edistää tämän käyttöönottoa?

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

15.45 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Räsänen innoittamana nousin ylös sanomaan sen, että eihän tässä niin ole sanottu, että halutaan ikään kuin paremmat luvut, vaan koska ne luvut ovat vaihtuneet, monesti on ihan perusteltua tutkia yliopiston tutkijoiden toimesta, mitkä ne nyt sitten ovat, jotta osaamme varautua siihen mahdolliseen maksuun tai sitten joihinkin muihin kompensatioihin.

Kysymys ministerille olisi oikeastaan siitä, kun tässäkin keskustelussa menee helposti neljä eri suunnitelmaa ja strategiaa sekaisin, niin kuin täällä viitattiin. Olisiko mahdollista rakentaa yksi sellainen, mikä on vastuutettu, missä on tietyt mittarit, jotka aiheuttavat välittömiä toimenpiteitä, jotta tämä ei olisi ikään kuin tämmöinen vuosikertomuksen tarkkailuluokka, jossa kaikki haukumme toisiamme ja mikään ei muutu?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

15.46 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ministeri Multalalle vastata, että Ilmastopaneelin arvion mukaan maksukykyyn perustuvan oikeudenmukaisuusperiaatteen valossa Suomen hiilineutraalisuustavoite 2035, Ilmastopaneelin raportin mukaan siis, ei ole ainakaan liian kunnianhimoinen Suomen panokseksi puolentoista asteen tavoitteen saavuttamiseen. Eli ehkä olemme tästä eri mieltä, mutta Ilmastopaneelin kanta on tämä.

Haluaisin kysyä teiltä tästä ennakoitavuudesta, jota kovasti korostatte teidän puheessanne. Kun hallitus on kuitenkin nyt alentanut fossiilisten tuontipolttoaineiden ja vanhojen autojen verotusta samalla, kun on kiristänyt sähköautojen ja joukkoliikenteen verotusta ja leikannut nämä kävelyn ja pyöräilyn investoinnin tuet, niin miten te kuvailisitte ennakoitavuuden näkökulmasta tätä hallituksen liikennepolitiikkaa? Onko tämä teidän mielestänne ennakoitavaa ja johdonmukaista, että nimenomaan annetaan kannusteita saastuttamiselle ja viedään kannusteita vähäpäästöisyydeltä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

15.47 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päätöksen perusteena pitää aina tietysti olla tutkittu tieto, ja siihen täytyy perustua päätösten tosiaan. Mutta kun me tuolla maa- ja metsätalousvaliokunnassa ollaan kuultu nyt hyvin paljon asiantuntijoita ilmastoon ja ympäristöön liittyen, niin kyllä minun täytyy olla samaa mieltä kuin edustaja Eestilä tässä, että siellä on tullut ilmi myös, että on epävarmuuksia tutkinnassa, kun ajatellaan näitä hiilinieluja ja turvetta varsinkin. Se ei ole ollut ihan yksi yhteen. Kyllähän siellä on epävarmuuksia, ja niihin haluttaisiin vastaus.

Haluaisinkin asettaa mietittäväksi: Haluatteko tulevaisuudessa syödä kotimaassa tuotettua ruokaa, josta voi sitten katsoa, missä on tuotettu ja kuinka on tuotettu, ja sen voi jäljittää? Tai haluatteko syödä ulkomailta tuotua pelkästään, ja emme tiedä sen alkuperää emmekä sitä, kuinka se on tuotettu? Siinä voi asettaa itselleen kysymyksiä, ja tässä tärkeässä asiassa ollaan nyt pitkälti kiinni, [Puhemies koputtaa] kun puhutaan näistä toimista ilmaston ja [Puhemies koputtaa] ympäristön suhteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

15.49 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näistä keinoista: Viittasin ryhmäpuheenvuorossa tähän Huoltovarmuuskeskuksen tuoreeseen raporttiin, ja siinä on muun muassa siitä, miten puustotuhoihin voitaisiin varautua. Se liittyy myös siihen, että jotta puusto ja metsät pystyvät sitten toimimaan hiilinieluina, niin siellä oli tiettyjä toimenpiteitä, jotka liittyvät erityisesti puulajivalikoimaan. Siinä raportissa on todettu muun muassa hirvieläinkantojen tehokas säätely — siihen liittyvät myös tuhokorvaukset. Sitten on tämmöisten vähemmän käytettyjen lajien siementuotannon saatavuuden turvaaminen ja metsänviljelyaineiston hinnan alentaminen tutkimuksen ja kehittämisen kautta. Kolmantena on tämmöinen harvinaisempien lajien taimikaupan kehittäminen niin, että kysyntä ja tarjonta kohtaavat.

Nyt tämä menee vähän — eikä ihan vähänkään — vääntelyyn näistä hakkuumääristä, kun kiireellisempää ja tärkeämpää olisi keskittyä siihen, miten metsien kasvu ja kestävyys turvataan, jotta ne voivat toimia sitten hiilinieluina. Tämä yhdessä fossiilisten päästöjen vähentämisen kanssa on keskiössä ilmastonmuutokseen vastaamisessa. Koetetaan löytää niitä välineitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

15.50 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä aikaisemmin edustaja Eestilä otti hyvin esille näitten laskelmien epävarmuustekijät — ja myös edustaja Elomaa — johonka sitten edustaja Honkasalo väitti, että tämä oli tieteellisen tiedon ja tutkijoiden halventamista, ja edustaja Räsänen täällä väittää, että tällä halutaan vaihtaa nämä laskelmat. Kysehän ei ole siitä, vaan siitä, että ilmastopäästölaskelmat perustuvat suuriin tietomääriin ja mittauksiin ja malleihin ja niihin liittyy aina epävarmuuksia.

Esimerkiksi metsien hiilinielujen suuruus muuttuu, kun laskentatapaa päivitetään. Vaikka näissä maankäyttösektorin LULUCF-päästöissä on hiilinieluarvioita korjattu useita kertoja. Ihan sama turvemaiden osalta: vaihteluväli päästökertoimissa voi olla 30—100 prosenttia, ja kun Suomi päivittää näitä uusimman tiedon mukaan, niin silloinhan ne sektorin laskelmat myöskin muuttuvat useilla miljoonilla tonneilla.

Nyt sitten, jos me ajatellaan tätä nykyistä tilannetta, niin juuri näinhän on tapahtumassa. Ilmastopäästökertoimet eivät ole staattisia, vaan aina kun [Puhemies koputtaa] tieteellinen tieto tarkentuu, niin silloinhan me muutetaan näitä poliittisia päätöksiäkin. Kysynkin nyt ministeriltä: missä mennään näiden meidän [Puhemies koputtaa] Ilmatieteen laitoksen satelliittidataan perustuvien laskelmien osalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.51 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso kuva on se, että ilmastokriisi etenee nopeammin kuin on ajateltu ja me lähestymme uhkaavasti jopa näitä keikahduspisteitä, minkä jälkeen kuumeneminen alkaa voimistua itseään niin, että sitä ei ole enää mahdollista pysäyttää. Nykymenolla me olemme joka tapauksessa menossa noin 3—4 asteen kuumenemiseen, ja sellaisessa maailmassa yhteiskunnat ja talouden rakenteet lakkaavat toimimasta tavalla, johon me olemme tottuneet. Tämä kaikki korostaa ilmastotoimien kiireellisyyttä, ja myös suomalainen yhteiskunta on hyvin yksimielisesti halunnut näitä lisätoimia päättäjiltä. Eli ajattelen, että jokainen poliitikko, joka ei ota tätä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

tosissaan, ei ole tämän tilanteen tasalla eikä ole oman työnsä tasalla. Toki myös ilmastolaki velvoittaa hallitusta reagoimaan. No, näitä keinoja olisi paljon, niitä on täällä lueteltu vaikka kuinka paljon. Haluan kysyä ympäristöministeriltä: mitä te haluatte vastata niille ihmisille, [Puhemies koputtaa] joille te olette ennen vaaleja luvanneet pitää kiinni tästä vuoden 2035 [Puhemies koputtaa] tavoitteesta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

15.52 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vastata tähän ministerin kritiikkiin siitä, että mainitsimme ryhmäpuheessamme joustot. Ehkä lähtökohtainen ajatushan on siis sellainen, että joustot ovat olleet mukana suomalaisessa ilmastopolitiikan järjestelmässä pidempään, mutta on hyvin eri asia käyttää niitä silloin, kun on pakko, kun esimerkiksi pitäisi saada viimeinen osuus toteutettua, se olisi erittäin kallista kansantaloudelle tai se olisi hyvin epäoikeudenmukaista suomalaisille, kuin silloin, että joustoja käytetään keppihevosena sille, että ei tarvitse itse tehdä mitään.

Tästä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta näkee hyvin, että vaikka me toteutettaisiin kaikki lisätoimet, joita hallitus on sinne linjannut — vaikka ne kaikki, joista siis edelleenkin valtaosalle ei löydy tosiaan minkäänlaisia määrärahoja — vaikka ne kaikki toteutuisivat, me ei silti välttämättä saavuteta niitä tavoitteita, joihin me ollaan kansallisesti sitouduttu ja jotka me ollaan yhdessä EU:ssa käyty sopimassa. Sen takia toivoisin, että kun meillä on järjestelmä, niin ensisijaisesti pyritään vahvistamaan nieluja ja pyritään tekemään päästövähennyksiä ja sen jälkeen, jos ei mitään muuta keksitä, turvaudutaan niihin joustoihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

15.54 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan tämä liikenteen päästöongelmahan ratkeaa sillä, kun EU on asettanut säännöt, että 2035 sitten ollaan nollapäästöisissä autoissa. Ostetaan uusia autoja, jos sattuu olemaan rahaa kukkarossa, niin sillähän se on selvä.

Arvoisa puhemies! Haluan puuttua asiaan, minkä edustaja Ovaska täällä nosti esille, että 2028 meille tulee ETS kakkonen, liikennepolttoaineiden päästökauppa. Se nostaa tietenkin polttoaineitten hintaa. Sitten meillä nousee jakeluvelfoite. Sillä jakeluvelfoitteella on semmoinen ominaisuus, että sitä biokomponenttia voidaan dieseliin sekoittaa enemmän kuin bensiiniin, ja se johtaa siihen, että 2028 dieselin hinta tulee nousemaan enemmän kuin bensan hinta. Tuon sen esille, että kyllä meidän täytyy tässä salissa ilman mitään poliittista intohimoa keskustella siitä, onko perustetta enää dieselautoilla pitää käyttövoimaveroa, koska 2028 bensan ja dieselin hinnat, jos mitään ei tehdä, tulevat eroamaan niin, että diesel on huomattavan paljon kalliimpaa. Diesel on hyvin yleinen [Puhemies koputtaa] Itä- ja Pohjois-Suomessa henkilöautojen polttoaineena. [Eduskunnasta: Ei ole!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

15.55 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomaista, että täällä on nostettu AMOC ja keikahduspisteet esiin. Nähdäkseni nimenomaan pitkän

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

aikavälin ilmastosuunnitelman pitäisi olla se asiakirja, jos tällaisia tämän tason eksistentiaalisia riskejä käsiteltäisiin ja tietysti niihin varauduttaisiin.

Palaan liikenteeseen ja tähän keskipitkän aikavälin suunnitelmaan. Nythän hallituksen politiikka on paitsi tosiaan nostamassa päästöjä suhteessa siihen, ettette tekisi mitään liikenteen saralla, myös lisäämässä autoilun kulkutapaosuutta. Tämä tietysti vaikeuttaa ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja sen lisäksi se pidentää meidän riippuvuutta tuontifossiiliöljystä, heikentää liikenneturvallisuutta mutta heikentää myös kansanterveyttä, millä on taas isot taloudelliset vaikutukset. Eli se olisi tällainen niin sanottu win-win, siis todella hieno asia, jos suurempi osa liikenteestä olisi muuta kuin autoilua, ja kun erityisesti kaupunkiseuduilla siihen on erinomaiset mahdollisuudet, niin olisin mielelläni kuullut ministerin näkemyksen: löytyisikö teiltä vielä pakista esittää toimia, joilla saataisiin tämä kehitys toiseen suuntaan ja enemmän [Puhemies koputtaa] muita tapoja liikkua kuin autoilu ja autoilu sitten sinne, missä vaihtoehtoja ei ole?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt alkaa päättyä se aika, joka tähän keskusteluun on tällä erää varattu. — Ministerille viimeinen puheenvuoro. Viisi minuuttia, olkaa hyvä.

15.56 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt on taas tullut niin paljon kysymyksiä, että kaikkeen en pysty vastaamaan, mutta aloitetaan tästä isosta kuvasta.

Eli totta kai on niin, että Suomi tekee osansa, ja teemme itse asiassa enemmän kuin osamme, mutta vuonna 24 päästöosuudet näiden isompien saastuttajien osalta olivat Kiinalla noin 29,2 prosenttia, USA 11,1, Intia 8,2, kaikki EU-maat, 27 maata, 5,9 prosenttia, eli EU-maiden päästöt yhteensä ovat noin kuusi prosenttia maailman päästöistä. Nyt me ollaan sovittu uudesta ilmastolaista EU-tasolla: 2040 vähennetään nettopäästöjä 90 prosenttia, mikä tarkoittaa, että sen jälkeen, jos me tähän tavoitteeseen pääsemme, meidän päästöjen osuus koko maailman päästöistä tulisi olemaan ehkä noin neljä prosenttia.

Eli EU on nyt se maanosa, missä todellakin tehdään, ja Suomi osana EU:ta tekee myöskin paljon. Meillä on selkeät tavoitteet, meillä on myöskin ohjaava lainsäädäntö, meillä on hiilidioksidin hinnoittelu, ja tämä on valitettavasti harvinaista maailmassa. Eli kyllä, tämä on erittäin tärkeää, että me teemme Suomessakin töitä, mutta entistä tärkeämpää on se, että me saamme kaikki maailman isotkin saastuttajat mukaan tähän työhön. Tätä työtä ainakin itse olen tehnyt erittäin ponnekkaasti erilaisissa kansainvälisissä kokouksissa, koska katson, että paitsi että se on välttämätöntä meidän maapallon selviytymisen näkökulmasta, niin se on myös talouden kehityksen näkökulmasta erittäin tärkeää, ja se on Suomen etu. Se on myös Suomen etu, koska suomalaiset yritykset todellakin haluavat, että pidämme kiinni omista tavoitteistamme, mutta myös, että maailma kulkee tähän suuntaan. Suomalaisilla yrityksillä on tarjota ratkaisuja. Kiitänkin tässä edustaja Viitalaa nimenomaan tästä pitkäjänteisyyden ja suomalaisten yritysten näkökulman nostamisesta tässä keskustelussa. Se on juuri näin, että pitkäjänteinen ja ennakoitava politiikka on sen edellytys, että näitä investointeja uskalletaan tehdä.

Myös edustaja Harjanne nosti, vaikkakin ehkä vähän semmoisella kritisoivalla näkökulmalla, mutta siinä olette aivan oikeassa, ajattelen myös samoin, että kun katsotaan vähänkin pidemmälle tulevaisuuteen, niin fossiilisista irti pääseminen on ehdottomasti myös huoltovarmuuden kannalta meidän näkökulmasta erittäin tärkeää, koska nyt, kun katsotaan vaikkapa tätä nykyistä uusinta kriisiä, mikä maailmalla on tapahtunut, niin sen

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

vaikutus vaikkapa polttoaineen hintaan tulee olemaan moninkertainen verrattuna siihen, mitä me täällä vaikka omalla veropolitiikalla tai päästökaupan laajentamisella liikenteeseen tulemme saamaan aikaan. Se taas kertoo siitä, että me olemme hyvinkin riippuvaisia siitä tuontipolttoaineesta, mitä tänne tulee, ja ajattelen, että paitsi meidän arjen kustannusten myös meidän huoltovarmuuden ja ihan kovan maanpuolustuksen näkökulmasta olisi todella tärkeätä, että löydetään polku siihen, että myös vaihtoehtoisia nestemäisiä, vähäpäästöisempiä polttoaineita löytyy. Tätä työtä me tehdään.

Siihen liittyy muun muassa tämä vetytalous, joka nostettiin täällä esiin — edustaja Ollikainen kysyi siitä — yhdistettynä hiilidioksidin talteenottoon. Niissä on valtavia mahdollisuuksia Suomelle paitsi vähentää päästöjä ja olla omavaraisempi ja edistää huoltovarmuutta myöskin luoda uutta talouskasvua, ja näitä edistetään nyt muun muassa erilaisten suorien tukien kautta. Meillä on tällainen uusien energiateknologioiden demonstraatiotuki, joka nyt päätettiin osana tätä kasvupakettia. Sitten meillä on tämä vihreän siirtymän investointiverohyvitys, joka on ollut käytössä. Sitä laajennetaan nyt hiilidioksidin talteenottoon. Sen lisäksi meillä on tämä niin sanottu piippujentulppauksen tuki, jota edistetään. Nämä, täytyy myöntää, ovat kuitenkin sitten vain osapalasia siihen, että vähitellen saisimme tämän bioperäisen hiilidioksidin talteenoton eli niin sanotut tekniset nielut myös osaksi integroitua päästökauppaa. Siitäkin joku kysyi täällä, ja sitä kyllä edistämme.

Sitten totean vielä sen, että tässä polttoaineen päästökaupan laajennuksessa, eli siis päästökaupan laajentamisessa polttoaineisiin tai liikenteeseen, mitä täällä esimerkiksi edustaja Ovaska kysyi ja myös edustaja Eestilä siihen viittasi, niin tämä jakeluvelvoitehan vähentää sitä hintavaikutusta, joka tulee sitten taas sinne päästökaupan puolelle, koska se biokomponentti ei ole näiden päästöoikeuksien piirissä, eli ne eivät ole suinkaan päällekkäisiä, vaan tämä ikään kuin jakeluvelvoite vähentää sitä päästökaupan vaikutusta. Sen lisäksi nämä hinta-arviot, mitä esititte puheenvuoroissanne, ovat tuulesta temmattuja, etenkin sen jälkeen, kun komissio on esittänyt jo merkittäviä muutoksia, muun muassa tämän markkinavakausvarannon myötä, joilla nimenomaisesti pyritään siihen, että tämmöiset ennakoitavat valtavat hintavaikutukset sieltä tulisivat.

Eli tähän on tulossa toki muutoksia, mutta Suomen etu sinällään on, että näitä hiilidioksidipäästöjä hinnoitellaan Euroopan laajuisesti. Tällä hetkellähän ne nimenomaan tulevat enemmän ikään kuin täällä kansallisella tasolla, ja tällöin voisin kyllä ajatella, että tästä on joillekin muille maille kyllä aika paljon enemmän riesaa kuin meille. Se ei kuitenkaan vähennä sitä, että totta kai meidän pitää ajatella myös sitä, että täällä Suomessa pystytään käymään töissä, pystytään liikkumaan autolla pitkiäkin matkoja, ja kuten varmasti moni täällä tietää, se on myös meidän logistiikan kannalta hyvin tärkeää, ja tästäkin me tietysti haluamme omalta osaltamme huolehtia. [Puhemies koputtaa]

No, sitten vielä totean siihen, ettemmekö tekisi mitään. En nyt ehdi niitä kaikkia toimia luetella, mitä tässäkin suunnitelmassa on. Valtavasti on toimia, ja niin kuin totesin jo aiemmin, ihan kaikille ei rahoitusta ole, mutta valtaosa myös näistä liikenteen toimista ja erillislämmityksen toimista tulee olemaan osana meidän sosiaalisen ilmastonrahaston suunnitelmaa, jota viedään eteenpäin. Sitten vielä totean sen, että tosiaankin olen samaa mieltä siitä, että tämä suunnittelujärjestelmä tämän ilmastopolitiikan osalta on hyvin monimutkainen. Ajattelen näin, että kun meillä on nyt ilmastolain tavoitteiden arviointi, niin siinä samalla arvioidaan myös tätä suunnittelujärjestelmää. Kyllä siinä olisi tarvetta yksinkertaistaa sitä, sillä se, että se on näin monimutkainen, ei palvele tätä keskustelua

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

mutta ei varsinkaan sitä, millä tavalla me voimme pitkäjänteisesti suunnitella tätä ilmastopolitiikkaa ja toisaalta antaa myös vakaata investointiympäristöä meidän yrityksille tehdä näitä päästöjä vähentäviä investointeja ja luoda Suomelle myös kasvua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ymmärrän, että aika on tiukalla, mutta se on meidän suunniteltu aika. Kysymyksiä tuli paljon.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja sitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.03.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.06.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

18.07 **Jari Koskela ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kun puhumme ilmastostrategioista, emme voi olla puhumatta raaka-aineesta, jota on vuosikymmeniä turhaan pidetty maamme suurimpana ilmastopahiksena. Kyse on siis, aivan oikein, turvetuotannosta. Edellinen hallitus keskustan johdolla rehellisesti ajoi alas turvetuotantoa. Silloin hallitusohjelmaan kirjattiin turpeen energiakäytön puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Rehellisesti tämä puolitus tapahtui käytännössä jo vuonna 2021. Turvetuottajilta vietiin näköala tulevaisuudesta. Kun energiaturpeen tuotanto nopeasti väheni, samalla kuivike- ja kasvuturpeen tuotanto otti osumaa. Näille ei ole olemassa yhtä laadukasta ja kotimaista korvaajaa. Kookoskuidun rahtaaminen ulkomailta ei ole mikään ratkaisu.

Samalla kun edellinen hallitus demonisoi turvetuotantoa, tutkimustyö turpeen uusista käyttötarkoituksista tyssäsi. Riittävä raaka-aineen saanti on edellytys myös korkeamman jalostusasteen turvetuotteille. Epävarmuus heikensi investointi- ja tutkimusintoa ja hidasti uusien käyttökohteiden kaupallistamista. Miksi tutkia jotain, mitä ei saa maassa nostaa?

Tämä hallitus on tehnyt toisenlaista politiikkaa, ei missään nimessä riittävästi, mutta on jopa energiaturpeen merkitystä nostettu huoltovarmuuden turvaajana, ja se on ymmärretty. Kasvu- ja kuiviketurpeen tiekartta on juuri valmistumassa, ja jakovaroista myönnettiin rahoitusta myös turpeen korkean jalostusasteen tuotteiden selvitykseen. Näitä korkean jalostusasteen tuotteita on paljon alkaen vaikkapa kauneudenhoitotuotteista, äänieristyslevyistä aina aktiivihiiileen, biostimulantteihin ja maanparannuspelletteihin. Nämä ovat myöskin keskeisiä vientituotteita.

Aktiivihiilellä suodatetaan muun muassa ilmasta ja vedestä epäpuhtauksia. Monissa käyttökohteissa vaihtoehtona on tuontiaktiivihiihi, joka on usein fossiilipohjaista tai valmistettu kaukana ja kuljetettu pitkät matkat. Kumpikohan on ilmastolle parempi vaihtoehto, kotimainen vai ulkomainen tuote? Biostimulantit ja maanparannuspelletit puolestaan parantavat maaperän laatua ja turvaavat paremman sadon. Tästä on apua etenkin eniten kuivuudesta kärsiville alueille — Etelä-Eurooppa yhtenä esimerkkinä.

Arvoisa rouva puhemies! Turpeen hintaa nostaa eniten tietysti Euroopan laajuinen päästökauppa. Päästökauppajärjestelmän puolustajat nostavat usein sen seikan, että

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

päästökaupan myötä Eurooppa on kyennyt vähentämään omia päästöjään. Hiilivuotoa on tutkittu jonkin verran, mutta tulokset vaihtelevat. Liian kireän päästökaupan riskinä on tuotannon siirtyminen EU:n ulkopuolisiin maihin, jotka saastuttavat aina meitä enemmän.

Keski-Euroopassa valtionpäämiehet ovat puhuneet kriittiseen sävyyn päästökaupasta. Siellä on pohdittu asiaa oman teollisuuden kilpailukyvyn näkökulmasta. Tšekin pääministeri on viimeksi esittänyt, että päästökaupalle pitäisi laittaa kattohintaa, joka voisi olla esimerkiksi 30 euroa hiilidioksiditonnilta. Myös muun muassa Saksassa ja Italiassa on puhuttu tarpeesta uudistaa päästökauppajärjestelmää, jotta Eurooppa ei kalliilla hinnoittelulla ampuisi itseään jalkaan.

Päästökauppataloja pitäisi kohdentaa nykyistä paremmin niille toimialoille ja alueille, joissa siirtymä on ollut nopein ja kipu suurin, nimenomaan investointeihin, joilla päästöt vähenevät ja kilpailukyky säilyy. Näin esimerkiksi turvetuotanto pystyisi entisestään innovoimaan itseään ja kehittämään tuotantoa puhtaammaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on Suomessa tutkitustikin maailman puhtain ilma. Tuotamme alle 0,8 promillea maailman päästöistä. Suomi ei ole siis mikään ilmastonsaastuttaja, jonka pitäisi jatkuvasti entisestään vähentää päästöjään. Me olemme Euroopan metsäisin maa, jolta muiden pitäisi ostaa päästöyksiköitä. Nythän on ajateltu, että Suomi on se maa, jonka pitäisi ostaa yksiköitä esimerkiksi vaikkapa Bulgarialta. Tunnetaanko siellä maassa edes koko järjestelmää? Onko meillä tavoitteena alle 0,7 promillen päästöt? Siltä ainakin tänään, kun olen täällä ollut, on kuulostanut. Huoli on ollut erittäin suuri.

Turpeesta on tehty syntipukki, vaikka todellinen ilmastovaikutus syntyy siitä, mihin ja miten sitä käytetään. Parhaimmillaan turve ei ole ilmaston pilaaja vaan ilmastoteko. Se korvaa suuremman hiilijalanjäljen tuontiraaka-aineita, se mahdollistaa puhtaan veden ja ilman suodatusta kotimaisella aktiivihieillä, ja se auttaa maaperää sitomaan paremmin hiiltä sekä kestäämään kuivuutta biostimulanttien ja maanparannuspellettien ansiosta. Suomi ei tarvitse lisää ideologista leimaamista vaan fiksua, nettopositiivista ilmastopolitiikkaa. Turve kannattaa valjastaa siihen käyttöön, jossa se vähentää päästöjä kokonaisuutena, vahvistaa huoltovarmuutta ja luo uutta vientiä. Kun turve korvaa likaisemmat vaihtoehdot ja jälkihoito tehdään kunnolla, se on parhaimmillaan osa ratkaisua, ei osa ongelmaa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keskisarja.

18.12 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Olen Suomen luonnon sydänystävä ja luonnonsuojelija henkeen ja vereen. Minun vakaumukseni vastakohta on ilmakehäkiihko. Ilmakehäkiihko on sydämetöntä, hengetöntä, veretöntä. Ilmakehäkiihko on mielikuvateollisuutta. Ilmakehäkiihko on harmaa älypyörätie, joka raiskaa lähiluonnon vihreyden. Ilmakehäkiihko on kuvankauniin vanhan talon purkaminen hiilineutraalin hökötyksen alta. Ilmakehäkiihko on kiinalaisvalmisteinen tuulimylly ja ylikansallinen sähkönsiirto. Ilmakehäkiihko on anekauppaa.

Kun kolikko EU:n kirstuun kilahtaa, niin kiihkoilijan sielu taivaaseen vilahtaa. Ilmakehäkiihko on aikalaishulluuden huminaa. Se peittää havumetsän huminan. Suomesta kolme neljänneistä on metsää, eniten Euroopassa. Osuutemme maailman hiilidioksidipäästöistä on alle tuhannesosa. Meitä metsäläisiä opastavat Hollanti, Belgia ja Irlanti, miltei puuttomat ilmastovaltiot.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Luonnontuho todella on maailmanloppu, mutta Ilmestyskirjan ratsastajat eivät saavu maankäyttösektorille koputi koputi koputi, eivätkä ratsastajat häivä hiilinieluihin. Keskilämpötilan nousu parilla asteella on viileämpää kuin helvetti, ja apokalypsiin meitä vievät muut vitsaukset, joita en ahda parin minuutin puheenvuoroon.

Arvoisa puhemies! En toki kiistä ilmastonmuutosta. Tuomitsen kaiken saastutuksen, myös itsesaastutuksen, Suomessa. Ajan täysjärkisiä ilmastotoimia, totta kai, mutta ilmakehäkiihko on mielisairaus, jonka parantaa maanläheinen terapia, vaikkapa tarpominen turvesuolla. Turve on muheva kansallisaare ja luonnonvara isolla L:llä. Koittaako pian aika pyyhkiä Suomi-neidon takalistoa ilmakehäkiihkokoisilla sitoumuksilla? Ei, ei. Parempi käyttää pyyhkimiseen Mäntän tehtaan mainiota vessapaperia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

18.15 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Kuten olen täällä jo usein sanonut, näistä aivan pätkähulluista hiilineutraalisuustavoitteista tulisi jo vihdoinkin luopua kokonaan. Jos, ja näköjään, niitä nyt aivan välttämättä halutaan pitää, niin ne pitäisi tietenkin arvioida hyödyn ja kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Tehdäänpä nyt vähän tätä arviointia. Kumpaan on pitkällä tähtäimellä hyödyllisempää laittaa rahaa: ilmastotoimiin vai suomalaisten arjen ja yritysten kilpailukyyn parantamiseen? Ilmastotoimet maksavat Suomelle arvioiden mukaan miljardeja. Tarkkoja todellisia kustannuksia ei ole edes laskettu. Täysin vastuutonta. Olen jättänyt toimenpidealoitteen hiilineutraalisuustoitimien kustannusten laskemisesta ja hiilineutraalisuustavoitteiden siirtämisestä.

Jos nyt joku vielä haluaa uskoa ihmisten aiheuttaman hiilidioksidin vaikuttavan jollakin tapaa tähän ilmaston lämpenemiseen, niin silti tosiasiana säilyy se, että edes koko EU:n saati sitten Suomen hiilineutraalisuus ei muuttaisi maailmanlaajuista ilmastoa mihinkään suuntaan, koska Suomen päästöt ovat koko maailman päästöistä vain 0,8 promillea — niin pienet. Eli me kaikki täällä ymmärrämme, että ilmastonmuutoksen vuoksi ilmastotoimiin ei ole kenellekään hyödyksi laittaa penniäkään.

Suomen valtion ensisijainen tehtävä on varmistaa, että Suomella on varaa pitää huolta kansalaistensa turvallisuudesta ja hyvinvoinnista sekä taata suomalaisille yrityksille kilpailukykyiset kasvualustat. Myös kohtuulliset autoilun kustannukset ovat merkityksellisiä pitkien etäisyyksien Suomessa. Samoin huoltovarmuuden on tultava ensin: fossiiliset polttoaineet ja turve ovat tarpeellisia täällä pohjoisessa ja kylmissä normaalioloissa mutta myös välttämättömiä kriisiajan energialähteinä, joiden käytön romuttaminen on äärimmäisen vaarallista.

Entä onko vihreisiin energiahankkeisiin investoiminen ja fossiilisista polttoaineista luopuminen kustannustehokkaampaa, ja kenties siitä syystä niitä kannattaisi edistää? Usein fossiilittomat ratkaisut perustuvat enemmän ideologiaan kuin niiden todelliseen ylivertaisuuteen. Vain EU:n asettamien tavoitteiden ja päästökaupan takia esimerkiksi turpeen poltto tulee kalliiksi ja on pakko siirtyä hätäisesti tällä hetkellä tarjottaviin vaihtoehtoihin, vaikka investointitarpeet ovat kuinka mittavat ja vaikka kehitteillä olisi parempiakin ratkaisuja. Esimerkkinä sähköautomania ja kaupunkien investoinnit sähköbussihin. Sähköajoneuvot ovat järjettömän kalliita hankkia ja korjata ja myös erittäin huono valinta tänne Suomen talviolosuhteisiin ja pitkiin välimatkoihin.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Edullinen sähkö tosin voi nyt houkuttaa sähköautojen käyttöön halvoilla käyttökustannuksilla. Ei ole kuitenkaan tervettä kehitystä eikä tue edes vapaan liikkumisen mahdollisuutta, että olemme täysin riippuvaisia sähköstä myös liikkumisen mahdollistajana. Ukrainassa Venäjä on systemaattisesti iskenyt sähköinfraan. Samaan pitäisi varautua täällä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Vastaus siis on, että Suomen ilmastotoimet ovat täysin hyödyttömiä. Niillä ei ole mahdollista saavuttaa niiden ideologista tavoitetta eli ilmaston lämpenemisen pysäyttämistä. Ilmastotoimet ovat turhia ja kalliita ja monin eri tavoin suomalaisille haitallisia, jopa vaarallisia. Huoltovarmuuteen sekä kriisin ja katastrofien kestävyys panostaminen sen sijaan on aina järkevää. Hiilihulluuteen haaskattavaksi suunnitellut varat kannattaisi mieluummin suunnata niihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm poissa, edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Hänninen.

18.20 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikkaa ei voi enää käsitellä irrallaan kokonaisturvallisuudesta. Valtioneuvoston ilmastaselonteot osoittavat, että ilmastomuutoksen hillintä ja turvallinen yhteiskunta kulkevat käsi kädessä. Suomen on tehtävä ilmastotyötä tavalla, joka vahvistaa kansallista kestävyttä. Suomen vahvuus on ollut ja on jatkossakin puhdas, halpa ja luotettava energia. Se ei ole pelkkä ilmastosaavutus. Se on strateginen etu, joka suojaa meitä maailmanpoliittisilta painostusyrityksiltä ja turvaa suomalaisen teollisuuden kilpailukyvyn. Siksi energian omavaraisuus on nyt osa kokonaisuunpuolustusta.

Arvoisa puhemies! Suurin ilmastoturvallisuuden haaste liittyy maankäyttösektoriin. Suomi on runsasmetsäinen maa. Meidän on osattava hyödyntää paremmin metsiin liittyvä korkea osaamisemme. Nämä maankäyttösektorin haasteet eivät ole vain ympäristöongelmia. Ne ovat myös taloudellinen ja turvallisuuspoliittinen riski. Jos nieluvelvoite siirtyy taakanjakosektorin maksettavaksi, kustannukset voivat nousta tavalla, joka vie resursseja pois maanpuolustuksesta, huoltovarmuudesta ja kriittisestä infrastruktuurista. Tässä seisomme vakaasti. Suomen ilmastopolitiikka ei voi nojata ratkaisuihin, jotka romuttavat metsätalouden toimintakyvyn, vaarantavat investoinnit tai heikentävät huoltovarmuutta. Pelkät hakkuurajoitukset eivät turvaa ilmastoa eivätkä Suomen turvallisuutta. Sen sijaan tarvitaan selonteiden esiin nostamia toimia. Tarvitsemme metsien kasvua lisääviä hoitomenetelmiä, metsätuhojen ennaltaehkäisyä ja tilannekuvan parantamista korkealla metsätalousosaamisella.

Arvoisa puhemies! Suomen ilmastopolitiikassa on kyse myös turvallisuudesta. Suomen pitää olla tulevaisuudessa puhtaan energian suurvalta, ei suursäätelyn uhri. Ilmastotavoitteet saavutetaan teknologialla, markkinaehtoisilla ratkaisuilla ja investoinneilla, eivätkä ne saa nostaa kansalaistemme arjen kustannuksia tai heikentää huoltovarmuutta. Turve ja sen käyttömahdollisuus on tärkeä osa huoltovarmuuttamme. Hallitus panostaa hiilidioksidin talteenottoon, vetytalouteen ja puhtaan siirtymän teollisuushankkeisiin, jotka vahvistavat sekä ilmastoa että taloutta. Ilmastopolitiikan on vahvistettava Suomen kykyä selviytyä kriiseistä. Nämä selonteot luovat siihen perustan. Meidän tehtävämme on varmistaa, että ilmastoteot tehdään samalla linjalla kuin muutkin turvallisuuspoliittiset ratkaisut: realistisesti, taloudellisesti, vastuullisesti ja Suomen etua puolustaen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.25 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Puhun sähköstä. Kun olen ydinvoimalaitoksella ollut pitkään töissä, niin mielelläni siitä nyt tässä pääosin puhun.

Ensinnäkin toteaisin sen, että tämä maailmanpoliittinen tilanne on juuri tänään sellainen, että kaikki ymmärtävät, että fossiilisiin polttoaineisiin nojautumisella on aika isoja riskejä tälläkin hetkellä, kun katsotaan tuonne Lähi-itään. Siinä mielessä meidän pitää miettiä, miten me huoltovarmuus- ja muussa näkökulmassa pääsemme semmoiseen energiasektoriin, jolla me turvaamme sen, että meillä on täällä kotimaassa tuotantoa ja kilpailukykyistä tuotantoa erityisesti sähköenergian osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kehityssuunta se, että me siirrymme koko ajan entistä enempi sähkön käyttämiseen erilaisissa toiminnoissa, niin liikenteessä kuin sitten tuolla teollisuudessa, ja sitä kautta sähkön merkitys tulee vain kasvamaan, ja sen, miten sitä tuotetaan. Se on ilmastoteko sillä tavalla, että meillä tällä hetkellä sähköenergiassa hiilidioksidineutraalin sähkön osuus on jo 96 prosenttia Suomen sähköntuotannosta — 96 prosenttia Suomen sähköntuotannosta. Valtaosa siitä tuotetaan ydinvoimalla, noin 40 prosenttia, tuulivoimalla tuotetaan noin 28 prosenttia ja vesivoimalla vajaa 16 prosenttia. Nämä ovat ne päätoiminnot. Biomassa on 11 prosenttia. Nämä luvut ovat varsin tuoreita ja kertovat siitä, miten me tehdään asioita. Jos me tehdään tällä puhtaalla sähköllä, niin on aina myöskin ilmastoteko ja iso ratkaisu, miten tätä viedään eteenpäin.

Meillä tässä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassakin puhutaan aika paljon liikenteestä. Liikenteen päästöt ovat noin 35 prosenttia näistä päästöistä, mitä tässä nyt on, ja sitten liikenteen päästöistä iso osa syntyy tieliikenteessä, 96 prosenttia siitä eli valtaosa siitä liikenteestä. Siellä henkilöautot ovat puolet siitä, 52 prosenttia, kuorma-autot noin 35 prosenttia, linja-autot ja pakettiautot ovat sitten vähemmän. Eli täältä tulee se suunta.

Tämä selonteko antaa myöskin sen näkökulman, miten nämä päästöt näiltä osin laskevat, ja arvio on, että sillä laskua saadaan aikaiseksi, mutta se ei synny itsestään.

Jos arvioidaan joukkoliikenteen ja yleensä liikenteen käyttötapamuutosta, niin sillä on iso merkitys. Jos ajatellaan joukkoliikenteen osuutta, isoissa kasvukeskuksissa sitä kannattaa viedä eteenpäin. Esimerkiksi Tampereella on raitiotien osuus: matkustajia on 20,5 miljoonaa vuositason tällä hetkellä, ja kasvaa koko ajan, eli kulkutapaosuus on muuttunut.

Sitten jos arvioidaan näitä muita toimenpiteitä, joita liikkumisessa on kaupunkien välillä, niin kannattaa miettiä, miten me pystytään joukkoliikennetähtäyksillä viemään niitä, että saadaan kulkutapaosuutta. Siellä raideratkaisut ovat keskiössä mutta myöskin sähköistetyt välineet.

Sitten ennen kaikkea tämä sähköistyminen tuolla henkilöautopuolella ja jopa pakettiauto- ja kuorma-autopuolella on selkeä suunta. Jos me katsotaan tätä meidän sähkön hintaa, niin meillä on Euroopan edullisin sähkön hinta tällä hetkellä tuotantomuodossa. Se kannattaa muistaa. Se on iso kilpailuetu, ja kun se on puhdasta, niin siinä on meillä jo semmoinen asia, jota meidän kannattaa viedä eteenpäin. Tämä selonteko ei anna oikeastansa kauheasti vastauksia siihen, kuinka me viedään tätä kulkutapaosuutta sellaiseen suuntaan, että sähköllä liikuttaisiin enempi. Tässä, voi sanoa, meillä on vielä aika paljon töitä.

Arvoisa rouva puhemies! Viiden minuutin aikaraja tulee täyteen, ja minä taidan ottaa seuraavan puheenvuoron. Pääsin vasta alkuun. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.30 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on aihe, josta puhutaan verrattain paljon, ja ilmiö on jakanut kantaa ottavat puolestapuhujiin ja vastustajiin. Me perussuomalaiset kannamme vastuuta luonnosta, ympäristöstä ja tulevista sukupolvista, mutta kannamme vastuuta myös suomalaisista, ihmisistä, työpaikoista, elinkeinoista ja kansallisesta päätösvallassa. Suomi on pieni maa globaalissa mittakaavassa. Päästömme ovat alle promillen luokkaa maailman kokonaispäästöistä. Siitä huolimatta meille esitetään yhä kiristyviä velvoitteita, jotka kohdistuvat erityisesti tavallisten suomalaisten arkeen, kuten liikkumiseen, asumiseen, maatalouteen ja teollisuuteen. Samaan aikaan suuret saastuttajamaat kasvattavat päästöjään. On kysyttävä, onko nykyinen linja oikeudenmukainen ja vaikuttava.

Arvoisa puhemies! Suomen ilmastopolitiikan perustana on ilmastolaki, joka asettaa kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet. Lisäksi Suomea sitovat Euroopan unionin ilmastolaki ja EU:n taakanjakosektorin velvoitteet. Perussuomalaisten näkökulmasta keskeinen kysymys on, kuinka pitkälle kansallisesti kiristämme tavoitteita yli EU:n minimitasen. Onko järkevää tehdä Suomesta ilmastopolitiikan mallioppilas hinnalla, joka heikentää kilpailukykyämme ja lisää kansalaisten kustannuksia?

Liikenteen päästövähennykset eivät saa tarkoittaa sitä, että haja-asutusalueilla asuvat suomalaiset joutuvat kohtuuttomaan asemaan. Kaikilla ei ole mahdollisuutta siirtyä sähköautoon tai joukkoliikenteeseen. Polttoaineverojen jatkuva kiristäminen osuu erityisesti pienituloisiin ja työssäkäyviin ihmisiin, joilla ei ole vaihtoehtoja.

Maatalous on toinen sektori, jossa realismi on välttämätöntä. Suomalainen viljelijä toimii jo nyt tiukkojen ympäristövaatimusten alaisena. Jos ilmastotoimet heikentävät kotimaista ruuantuotantoa, seurauksena voi olla tuonnin kasvu maista, joissa tuotannon päästöt ovat suuremmat ja ympäristönsuojelu heikompaa. Se ei ole ilmastoteko, vaan se on päästöjen siirtämistä rajojen ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden ja energiatuotannon osalta Suomen vahvuus on puhdas sähkö ja korkea teknologinen osaaminen. Meidän tulee panostaa tutkimukseen, innovaatioihin ja teknologianeutraaliin sääntelyyn. Markkinoiden ja yritysten on saatava kehittää ratkaisuja ilman, että valtio yksityiskohtaisesti ohjaa voittajia ja häviäjiä.

Hiilinielujen osalta on tunnustettava metsien merkitys Suomelle sekä taloudellisesti että ilmastollisesti. Metsäpolitiikassa päätösvalta tulee säilyttää kansallisella tasolla. Emme voi hyväksyä ratkaisuja, jotka rajoittavat kohtuuttomasti metsänomistajien oikeuksia tai heikentävät metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä.

Perussuomalaisesta näkökulmasta ilmastopolitiikan tulee täyttää kolme ehtoa: Ensinnäkin sen on oltava vaikuttavaa globaalisti, ei pelkkää kansallista hyveellisyyttä. Toiseksi sen on oltava taloudellisesti kestävä, ei velaksi rakennettua symbolipolitiikkaa. Ja kolmanneksi sen on oltava sosiaalisesti oikeudenmukaista, ei tavallisten suomalaisten arkea kurjistavaa sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Meidän on löydettävä tasapaino ympäristönsuojelun ja kansallisen edun välillä. Ilmastopolitiikka ei saa muodostua itseisarvoksi, joka ohittaa muut yhteiskunnalliset tavoitteet, kuten työllisyyden, huoltovarmuuden, alueellisen tasa-arvon ja talouskasvun. Emme saa hyväksyä sellaista ilmastopolitiikkaa, jossa Suomi maksaa suhteettoman kovan hinnan ilman, että sillä on todellisia vaikutuksia maailman päästökehitykseen. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari, poissa. — Edustaja Reijonen.

18.34 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Pari sanaa turpeesta. Turve on äärettömän tärkeä. Sitä on vuosia nostettu aina esille, ja sitä on vellottu edestakaisin, ja välillä on heitetty kruunaa ja klaavaa, onko se uusiutuva vai eikö se ole uusiutuva. Turvetuotanto on tosi tärkeätä, mutta viime hallituskaudella tuli semmoinen huono moka siellä tehtyä, että ne turvetuotantokoneet romutettiin, ja se oli kyllä tosi paha moka. Jos voisi kelloja kääntää, kalenteria taaksepäin, niin tekisi mieli palata siihen aikaan, että niitä ei romutettaisi, varsinkin kun on nähnyt tämän aikakauden, mikä tässä on ollut. Surullista siinä oli, että jopa keskusta oli moukaroimassa näitä turvekoneiden romutuksia.

Turvetta tarvitaan energiaan, ja se on meidän oma kultamme, mitä voidaan käyttää monenlaiseen tarkoitukseen, myös muuhunkin, elikkä sitä tarvitaan lämmityshommiin ja sitä tarvittaisiin sitten kuivikkeena ja ihan niin kuin kasvualustana. Moni puutarha tarvitsee sitä kasvualustana.

Toivon, että tämä turveasia pidetään yllä ja sitä nostetaan esille. Turve on meille todella tärkeä asia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista, poissa. — Edustaja Sillanpää.

18.35 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Suomi ja suomalaiset elävät luonnosta. Olemme eläneet sopusoinnussa luonnon ja metsän kanssa aina ja tulemme elämään myös tulevaisuudessa. Me tiedämme, että Suomi on ilmastoasioissa edelläkävijä. Meidän energiatuotantomme on hyvin puhdasta, teollisuutemme on maailman kärkeä, mitä tulee energiatehokkuuteen, ja metsämme ovat suuria hiilinieluja. Arjessa meille kaikille on selvää, että jätehuolto toimii, lajittelemme ja kierrätämme roskat, hanasta saa puhdasta vettä ja jätevedet puhdistetaan. Suomessa on todella panostettu näihin asioihin, eikä samaa voi sanoa monestakaan muusta maasta. Vai kuinka monesta maasta voi todeta, että siellä olisi mahdollista kävellä metsissä ja kerätä sieltä puhtaita marjoja ja sieniä ruuaksi tai että jätehuolto toimisi näin hyvin kuin meillä? Meidän täytyy uskaltaa käydä ilmastoasioista keskustelua tosiasioihin perustuen ja suomalaisen edun näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa käydään läpi energiajärjestelmän murrosta, sähköistymistä ja puhtaita ratkaisuja. Nämä ovat hyviä lähtökohtia ja tulevaisuuden tavoitteita, mutta perussuomalaisille energiantuotannossa yksi asia on ylitse muiden, nimittäin huoltovarmuus. Suomen täytyy kaikissa oloissa kyetä turvaamaan energiansaanti, ruuantuotanto, terveydenhuolto ja arjen perustoiminnot. Maailma on muuttunut, ja siksi meidän täytyy varmistaa, että pystymme itsenäisesti pärjäämään mahdollisissa poikkeustilanteissa. Emme voi rakentaa meidän ilmasto- ja energiapolitiikkaamme sen varaan, että energiaa on aina saatavilla halvalla jonkun muun tuottamana. Emme voi myöskään ajaa alas omaa tuotantoamme ennen kuin korvaavat ratkaisut ovat aidosti toimintavarmoja.

Ilmastopolitiikan täytyy tukea Suomen huoltovarmuutta eikä heikentää sitä. Esimerkiksi tuulivoima on sinänsä hyvä asia, jos ei haittaa, että tuulimyllyt rumentavat ympäristöä ja tuottavat energiaa vain tuulisina päivinä. Tarvitsemme kuitenkin varmaa energiaa, joka ei riipu siitä, minkälainen sää ulkona sattuu olemaan. Yksi hyvä vaihtoehto olisikin lisätä ydinvoimaa. Se on myös ilmastolle hyvä valinta.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset muistamme aina peräänkuuluttaa mittasuhteita ilmastoasioissa. Maailman mittakaavassa Suomen päästöt ovat edelleenkin promillen luokkaa maailman päästöistä. Siitä huolimatta vihervasemmisto haluaa asettaa ilmastotavoitteet vain kovemmiksi ja tiukemmiksi. Se ei ole kunnianhimoa, vain hölmöyttä. Suomi ei pelasta maapalloa tai muita maita saasteista yksin. Sen sijaan voimme näyttää esimerkkiä teknologialla, innovaatioilla ja osaamisella, jota voi viedä muualle maailmalle ilman, että romutamme omaa talouttamme sen myötä. Me voimme huolehtia luonnosta ilman, että asetamme sitä vastakkain talouden ja ihmisten arjen kanssa.

Perussuomalaisille luonto on osa suomalaista identiteettiä. Me haluamme taata tuleville sukupolville puhtaat vedet, elinvoimaiset metsät, monimuotoisen luonnon ja kestäväen maatalouden, mutta luonnosta huolehtiminen ei saa tarkoittaa sitä, että metsiä ei saisi koskaan kaataa, että maataloutta kuritetaan uusilla kustannuksilla tai yksityisautoilu kielletään. Se ei saa tarkoittaa sitä, että suomalainen työ ja kotimainen teollisuus ajetaan maihin, joissa päästöt ja saastuttaminen ovat enemmän sääntö kuin poikkeus. Siksi luonnon ja työpaikkojen ei tarvitse olla vastakkain. Suomalainen työ on usein juuri sitä, että luonto ja ympäristö on otettu huomioon lähestulkoon kaikessa.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen ilmastopolitiikan täytyy olla sellaista, että suomalainen teollisuus ja suomalaiset työpaikat pysyvät Suomessa nyt ja tulevaisuudessa. Liian kireät ilmastotoimet saavat aikaan vain teollisen siirtymän pois Suomesta. Silloin lähtevät myös työpaikat. Se, mitä me voimme tehdä suomalaisten ja suomalaisen luonnon eteen, on lopulta hyvin yksinkertaista: pidetään kiinni huoltovarmuudesta ja omavaraisuudesta, huolehditaan ainutlaatuisesta suomalaisesta luonnosta, jotta se jää paremmassa kunnossa tuleville sukupolville, varmistetaan, ettei ilmastopolitiikka romuta suomalaista työtä ja teollisuutta, ja lopuksi hyödynnetään meidän vahvuuksiamme eli suuria ja puhtaita metsiä ja teknologiaosaamista, koulutusta ja innovaatioita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

18.40 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Nämä tänään käsittelyssä olevat hallituksen kaksi ilmastosuunnitelmaa ja aiemmin täällä salissa keskusteltu hallituksen energia- ja ilmastostrategia kaikki osoittavat selvästi, että hallitus on luovuttanut hiilineutraaliustavoitteen suhteen siitä huolimatta, että se on kirjattu hallituksen omaan ohjelmaan. Tänäinkin ministeri Multala ja monet hallituspuolueiden edustajat yrittivät vakuutella, että edelleen hiilineutraaliustavoitteesta pidetään kiinni, mutta se on onttoa puhetta tilanteessa, jossa hallitus ei edes yritä esittää riittäviä toimenpiteitä, jotta tähän tavoitteeseen voitaisiin päästä.

Tämän ristiriitaisuuden kuvaamiseksi voi ehkä hakea verrokkia muilta politiikan osa-alueilta. Ajatellaanpa, että hallitus lupaisi satatuhatta uutta työpaikkaa ja työttömyys itse asiassa kasvaisikin maassa kymmenillä tuhansilla. Tai ajatellaanpa sellaista, että hallitus lupaisi laittaa velkaantumisen kuriin ja itse asiassa velkaantuminen jatkuisi 13 miljardin euron tasolla vuodessa. Näiden esimerkkien kuvittelemisen ei toki ole erityisen vaikeaa, koska näinhän hallitus on toiminut myös muissa lupauksissaan suomalaisille.

Monessa puheenvuorossa, muun muassa edustaja Seppäsen ryhmäpuheenvuorossa, on korostettu omavaraisuuden ja huoltovarmuuden tarvetta, ja se on erinomaisen hyvä ja laajasti jaettu tavoite. Sitten on kuitenkin niin, että hallituksen oma politiikka heikentää Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Hallitushan on tunnetusti alentanut sekä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

fossiilisten tuontipolttoaineiden että saastuttavien vanhojen autojen verotusta, mikä tarkoittaa sitä, että Suomessa kulutetaan enemmän fossiilisia tuontipolttoaineita kuin ilman näitä hallituksen päätöksiä. Samalla hallitus on korottanut sekä sähköautojen että joukkoliikenteen verotusta, mikä jälleen kerran tarkoittaa sitä, että Suomi on riippuvaisempi fossiilisista tuontipolttoaineista kuin ilman näitä hallituksen päätöksiä.

Jos joku on tarvinnut muistutuksen siitä, mihin tällainen fossiiliriippuvuus voi johtaa, ei tarvitse kuin katsoa uutisia Iranista ja Lähi-idästä. Hormuzinsalmen kautta kulkee viidennes maailman öljystä. Jos Iran uhkaustensa mukaisesti onnistuu salpaamaan sen liikenteen, öljyn maailmanmarkkinahinta tulee kohoamaan rajusti ja me maksamme tästä fossiiliriippuvuudesta ja hallituksen fossiiliriippuvuutta ylläpitävästä politiikasta Suomen taloudessa kovan hinnan.

Edustaja Seppänen myös totesi, että sähköauto on monelle suomalaiselle aivan liian kallis, ja näinhän se on. Silloin toki odottaisi, että hallitus ei itse korottaisi sähköautojen verotusta, niin kuin se nyt on tehnyt. Jos kantaa huolta siitä, että suomalaisilla ei ole varaa hankkia sähköautoja, niin ei ehkä ensimmäisenä kannata lähteä sähköautojen verotusta kiristämään.

Monessa puheenvuorossa on tänään kiinnitetty huomiota maankäyttösektorin päästöjen ja nielujen laskentaan liittyviin epävarmuuksiin. Nehän ovat olleet ihan merkittäviä, niin kuin kaikki tätä laskentaa seuranneet ovat hyvin voineet todeta. Sitten on kuitenkin samaan aikaan niin, että näistä sinänsä ihan merkittävistä epävarmuuksista huolimatta muutamat perusasiat ovat ja pysyvät. Ne ovat sen kaltaisia, että maankäyttösektorin nettonielu on Suomessa heikentynyt merkittävästi jo pitemmän aikaa, ja tämä trendi ei missään näissä laskennan tarkistuksissa ole matkan varrella muuttunut. Samoin on ihan selvää se, että hakkuumäärien ja maankäyttösektorin nettonielun välillä on suora suhde: mitä enemmän metsiä hakataan, sitä heikompi on maankäyttösektorin nettonielu. Vastaavasti jos hakkuumääriä kohtuullistetaan, niin silloin pystytään elvyttämään tätä heikentynyttä nettonielua.

Ehkä vielä yhtenä poikkileikkaavana asiana tämän päivän keskustelusta tarttuaisin siihen, mitä edustaja Sillanpää edellä sanoi ilmastopolitiikan suhteesta talouden ja teollisuuden menestyksen edellytyksiin. Ajattelen, että asia on kutakuinkin juuri päinvastoin kuin mitä edustaja Sillanpää edellä esitti. Me tiedämme Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän siirtymän hankeikkunasta, että Suomeen on vireillä erilaisia vihreän siirtymän teollisia investointeja eri hankevaiheissaan yli 300 miljardin euron edestä. Jos ajattelee Suomen talouden mahdollisuuksia menestyä tässä globaalissa kilpailussa tulevaisuudessa, niin on vaikea löytää mitään muuta yksittäistä tekijää, jolla olisi niin suuri ja ratkaiseva merkitys sen kannalta, pärjäämmekö me vai uppoammeko me. Silloin aivan avainkysymyksen kaikelle politiikalle pitäisi olla se, miten nämä vihreän siirtymän teolliset investoinnit saadaan kotiutettua tähän maahan. Voin vakuuttaa, että se konsti ei ole soutaa ja huovata. Se konsti ei ole peruuttaa ilmastotavoitteissa, koska se luo vain epävarmuutta markkinoille ja se heikentää yritysten mahdollisuuksia tehdä näitä Suomen talouden ja työllisyyden kannalta välttämättömiä investointeja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

18.45 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tähän alkuun tuli mieleen semmoinen vanha sanonta, että voin kertoa teille jonkun asian, mutta en voi ymmärtää sitä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

teidän puolestanne — erityisesti kun turpeesta täällä on varsin värikkäitä sanankäänteitä käytetty.

Mutta asiaan. Ilmastonmuutokseen vaikuttamisessa ja sopeutumisessa toimettomuus ei ole reilua eikä vastuullista. Tärkeintä on purkaa riippuvuus fossiilisten polttoaineiden sekä raaka-aineiden tuottajamaista. Tämä sota on sitä osoittanut erityisen dramaattisella tavalla. Tämä vahvistaa energiaomavaraisuuttamme ja kriisinkestävää yhteiskuntaa. Se ei onnistu ilman ennakoitavaa politiikkaa ja pitkäjänteisiä ohjauskeinoja. Tämän tulee olla pohjana koko ilmastopolitiikallamme. Kansainvälisen ilmastodiplomatian lisäksi Suomen tulee vaikuttaa Euroopan unionissa vahvan, erilaiset ratkaisut ja jäsenmaiden olosuhteet tunnistavan ilmastopolitiikan puolesta. Yhden politiikan malli ei toimi erilaisissa jäsenmaissa, eikä se toimi Suomen sisälläkään.

Arvoisa puhemies! Tarvitaan vastuullisia, yli vaalikausien ulottuvia tekoja, joilla on laaja hyväksyntä. Tarvitaan vähemmän vaalipuheita ja enemmän tosiasioihin ja tieteeseen perustuvia tekoja. Näissä teoissa biotaloudella on Suomessa aivan keskeinen rooli.

Arvoisa puhemies! Ympäristö- ja ilmastoministeri vastasi tammikuussa keskustalaisten kansanedustajien tekemään kirjalliseen kysymykseen puurakentamisen edistämisestä. Vastaus ei kaikilta osin meitä kysyjä tyydyttänyt. Metsäbiotalouden tiedepaneelilta on myös tullut uutta tietoa puurakentamiseen liittyen. Tiedepaneelin tutkimuksen mukaan rakennettu ympäristö aiheuttaa kolmanneksen kaikista Suomen päästöistä. Tutkimushankkeessa laaditut skenaariot osoittavat, että puun käytön lisääminen rakentamisessa voi vähentää rakennetun ympäristön vuosittaisia kokonaispäästöjä jopa 11 prosenttia verrattuna nykyiseen tasoon. Suurin potentiaali puun käytön lisäämiseen on kerrostalorakentamisessa. Suomi on Euroopan toiseksi kerrostalonvaltaisinta maa. Lähes puolet kaikista asunnoista sijaitsee kerrostaloissa, ja noin kolme neljäsosaa uusista asunnoista rakennetaan kerrostaloihin. Kuitenkin vain noin neljä prosenttia asuinkerrostaloista on nykyisin puurunkoisia. Tiedepaneelin mukaan puurakentamisen lisäämisellä saavutettavat päästösäästöt ovat merkittävän suuruisia suhteessa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa esitettyihin muihin päästövähennystoimiin.

Arvoisa puhemies! Tiedepaneelin tutkimushankkeen lähtökohtana on ollut, että puun käyttöä rakentamisessa voidaan lisätä ilman metsien hakkuumäärien kasvattamista. Puun ohjaamisella enenevässä määrin rakentamiseen voitaisiin hakkuista Tiedepaneelin mukaan jopa vähentää. Puun käytön lisääminen perustuisi myös nykyistä enemmän hybridirakentamiseen eli yhdessä betonin, teräksen ja muiden materiaalien kanssa.

Puurakentamisen mahdollisuuksia ilmastopolitiikassa ei Metsäbiotalouden tiedepaneelin mukaan ole otettu Suomessa vielä riittävän hyvin huomioon. Esimerkiksi Tanskassa rakennusten päästörajojen kiristyminen on lisännyt biopohjaisten rakennusmateriaalien käyttöä. Lisäksi EU:ssa valmistellaan parhaillaan vapaaehtoisia hiilivarastomarkkinoita, jotka voivat toteutuessaan parantaa puupohjaisten ratkaisujen kilpailukykyä. Sitaatti tiedepaneelitutkimushanketta johtaneelta Aalto-yliopiston professori Matti Kuittiselta: ”Rakennusten hiilisertifikaateista voi tulla merkittävä tulonlähde rakentajille ja kiinteistöjen omistajille. Tässä ilmastotoimet ja talous ohjaavat rakentamista samaan suuntaan.”

Arvoisa puhemies! Metsäbiotalouden tiedepaneelin tutkimushanke nostaa esille selkeitä syitä, miksi puurakentaminen ei Suomessa kehity. Viime vuonna voimaan astunut rakentamislaki ja sen nojalla annetut asetukset rakennusten ilmastaselvityksistä ja

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

hiilijalanjäljen raja-arvoista eivät tiedepaneelin mukaan ohjaa riittävästi rakentamisen materiaalivalintoja. Hiilijalanjäljen raja-arvot on sen mukaan asetettu liian väljiksi.

Tutkimuksen tulosten pohjalta tiedepaneeli on laatinut neljä politiikkasuositusta puun käytön lisäämiseksi rakentamisessa. On perusteltua kysyä hallitukselta, mikä sen kanta näihin suosituksiin on. Aikooko hallitus tehdä vähähiilisen rakentamisen ohjelman ja ohjata sen kautta vähähiilistä rakentamista ja erityisesti puurakentamisen osalta? Tuleeko hallitus kiristämään rakennusten hiilijalanjäljen raja-arvoja vähäpäästöisten materiaalien käytön lisäämiseksi ympäristöministeriön teettämien selvitysten pohjalta? Onko hallitus päivittämässä kerrostalorakentamisen sääntelyä vastaamaan muiden Pohjoismaiden sääntelyä, jotta Suomen rakennusmääräykset sekä rakennustekniset ja toiminnalliset vaatimukset edistävät puupohjaisia ratkaisuja niin teknisesti, toiminnallisesti kuin kustannuksiltaan varteenotettaviksi vaihtoehtoiksi? Millä tavoin hallitus ohjaa puunkäyttöä pitkäikäisiin ja korkean arvonlisän kohteisiin? Onko hallituksella suunnitelmia perustaa Suomeen puurakentamisen osaamiskeskus, joka toimisi puurakentamisen tki-toiminnan ja osaamisen vahvistajana pitkäjänteisesti?

Arvoisa puhemies! Metsät, puu ja biotalous eivät ole ongelma. Ne antavat ratkaisuja meidän ihmisten aiheuttamiin ongelmiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä poissa, edustaja Immonen poissa. — Edustaja Suhonen.

18.51 Timo Suhonen sd: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Puhutaanpa nyt keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta, niin haluan korostaa yhden Suomen merkittävimmän työllisyyden ja verotulon tuojaa.

Metsäteollisuus on yksi Suomen talouden kivijaloista, ja erityisesti Itä-Suomi on sen sydän. Merkittävä osa maamme puunhankinnasta, jalostuksesta ja metsäteollisuuden työpaikoista sijaitsee Itä-Suomessa. Siksi metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen ei ole vain alueellinen kysymys vaan koko Suomen tulevaisuuden kysymys. Metsäteollisuus on turvattava pitkäjänteisellä ja ennakoitavalla politiikalla. Tarvitsemme realistista ja johdonmukaista metsäpolitiikkaa, joka tunnistaa metsien kasvun ja kestäväen käytön merkityksen. Suomen metsät kasvavat enemmän kuin niitä käytetään, ja aktiivinen metsänhoito, uudistaminen, taimikonhoito, lannoitukset ja sekapuusto vahvistavat sekä hiilinieluja että puun saatavuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Metsäteollisuus Suomessa ei ole auringonlaskun ala. Kasvua ja uusia työpaikkoja syntyy uudistumisesta, tuotannon sivuvirtojen paremmasta hyödyntämisestä, uusista vientituotteista ja tuotannon tehostamisesta. Puurakentamisen lisääminen kotimaassa vahvistaa arvoketjua ja sitoo hiiltä pitkäaikaisiin rakenteisiin. Investointien edellytyksiä ovat toimiva puuhuollon logistiikka — erityisesti kuljetusten siirtäminen entistä enemmän raiteille — kilpailukykyiset kustannukset ja bioenergian kestävä asema osana energiajärjestelmää. Kun metsäteollisuus menestyy Itä-Suomessa, koko Suomi menestyy. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

18.53 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Hiilineutraalisuuden hyödyt ovat täyttäneet utopiaa. Edellisessä puheenvuorossani arvioin, onko ilmastotoimiin satsaaminen

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kannattavaa touhua tavallisten suomalaisten tai koko maailman näkökulmasta: ei ole, pikemminkin vaarallista.

Lisäksi voidaan arvioida sitä, onko ilmastotoimiin satsaaminen kannattavaa yritysten kilpailukyvyyn ja toimintaedellytysten kannalta. Arvatkaapa mitä? Ei ole hyödyllistä siitäkään näkökulmasta. Päästötavoitteet romuttavat suomalaisten yritysten kilpailukyvyyn ja tehokkuuden. Otetaan esimerkkinä Finnair: Vuonna 2024 Finnair ilmoitti halpalentojen aikakauden päättyvän, koska kasvavat kestävyyskustannukset ovat nousseet niin massiiviksi. Erityisesti ongelmana on EU:n hiilivero ja päästökauppa. Kun vuonna 2023 Finnairin hiilidioksidikustannus oli 38 miljoonaa, niin vuodelle 2026 ennakkotieto oli 100 miljoonaa maksettavaa — siis yli 60 miljoonaa lisäkuluja pelkkien täysin turhien hiilidioksidivaatimusten täyttämiseksi.

Lisäksi päästövähennykset vaativat tietysti suuria investointeja uudelaistien ratkaisuihin, joiden kulut jäävät käytännössä kuluttajien maksettaviksi. EU:n päästövaatimukset myös tuovat koko ajan uusia raportointi- ja laskentavelvoitteita yrityksille, mikä lisää hallinnollista taakkaa, vaikka tavoitteena olisi tietenkin sen vähentäminen.

Arvoisa puhemies! Lopputulemana voidaan todeta, että ilmastotoimista ei ole hyötyä kenellekään. Sen sijaan ilmastovaatimuksista kärsivät niin valtiontalous, yritykset kuin tavalliset kansalaisetkin. Jos nyt jotain ilmastoon liittyviä toimia on väkisin pakko tehdä — vaikka omasta mielestäni niissä ei ole mitään järkeä — niin ilmaston ääri-ilmiöihin sopeutuminen olisi halvempaa ja järkevämpää kuin se, että EU-jäsenmaat pakotetaan yhä kireämpiin päästövähennyksiin, joilla ei saavuteta yhtään mitään konkreettista.

Ilmasto muuttuu ja tulee aina muuttumaan, ihmisten päästöistä huolimatta. Suomen tulisi vihdoin irtaantua kaikista turhista ilmastotavoitteistaan kokonaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.56 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tynkkynen viittasi tässä Lähi-itään, ja niin taisin minäkin edellisessä puheenvuorossani. Vielä korostaisin sitä fossiilisten polttoaineiden ongelmaa, mikä tällaisessa konfliktitilanteessa on. Meillä on lähimenneisyydessä toinenkin esimerkki: silloin kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, fossiilisten polttoaineitten hinnat nousivat Euroopassa valtavasti, kaasu ja öljy, ja siitä seurasi inflaatio, joka heijastui myös tänne ja meille myöskin näkyi täällä monella tavalla. Niin että mitä enempi me ollaan omavaraisia näissä energiakysymyksissä, sen parempi se on.

Sitten jos katsotaan, miten me ollaan tässä viime vuosina sähköenergian tuotannossa muutettu: 2010 meillä oli 88 terawattituntia tuotanto, ja tällä hetkellä noin 85, eli pysynyt suurin piirtein samalla tasolla tämän 15 vuoden kuluessa. Meidän nettotuonti oli silloin 12 prosenttia, ja nyt se on kuusi, ja tuodaan Ruotsista käytännössä valtaosa. Silloin tuotiin Venäjältä ja noin pois päin. Maakaasua oli 12 prosenttia, mitä käytettiin sähköenergian tuotannossa, ja sekin oli käytännössä Venäjältä. Tällä hetkellä käytetään 0,9 prosenttia, ja se on varavoima. Turvetta käytettiin noin 6,7 prosenttia sähköenergian tuotannossa, ja nyt 0,6, eli kymmenesosaan on pudonnut. Eli nämä ovat isoja muutoksia. Sitten suurin muutos: kivihiiltä oli 15 ja puoli prosenttia sähköntuotannossa 2010, ja nyt 0,3. Eli tämä on niin dramaattisesti muuttunut 15 vuodessa, ja nyt me ollaan 96 prosenttia puhtaan energian valtio omassa tuotannossa käytännössä, ja tässä iso osa on tuulivoiman ansiota ja pieni osa

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

on aurinkovoimaa, mutta tuulivoima on se isoin ja merkittävin muutos tässä näin. Sillä tavalla ollaan pystytty hoitamaan tätä. Ja meillä on Euroopan halvin tuotantokustannus sähkössä tällä hetkellä, ja siinä mielessä voidaan olla hyvällä tasolla.

Sitten kun arvioidaan tätä suunnitelmaa vielä, niin totta kai me tarvittaisiin ydinvoimaa lisää, isoja ydinvoimalaitoksia varmaan yksi tai kaksi. Koska nämä Olkiluodot ovat käytössä 2038 asti, niin niitä pitää jatkaa tai sitten pitää rakentaa lisää, ja sama Loviisalla on 2050-luvulla. Nämä hankkeet vievät kymmenen vuotta, ja meidän ehkä ydinvoimaa pitää rakentaa perustuotannoksi, koska sähkönkulutuksen arvioidaan kasvavan noin 50 prosentilla tästä hetkestä, mitä se nyt on. Me tarvitaan kaikkia tällaisia puhtaan energian muotoja. Sitten lämmityksessä, kaukolämmössä, pienydinvoimalaitokset tulevat varmaan olemaan yksi ratkaisu tulevaisuudessa. — Tämä niin kuin tällaisena vähän tietoisena tähän tilanteeseen.

Äsken minulta jäi vielä mainitsematta tästä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta, että isoilla kaupungeilla on aika selkeät hiilidioksidipäästötavoitteet, ja siellä on päästy aika hyvin, muun muassa Tampere on aika lähellä päästä sinne, mitä 2030 on tavoiteltu. Meillä jää ihan pieni osa siitä toteutumatta. Myöskin näiden kaupunkien toimenpiteiden olisi ehkä pitänyt olla täällä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa mukana. Niitä ei tässä nyt näy.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä sähköenergia on erittäin iso asia meille, ja meidän pitäisi miettiä, kuinka merkittävä osa tämä on meidän tulevaa teollisuusstrategiaa. Sillä on merkitystä siinä, miten me tullaan pärjäämään. Sitten meidän pitäisi jollain tavalla saada sitä kuluttajien ja yritysten etua näkyviin, mitä me tällä puhtaalla sähköenergialla tuodaan, eli siitä tulee kilpailuetua yrityksille, ja mitä siitä tulee kuluttajille? Tämä on semmoinen asia, joka meidän pitää tässä myös pystyä ratkaisemaan. Näen tässä hirveästi mahdollisuuksia, ja kun EK:n yritys kentältä kysytään, niin he haluavat pitää nämä ilmastotavoitteet, ja jos niitä ruvetaan muuttamaan, niin heidän tavallaan se bisnesajattelu... Me ollaan pieni toimija maailmassa, mutta jos me pystytään tällä alueella olemaan johtava toimija, niin me saadaan sitä työtä tänne, kun me ollaan tällainen avotalous. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

19.01 Arto Satonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy ensinnäkin sanoa, että voin lähes kokonaan yhtyä edustaja Lylyn puheenvuoroon. Tässä asiassa ollaan todella lähellä. Haluan myös mainita edustaja Suhosen puheenvuoron, koska nimenomaan se innosti minutkin vielä tänne tulemaan.

Jottei nyt jää väärää käsitystä, niin totta kai nämä ilmastoon liittyvät asiat ja tavoitteet ovat tärkeitä, luonto- ja ympäristöasiat ovat tärkeitä, mutta meidän täytyy ymmärtää se, että sellainen kansakunta, joka ei kykene huolehtimaan omien kansalaistensa toimeentulosta ja työllisyydestä ja taloudesta, ei kykene huolehtimaan myöskään ympäristöstään. Semmoista esimerkkiä maailmasta ei löydy, jossa ihmiset voivat huonosti mutta ympäristöasiat ovat kunnossa. Eli kyllä tämä taloudellinen toimeliaisuus menee yhdessä sen kanssa, että voidaan olla esimerkillisiä myös näiden asioiden hoidossa.

Haluan ottaa tässä esille erityisesti metsäteollisuuden näkökulman, koska kysymys näistä hakkuista on yksi relevantti asia: Jos katsotaan sitä vaikutusta, joka metsäteollisuudella on Suomeen, niin tuossa nopeasti tekoälyä hyödyntäen katsoin näitä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

lukuja vuodelta 2024: Metsäteollisuuden viennin arvo on 12,1 miljardia, joka on noin viidennes koko Suomen tavaraviennistä. Työllisyys suoraan 64 000, välillisesti 82 000. Verotulo yli kolme miljardia vuodessa. Nämä ovat ihan valtavia summia. Ja kun täällä on edustaja Eerola vielä paikalla, niin täytyy huomioda se, että esimerkiksi Etelä-Karjalassa me nyt puhutaan siitä, että meille tulee joku vapaakauppa-alue, mutta jos metsäteollisuuden, jonka osuus bkt:stä Etelä-Karjalassa ymmärtääkseni on suurempi kuin minkään toimialan missään muussa maakunnassa, toimintaedellytykset eivät ole kunnossa, niin ei meillä ole mitään mahdollisuutta millään muullakaan aluepolitiikalla näitä asioita ratkaista. Jos mennään sinne omaani ja edustaja Lylyn vaalipiiriin Pirkanmaalle, jossa tapahtui tämä Takon toiminnan loppuminen, niin kyllä siinäkin hyvin keskeinen syy... Se olisi varmaan loppunut pitkässä juoksussa myöhemminkin, mutta se olisi todennäköisesti jatkunut vielä, jos Venäjän puutoimitukset eivät olisi katkenneet eikä sitä kautta raaka-aineen hinta olisi noussut ja sitä kautta loppuneet toimintaedellytykset. Eli kyllä se, että metsäteollisuuden toimintaedellytykset turvataan, on parasta mahdollista aluepolitiikkaa, mitä Suomessa voidaan tehdä. [Timo Suhonen: Olipa hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.03 Juha Viitala sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä illan mittaan tuntuu, että keskustelut monesti tässä salissa muuttuvat rakentavammiksi, ja nyt päästään jopa sellaiseen pisteeseen, että lähdän tässä tukemaan kokoomusedustajan, edustaja Satosen puheenvuoroa [Mikko Savola: Sinipunaa pukkaa!] metsäteollisuuden merkityksestä ja siitä, millaisia aluetaloudellisia vaikutuksia ja pitkiä arvoketjuja se luo. Edustaja Satonen toi esille hyvin vaikuttavia lukuja, ja tästä onkin hyvä lähteä pohdiskelemaan sitä, miten me löydetään ne ratkaisut, että me kyetään täällä metsänhoito tekemään sillä tavalla, että meillä riittää raaka-ainetta mutta silti pidetään ympäristötavoitteista huolta. Minä uskon vahvasti, että nämä asiat ovat yhteensovitettavissa.

Puhdas energia, ydinvoima, edustaja Lyly otti niitä tuossa esille, ja myös niitä ajatuksia on oikein helppo lähteä tukemaan. Me tarvitaan esimerkiksi tuulivoiman rinnalle lisää ydinvoimaa ja perusvakaata energiantuotantoa sääolosuhteiden vuoksi heitteletyivien energiamuotojen lisäksi, jotka ovat ilman muuta hyviä puhtaan energian tuotantoja, esimerkiksi tuulivoima ja merituulivoima, jos hankkeita saataisiin lähtemään liikkeelle, mutta tällä hetkellä valitettavasti merituulivoimahankkeet tuntuvat vähän sakkaavan.

Me tarvitaan monipuolinen energiapaletti tähän maahan. Me tarvitaan tulevaisuudessakin metsäteollisuutta. Meidän pitää huolehtia siitä, että me pystymme hakuista suorittamaan sillä tavalla, että metsät eivät kuitenkaan vaarannu.

Vielä näistä vihreän teollisuuden mahdollisuuksista. Me ollaan sellaisessa tilanteessa, että me emme välttämättä tulevaisuudessa ihan bulkkitavaralla täällä pärjää. Meidän pitää löytää korkeamman jalostusasteen tuotteita vientiin, ja vihreä siirtymä tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Viime vuonna maahamme valmistui noin kahdeksan miljardin euron arvosta uusia hankkeita. Toivon, että tämä on vain alku ja tästä päästään jatkamaan ja kuullaan lisää positiivisia uutisia vihreän siirtymän myötä tulevista teollisuushankkeista. Eli voidaan oikeastaan puhua teollisuus 2.0 -tyyppisestä ratkaisusta eli siitä, että me pystytään tällainen perinteinen savupiipputeollisuus muuttamaan ympäristöystävälliseen muotoon ajatellen vaikka hiilidioksidin talteenottoratkaisuita. Kyllä näissä meillä on mahdollisuuksia.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Tässä intoutui puhumaan oikein enemmänkin, koska tosiaan on siitä harvinaislaatuinen tilanne, että tuntuu, että nyt ruvetaan tässä illan mittaan löytämään yhteistyön säveliä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.06 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin hyviä kommentteja edustaja Satoselta. Täytyy sanoa, että tässä se kommentti, josta tämä lähti liikkeelle, oli, että tällainen toimiva yhteiskunta ja kehittynyt yhteiskunta pystyy parhaiten huolehtimaan siitä, että me pystytään näitä erilaisia ympäristöhaasteita ratkomaan. Meillä ovat työkalut olemassa, ja tässä mielessä ollaan.

Teollisuuden osalta vielä täytyy sanoa se, että teollisuuden sähkönkulutus ja siellä metsäteollisuus ovat aika isossa roolissa. Se oli suurimmillaan tuolla 2007, ja nyt se on pudonnut kymmenen terawattituntia siitä luvusta, kun se oli pikkasen vajaa 50 silloin. Muu kulutus, eli kotitaloudet ja muu, on sitten noussut sen saman kymmenen suurin piirtein. Tämä on tarkkaan ottaen se tilanne. Siinä mielessä ollaan muuttumassa aika paljon. Mutta minä kannan huolta siitä, että meidän sähköntuotantokyky on ollut se noin 85 terawattituntia nyt viimeiset 15 vuotta, suurin piirtein samalla tasolla, ja nyt kun me ajatellaan, että meidän pitäisi 50 prosentilla kasvattaa lähivuosisikymmeninä sitä, niin se on meillä se haaste. Meidän pitäisi siihen pystyä vastaamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Oli pakko kaivaa taas esiin, kun minulla on näitä taulukoita täällä. Bioenergia eli puu on suuri energialähde, ja kun katsotaan puuston poistumaa metsästä, elävästä pystypuustosta, niin se on noin 90 miljoonaa kuutiometriä, josta sinne metsään jää noin 16 miljoonaa karkeasti ottaen. Hakkuukertymä on ollut vuonna 2024 noin 74 miljoonaa, josta sitten polttopuiksi pientalotarpeeseen, kotitarpeeseen meni vajaa seitsemän. Sitten markkinahakkuut ovat 67, josta teollisuuspuu oli käytännössä 62, ja viisi meni energiapuusta metsähakkeeksi. Loppujen lopuksi metsähaketta menee aika vähän siihen energiapuuhun. Sitten tukkipuuta oli 29, ja 33 on ollut kuitupuuta. Kyllä tämä valtaosa meidän metsästä menee kuitenkin sinne teollisuuden tarpeisiin.

Täällä puhutaan aika paljon siitä, kuinka isoa puutavaraa se hakepuu on ja onko se oikea paikka sitä polttaa vai pitäisikö sitä jalostaa enemmän, ja se on varmaan semmoinen asia, ja se, minkä tasoinen tämä hakkuu meillä voi olla tähän metsän kasvuun nähden. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

19.09 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! On ilo kuulla, että haetaan ratkaisuja ja yhdessä sellaisia ja nähdään metsät ja Suomen luonnonvarat mahdollisuutena. Suomen ei tarvitse yhtään kyllä ilmastopolitiikan näkökulmasta hävetä sitä, mitä meillä on vuosien saatossa tehty ja minkälaista osaamista meillä tähän puoleen on. Kun puhutaan metsänhoidosta, niin meillä on pitkä perinne ja itse asiassa metsälakikin, joka on meidät velvoittanut siihen, että metsiä uudistettaessa, pääteleimikoita tehdessä niiden jälkeen istutetaan uudet taimet ja sitä kautta saadaan sitä kasvua, joka tässä nykysanastossa sitä hiiltä sitoo ja ilmastomuutosta ehkäisee. Eli tältäkin osin meillä ovat ne perinteet kunnossa, ja sitä myöskin pitää jatkaa.

Tuo metsien energiakäyttö ja metsien monipuolinen käyttö, se, että jalostusastetta nostetaan — koko tässä keskustelussa pitää muistaa, että meidän luonnonvarojen kestävä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

hyödyntäminen lähtee siitä, että metsäpuuston, hakatun puuston, eri ainesosat käytetään mahdollisimman tehokkaasti hyväksi. Tässä ollaan myös hyvällä historialla Suomen näkökulmasta. Haastetta on nyt toki aiheuttanut tämä energiapolitiikan murros, koska turve on joutunut valitettavasti niin pieneen osuuteen tuosta energiankäytöstä, ja se on sitten lisännyt meillä myöskin ainespuun käyttöä lämmitykseen. Tässä tarvitaan ratkaisuja. Jos me halutaan, niin tämän salin pitää tehdä isompia ratkaisuja sen suhteen, että turve vahvemman osuuden saisi, mutta kyllähän se vain nyt niin on, että nuo energialaitokset eri puolilla Suomea ovat niitä omia investointipäätöksiään tehneet ja muuttaneet sitten joko poltettavan energian puuksi tai sitten muihin energiantuotannon muotoihin.

Haluan tästä energiapolitiikasta, arvoisa rouva puhemies, vain sen verran sanoa, että turvallisuuskäytökulmastakin meidän pitää se monipuolisuus pitää yllä. [Arto Satonen: Kyllä!] On hyvä, että meillä on uusiutuvaa energiaa, niin kuin tuulivoimaa, kehitetty. On hyvä, että meillä on ydinvoimaa. On hyvä, että meillä on aurinkovoimaa. On hyvä, että meillä on metsähaketta, mitä käyttää. On hyvä, että meillä on se turve siellä paletissa. Tässä kokonaisuudessa pitää muistaa se, että kun ei tuule, pitää olla säätövoimaa, pitää olla energiaa tuottaa suomalaisille, tai kun kriisiaika on, niin meillä pitää olla myöskin niissä tapauksissa lämpöä ja sähköä tuottaa.

Sitten haluan vielä, arvoisa rouva puhemies, sanoa maatalouspolitiikasta sen verran, että se on myös ratkaisu ilmastokysymyksiin. Suomalainen lehmä on perinteisesti ratkaisu siihen. Se tuottaa ruokaa monipuolisesti. Ilmastonäkökulmasta lehmä syö nurmea, jota viljeltäessä nurmi sitoo hiiltä, ja tältäkin osin pystytään meillä hyödyntämään suomalaisia luonnonvaroja, peltuja, myös tältä osin ilmastonäkökulmasta. Eli kyllä meillä Suomessa ratkaisun avaimet ovat käsissä, kun niitä osaamme hyödyntää. [Arto Satonen: Oikein hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.13 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oli hienoa kuulla edustaja Satosen puheenvuoro. Tietysti hyvältä se tuntui, että edustaja Satonen tuli saliin kuultuaan minun aiemman puheenvuoroni, missä puhuin metsäteollisuudesta, eikä käynyt niin päin, että poistutaan salista sen vuoksi, kun pidetään puheenvuoro.

Tämä on tärkeä aihe, että tiedostetaan se fakta, mitä Suomessa on tapahtunut. Esimerkiksi itse metsäteollisuuspaikkakunnan kasvattina olen ollut läheltä näkemässä sen: 2005—2010 useampi paperikone- ja yksi kartonkikonealasajo. Tavallaan siinä rakennemuutoksessa, mitä me olemme kokeneet metsäteollisuuden osalta, lähinnä se näkymä tulevaisuudesta on äärimmäisen tärkeä. Nimenomaan siihen liittyy keskeisesti, totta kai, puuraaka-aineen saanti. Kuten täällä edustaja Satonenkin mainitsi, tuontipuun loppumisella Venäjältä on totta kai oma vaikuttavuus siihen, miten raaka-ainetta saadaan ja miten teollisuus pyörii metsäteollisuuden osalta. Toki yksi on sitten tietysti se aiemmin puheenvuorossanikin esiin tuomani logistiikka, se, miten puu saadaan liikkumaan Suomen sisällä ja sieltä metsästä ja ehkä vähän vielä huonompienkin tiestöjen varrelta sinne tehtaaseen.

Oli hienoa kuulla edustaja Lylyltä nämä tunnusluvut liittyen siihen, minkä verran puuta menee energiakäyttöön, polttoon, ja minkä verran sitten varsinaiseen jalostukseen, metsäteollisuuteen. Oli hienoa kuulla nämä luvut ja todeta nimenomaan se lähtökohta, että puuta todellakin mitä suurimmassa määrin jatkojalostetaan ja sitä käytetään kuten sitä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kuuluu ja vielä niin, että meillä metsät kasvavat — ja jatkossakin tulee kasvaa niin, että sitä saadaan hyödyntää hienosti metsäteollisuudessa mutta että silti meillä on vielä metsää luonnossa hiilinieluna ja muutoinkin meidän ilona ja onnena. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.14 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä nyt pyöritään erinomaisen tärkeän asian ympärillä. Ne puheenvuorot, mitä tässä on asian tiimoilta käytetty, ovat erikoisen hyviä ja rakentavia. Yleisesti ottaen tämä nyt viittaa siihenkin, että kyllähän meillä suomalaisessa poliittisessa kentässä monesta asiasta on yhteisymmärrys, miten asioiden pitäisi olla. Enemmänkin on kysymys siitä, miten niitä sitten hoidetaan ja mitenkä asiat päätetään ja millä tavalla sinne maaliin viedään. Tässä on aika hyvä esimerkki siitä, että kyllä meillä semmoinen konsensus tässä vallitsee hyvinkin syvällisesti.

Tietenkin kun puhutaan suunnitelmista, niin nykyaikaanhan suunnitelmien teko tai tulevaisuuden näkeminen on erityisen haastavaa ja vaikeaa. Totta kai niitä on tehtävä ja pyrittävä myöskin toteuttamaan. Jos nyt katsotaan ihan lähihistoriaa, niin se, millä tavalla maailma on muuttunut ja millä tavalla oikeastaan ihan ilmasto- ja energiakentässä asiat ovat muuttuneet hyvinkin lyhyellä aikaa, on kyllä aika hämmäntävääkin. Jos ajatellaan, että siellä lukitaan hyvinkin vahvasti tiettyjä asenteita ja tulokulmia asioihin, niin siinä saattaakin käydä niin, että hetken kuluttua tilanne onkin päinvastainen. Esimerkiksi turpeenkin kanssa on tällä tavalla kyllä, ikävä kyllä, käynyt. Tässä talossa on aikoinaan tehty päätös sillä perusteella, että kolikko on heitetty, että onko se nyt uusiutuva energiamuoto vai ei. [Mikko Savola: Harvinaisen huono arpaonni!] — Siinä on kyllä todellakin ollut huono arpaonni. — Jotenkin ehkä kuvastaa myös sitä, minkälaisiin tilanteisiin me saatetaan tässä talossa ylipäätään joutua, kun tehdään päätöksiä ja linjauksia, joilla on valtavan iso merkitys jatkoa ajatellen. Ehkä se on myöskin varoittava esimerkki ja pelottava esimerkki siitä, mihinkä pisteeseen saattavat jotkut tilanteet ajautua. Meillä on turpeessa enemmän varantoja kuin Norjalla öljyssä, ja nyt me olemme ajaneet tilanteeseen, pisteeseen, että me emme voi sitä hyödyntää.

Ydinvoima on kanssa hyvin mielenkiintoisella tavalla ollut aikaisemmin energiakentän pelottava paha poika, josta on tullutkin pelastava enkeli. On isoja kansakuntia, suorastaan Euroopan talouden moottoreita, jotka ovat tehneet ydinvoimankin kanssa traagisia virheitä. Nyt ollaan sitten uskomattomissa ongelmissa, niin kuin esimerkiksi Saksa tällä hetkellä on.

Jotenkin kuvastaa sitä haastavuutta, mikä suunnitelmien tekemisessä on, mikä on nimenomaan energiakentässä. On varmuudella niin, että energian tarvehan meillä ei vähene vaan päinvastoin se lisääntyy, ja meidän jatkuvasti pitää miettiä enemmän ja tarkemmin sitä, millä tavalla me sitä energiaa oikein tuotamme ja millä tavalla tätä asiaa viedään eteenpäin. Oma näkemykseni on se, että en tästä yhtään nuoremaksi tule, ettekä tule tekään. Jatkuvasti ajattelen asioita enemmän siitä näkökulmasta, että kun tulen jättämään tässä asioita enemmän ja enemmän tuleville sukupolville, omalle sukupolvelle, joka siellä kotona ja kotikentässä odottaa, niin minkälainen se tulevaisuus ja maailma oikein on. Sikäläkin tämä keskustelu on äärimmäisen tärkeätä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

19.18 Arto Satonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti vielä: Ensinnäkin kiitokset demarikollegoille näistä sanoista. Edustaja Savola mielestäni laajensi vielä hyvin tätä metsäklusteria myöskin sinne tavallaan ketjun alkupäähän ja otti mukaan siihen myös maatalouden merkityksen. Näissä molemmissa Suomi on kyllä myös edelläkävijä. Metsänhoidossahan me ollaan nimenomaan se maa, jota kaikki katsovat, millä tavalla näitä pitäisi hoitaa.

Otin vielä tämän puheenvuoron ihan sen takia, että minusta on todella tärkeää, että täällä nyt on sellainen henki, että me puhutaan suomalaisen teollisuuden puolesta. Se liittyy tähän asiaan, mitä me nyt käsitellään, erinomaisesti, koska ei pelkästään metsäteollisuudessa vaan monella muullakin alalla, mihin täällä itse asiassa edustaja Lyly omassa puheenvuorossaan viittasi, suomalainen teollisuus tuottaa ympäristö- ja ilmastoystävällisemmin niitä tuotteita kuin moni muu. Eli se on jo ekoteko sinänsä, että ne kotimaassa tehdään. Sitten aika usein, kun puhutaan tästä, mihin tämä elinkeinorakenne menee, niin me nähdään, että teollisuuden työllistämä määrä on aleneva ja sitten palvelut nousevat, ja voidaan ajatella, että kun tekoälyt ja kaikki tulevat, niin tällä teollisuudella ei olisi sellaista merkitystä. Mutta tosiasiasa teollisuus on vielä tosi iso kivijalka meidän koko systeemissä joka tapauksessa. Juuri tällä hetkellä näyttää siltä, että erityisesti teknologiateollisuudessa meillä on todella hyvä vire päällä, samoin puolustusteollisuudessa. Siellä on paljon mahdollisuuksia, jotka voivat nostaa meitä kansakuntana eteenpäin.

Eli on todella tärkeää, että täällä on näin vahva yhteinen henki suomalaisen teollisuuden puolesta yli kaikkien poliittisten rajojen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

19.20 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu tästä luonnonvarojen monipuolisesta käytöstä ja myöskin energiapolitiikasta, ilmastosta ja sitten tästä uusiutuvuudesta ja vahvasta sähköistämisestä: Tässä kokonaisuudessa haluan muistuttaa vain siitä, että kun puhutaan ilmastopolitiikasta, puhutaan siitä, miten sähköistämällä voitaisiin ilmastopäästöjä vähentää, ja kova innovointi ja tahtotila on siirtää vaikkapa liikennettä siihen sähköistykseen, latausverkkoa rakennetaan, niin nämä ovat siviiliyhteiskunnalle ja rauhanaikana olevalle liikenteelle varmasti ihan relevantteja asioita. Mutta sitten kun mennään niihin vakavampiin kysymyksiin, mennään poikkeusoloihin ja mietitään niitä, kun pitäisi pystyä liikkumaan myös siinä tilanteessa, kun sähkön saanti on epävarmaa, latausverkkoa ei ole tai junaradoilla, jotka on sähköistetty, eivät pystykään sähköllä kulkevat veturit tavaroita tai ihmisiä kuljettamaan, niin myös näihin tilanteisiin meidän pitää varautua. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että meillä pidetään klusterissa myös sellaiset ajoneuvot, junat ynnä muut, jotka toimivat perinteisillä energiamuodoilla, dieselillä ja muilla polttoaineilla.

Eli toisin sanoen haluan tarkoittaa sitä, että meillä pitää muistaa pitää se peruskäyttö myös tämäntyyppisillä ajoneuvoilla tässä maassa tulevaisuudessakin. Jos paha päivä koittaa, meillä pitää olla varmuusvarastoja siltä osin ja meillä pitää olla edellytyksiä kuljettaa ihmisiä, tavaroita, sotilastarvikkeita tässä maassa itä-, länsi-, pohjois- ja eteläsuunnassa aina sen mukaan kuin tarvitaan.

Tuolta Ukrainasta on nyt paljon oppia, ja itsekin kun siellä olen käynyt ja täällä olevan edustaja Ronkaisen kanssa muun muassa siellä käytiin, niin kyllä se dieselveturi on, joka

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kuljettaa Puolan puolelta sinne Kiovaan, ja siellä ei paljon sähköistettyjä rataosuuksia näy. Tai sitten se, millä ihmiset kulkevat siellä: Kyllä ne näitä polttomootorihenkilöautoja ovat. Paljon sähköautoja ei siinä tilanteessa näy.

Eli pitää muistaa kaiken tämän, sinänsä tärkeän ilmastokeskustelun keskellä, että myös mietimme sitä pahaa päivää ja huolehdimme siitä, että meillä on valmius toimia myös semmoisissa tilanteissa, kun ajat eivät ole vakaat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.23 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt tosiaan puhutaan aika lailla itseäni lähellä olevista asioista, ja siitä teemasta pääsen hyväksyttävyyteen ja siihen, miten tietoa lisää hyväksyttävyyttä. No joo, asun tosiaan 15 kilometrin päässä ydinvoimalasta ja noin viiden kilometrin päässä paperitehtaasta ja sellutehtaasta. Valitettavasti olen kyseisessä paperitehtaassa ollut neuvottelevana osapuolena porukassa kahden paperikoneen alasajon yhteydessä, ja ne ovat kuulkaa valitettavia tilanteita, kun yön yli mentäessä satoja työpaikkoja katoaa. Se on tässä keskustelussa tullut esiin. Senkin vuoksi haluan tässä vielä tämän puheenvuoron käyttää. Ja se ydinvoima ja hyväksyttävyys oli tässä minulla se pointti. Eli Eurajoella, Raumalla ja Porissa — Olkiluoto kolmosen tai ykkösen tai kakkosen lähiympäristössä — on tosi korkea hyväksyttävyys ydinvoimalle. Minusta tuntuu, että se johtuu siitä, että siellä tunnetaan ja tiedetään asia, ollaan totuttu sen kanssa olemaan ja elämään. Mitä enemmän sitä tietoisuutta tulee, niin hyväksyttävyykskin kasvaa, joten kaikissa näissä asioissa, kun ruvetaan uudentyyppistä teollisuutta tai toimintaa tekemään, se tieto on siinä se, millä saadaan sitä hyväksyttävyyttä täällä meidän kansakunnassa.

Tuossa edellinen puhuja puhui hieman vetureista ja sähkökulkuneuvoista. Sellaisena pienenä ajatuksena tähän loppuun vielä siitä, mikä on sähkölaivojen tulevaisuus: No, ammoniakkipolttoaineilla ja muilla saadaan laivaliikennettä vihreämmäksi, mutta kyllä jossain vaiheessa varmasti sähkölaivatkin tulevat tiettyjä reittejä operoimaan. Muun muassa Itämeren allas on sellainen alue, että siellä on kymmeniä reittejä, varmaan lähemmäs sata reittiä, mitä sähkölaivalla pystyttäisiin operoimaan kohtuujärkevästi. Tuleeko se huomenna? Ei varmaan tule huomenna, mutta kyllä uskon, että lähivuosina Itämeren alueella on reittejä, joita operoidaan sähkölaivalla, useampiakin. Itse asiassa pienenä illan viimeisenä mainoslauseena vaikka mainittakoon se, että ensi keskiviikkona on Kansalaisinfossa tilaisuus, jossa on paikalla RMC:n toimitusjohtaja, jolla voisi olla mielenkiintoista keskusteltavaa muun muassa sähkölaivoista. Tervetuloa sinne kaikki häntä kuulemaan keskiviikkona puolen päivän aikaan ensi viikolla!

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

19.25 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Onhan tämä aika mielenkiintoinen ja vähän kummallinenkin talo, koska tosiaan täällä on kolikolla aikoinaan ratkaistu, onko se turve uusiutuva vai ei. Varmasti sitä tuolla maailmallakin ihmetellään, eikö siitä muuten osattu päättää, kun kolikolla se ratkaistiin.

Mutta tämä keskustelu metsäasioista ja muista — energia-asioista, turveasioista — on ollut tosi hyvää. Tosiaan meille turve ja metsä ovat tosi tärkeitä, ja myös tämä teollisuus, ja niitä tosiaan tarvitaan jo huoltovarmuudenkin nimissä.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Sitten tuossa aikaisemmin tuli puhetta myös näistä dieselveroista ja muista. Kyllähän se vähän näin on, että kyllähän tämän dieselveron oikeasti joutaisi poistamaan. Ei me tarvita sitä dieselveroa. Näkisin sen kyllä näin. Myös nämä polttomootoriajoneuvot ovat tärkeitä huoltovarmuuden kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.26 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! On välttämätön pakko nostaa vielä edustaja Satosen erinomaista retoriikkaa esille. Kyllähän ex-ministerin tausta näkyy hyvin ja talousopettajankin näkemykset ja niin erinomaisesti sanottuna, että kansa, joka ei pysty huolehtimaan itsestään, ei kyllä pysty huolehtimaan ilmastotakaan ja luonnosta. Näinhän se on.

Meillä tahtoo olla sellainen vähän pahakin tapa, että me helposti oiomme mutkia ja revimme irti asioita kokonaisuudesta, mutta kylmä tosiasiahan on se, että kun ihan oikeasti asioista päätetään ja asioita hoidetaan, niin kyllähän niitä pitää hoitaa kokonaisuutena. Niitä ei pysty sieltä irrottamaan pois, ja niitä on vietävä kokonaisuutena. Se nähdään niin monessa asiassa, millä tavalla esimerkiksi turvallisuudesta pitää huolehtia ja niin terveydestä kuin koulutuksesta. Kaikki ne liittyvät yhteen, ja tietyllä tavalla siellä se yhteenliimaava on sitten myöskin talous, jonka pitää olla kunnossa, jotta näistä asioista voidaan oikealla tavalla huolehtia.

Myöskin sitten toinen ex-ministeri, Savola, tässä otti erinomaisesti esimerkkinä Ukrainan ja sen, millä tavalla nyt siellä junat kulkevat ja millä tavalla autotkin kulkevat. Kyllä siellä polttomoottorit ja dieselmoottorit ovat niitä, mitä siellä käytetään. Sähköllä kulkevia on sangen vähän, kun oikein kunnan kriisi iskee, ja näinhän se tietysti on. Kyllä tämäkin todellisuus meidän on vain tunnustettava ja tunnistettava, että näin nämä asiat menevät. Eivät polttomoottoritkaan tule minnekään vähään aikaan katoamaan. Niissä on valtavasti vielä kehityspotentiaalia. Niitä voidaan tehdä tehokkaammiksi, niistä voidaan tehdä taloudellisempia, ja myöskin päästöjä voidaan niistä edelleenkin vähentää. Niistä löytyy kyllä potentiaalia valtavasti.

Sitten tuo väliaikainen käyttövoimavero: On ihan selvää, että kun katsotaan nyt tulevaisuuteen, kun aiheemme on tällainen, niin kyllähän polttoaineisiin liittyy aikamoisia hinnankorotuspaineita. Yksi asia, millä voidaan hillitä niitä paineita, on väliaikaisen käyttövoimaveron poistaminen, ja todellakin sitten voitaisiin osoittaa, että se oli väliaikainen, ja dieselinkin hinta pitäisi siten saada edes jollain tavalla aisoihin. Tämä myöskin tulee olemaan ihan huoltovarmuusasia mitä suurimmassa määrin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Valtioneuvoston selonteko: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Valtioneuvoston selonteko VNS 11/2025 vp

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu asiasta sallittiin myös päiväjärjestyksen 6. asiakohdassa.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle varmuusvankeutta ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 14/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Tässä vaiheessa keskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Meri, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.04 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman mukaan hallitus etsii välittömästi ratkaisuja, joilla varmistetaan, että yhteiskunnalle ja muiden turvallisuudelle vaarallisimmat vangit eivät vapaudu. Hallitusohjelmakirjauksessa todettiin, että otetaan käyttöön varmuusvankeus, minkä lisäksi väkivaltariskin arviointia kehitetään ja sen merkitystä osana vangin vapauttamisharkintaa vahvistetaan olennaisesti.

Tässä käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Suomessa otetaan käyttöön varmuusvankeus. Tarkoituksena on, että kaikkein vaarallisimpien vankien kohdalla vankeutta voidaan jatkaa niin pitkään kuin heidän arvioidaan edelleen olevan vaarallisia. Tällainen mahdollisuus sisältyy muun muassa Norjan ja Tanskan oikeusjärjestelmiin. Myös Ruotsin hallitus on vastikään antanut esityksen varmuusvankeuden käyttöönotosta.

Suomessa luovuttiin vuonna 2006 niin sanotusta pakkolaitosjärjestelmästä, joka mahdollisti vaarallisten rikostentekijöiden eristämisen määrättömän pituiseksi ajaksi. Tämän lainsäädännön seuraajana tuli rangaistusjärjestelmämme, ja siihen sisältyy nykyinen yhdistelmä-rangaistus, joka on tarkoitettu vaarallisille rikoksensuorittajille. Yhdistelmä-rangaistukseen tuomittu joutuu suorittamaan koko tuomitun rangaistuksen vankilassa niin sanotusti päivästä päivään ilman mahdollisuutta ehdonalaiseen vapautumiseen, ja lisäksi tuomittu on tämän jälkeen vuoden sähköisessä valvonnassa. Yhdistelmä-rangaistukseen tuomitut kuitenkin vapautuvat aina, kun tuomittu rangaistus on istuttu loppuun riippumatta siitä, arvioidaanko heidän edelleen olevan vaaraksi muulle yhteiskunnalle.

Annetulla esityksellä on tarkoitus paikata tätä epäkohtaa ja aukkoa. Esityksessä ehdotetaan ensinnäkin yhdistelmä-rangaistusta koskevaa säännöstä muutettavaksi siten,

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

että rikoksenuusijoiden lisäksi myös ensikertalainen voitaisiin tuomita yhdistelmärangaistukseen, jos teko on poikkeuksellisen vakava. Varmuusvankeuteen määrääminen olisi puolestaan mahdollista, jos yhdistelmärangaistuksen vankeusajan loppuvaiheessa arvioitaisiin edelleen, että on olemassa ilmeinen vaara siitä, että tuomittu vapauduttuaan syyllistyisi uuteen vakavaan henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Tällöin Rikosseuraamuslaitos tekisi asiasta aloitteen syyttäjälle, joka puolestaan hakisi varmuusvankeuden määräämistä Helsingin hovioikeudelta. Ennen päätöstä varmuusvankeuteen määräämisestä tuomitulle tehtäisiin oikeuspsykiatrinen väkivaltariski-arviointi, josta Terveysten ja hyvinvoinnin laitos antaisi myös oman lausuntonsa.

Varmuusvankeus vastaisi käytännössä tavanomaisen vankeusrangaistuksen suorittamista, ja sitä voitaisiin tarvittaessa jatkaa vaikka henkilön koko loppuelämän ajan, jos ilmeinen vaara vakavan rikoksen uusimisesta olisi edelleen olemassa. Tavoitteena on kuitenkin pyrkiä vankeuden aikana järjestämään kuntouttavia toimia, joilla henkilön uusimisriskiä saataisiin vähennettyä.

Varmuusvankeuteen määrätty voisi hakea Helsingin hovioikeudelta vapauttamista aina vuoden kuluttua edellisestä päätöksestä. Vapauttamismenettely vastaisi siten pitkälle nykyistä elinkautisvankien vapauttamismenettelyä.

Toiseksi hallitusohjelman mukaisesti esitykseen sisältyy myös muutosehdotuksia elinkautisvankien vapauttamismenettelyyn. Muutosten tavoitteena on lisätä olennaisesti väkivaltariskin arvioinnin merkitystä osana elinkautisvankien vapauttamisharkintaa. Rikoslakiin kirjattaisiin selkeästi, että elinkautisvankia ei voida vapauttaa, jos on olemassa ilmeinen vaara siitä, että tuomittu vapauduttuaan syyllistyy uuteen vakavaan henkeä, terveyttä tai vapautta loukkaavaan rikokseen. Tämä kirjaus yhdessä varmuusvankeuden käyttöänoton kanssa turvaisi sitä hallituksen tavoitetta, että muiden turvallisuudelle vaarallisimmat vangit eivät vapaudu.

Kyse on erittäin tärkeästä esityksestä. Varmuusvankeuden käyttöönotto ja elinkautisvankien vapauttamisharkintaperusteisiin tehtävä muutos parantaisivat viranomaisten mahdollisuuksia ehkäistä vakavaa uusintarikollisuutta tilanteissa, joissa on tiedossa vangin ilmeinen riski syyllistyä vapauduttuaan uuteen vakavaan rikokseen. Ehdotettujen säännösten voidaan arvioida vahvistavan rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää kohtaan koettua luottamusta, sillä voimassa oleva lainsäädäntö on herättänyt usein kritiikkiä erityisesti sellaisten tapausten yhteydessä, joissa toistuvasti vakaviin rikoksiin syyllistyneet rikoksenteijät ovat vapautuneet ja pian vapautumisensa jälkeen syyllistyneet jälleen kerran uuteen vakavaan rikokseen.

Ehdotettu sääntely parantaisi vakavien henkeen, terveyteen ja vapauteen kohdistuvien rikosten uhriksi joutuvien henkilöiden asemaa, sillä tällaiset rikokset aiheuttavat suuria inhimillisiä kärsimyksiä erityisesti uhreille ja heidän läheisilleen mutta toki myös laajemmin yhteiskunnassa.

Esitys on linjassa muiden Pohjoismaiden rikosoikeudellisten näkemysten kanssa. Siinä on otettu huomioon kattavasti Suomea sitovat ihmisoikeusvelvoitteet ja käyty läpi esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytäntöä, jossa on korostettu valtion positiivista toimintavelvoitetta yksilön hengen ja fyysisen koskemattomuuden turvaamiseksi. Esityksessä on huomioitu myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asettamat reunaehdot varmuusvankeuden kaltaisen seuraamuksen käytölle.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Muutosten arvioidaan lisäävän pidemmällä aikavälillä vähäisessä määrin päivittäistä vankilukua arviolta 4—12 vangilla. Esityksessä on huomioitu tästä aiheutuvat lisäkustannukset Rikosseuraamuslaitokselle, Vankiterveydenhuollon yksikölle, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, Syyttäjälaitokselle ja tuomioistuimille. Kustannusvaikutuksessa on huomioitu se, että kyseessä on erityisen haastava vankiryhmä, joka edellyttää muun muassa keskimääräistä tiukempaa valvontaa ja säännöllistä uusimisriskitason arviointia.

Esitettyjen lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2027 alusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Strandman. — Tosiaan 45 minuuttia käytetään kaiken kaikkiaan tähän. — Olkaa hyvä, edustaja Strandman.

16.11 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri! Suomeen saadaan vihdoinkin todellinen elinkautinen kaikkein vaarallisimmille rikollisille. Tämä on välttämätön korjaus liialliseen sinisilmäisyyteen rikospolitiikassa. Rangaistukset eivät ole vastanneet rikosten vakavuutta, ja Suomen tuomiot ovat monien vakavimpien rikosten kohdalla olleet liian leppisiä. Nykyisin elinkautinen tarkoittaa Suomessa usein 14—15:tä vuotta. Se merkitsee, että nuorena murhan tehnyt voi vapautua vielä suhteellisen nuorena. Pahimmillaan hän ehtii syyllistyä uusiin vakaviin rikoksiin vapautumisensa jälkeen. Olemme nähneet, mitä tapahtuu, kun vaarallisia vankeja päästetään lomille tai ehdonalaiseen: uusintarikollisuus voi alkaa välittömästi.

Arvoisa rouva puhemies! Vankiaineksen profiili Suomessa on selvästi koventunut. Yhä useampi vanki on taustaltaan moniongelmainen, väkivaltainen ja uusintarikollisuuteen taipuvainen. Osa vangeista kuntoutuu ja palaa yhteiskuntaan. Pieni joukko ei kuntoudu. Juuri tämän kaikkein vaarallisimman ryhmän kohdalla järjestelmän on oltava ehdoton. Siksi otamme käyttöön varmuusvankeuden. Jos yhdistelmärankaistuksen loppuvaiheessa arvioidaan, että vapautuva vanki on edelleen ilmeinen vaara toisten hengelle, terveydelle ja vapaudelle, vankeutta voidaan jatkaa tuomioistuimen päätöksellä. Vapautta ei myönnetä, jos riski on todellinen. Vaarallisimmille ei anneta vapautta niin kauan kuin uhka on olemassa.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä ei ole kansainvälisesti poikkeuksellinen ratkaisu. Vastaavanlaisia järjestelmiä on käytössä esimerkiksi Saksassa, Norjassa ja Tanskassa. Kyse on siis arvovalinnasta, asetammeko etusijalle rikollisen vai mahdollisen uhrin. Meidän vastauksemme on selvä: yhteiskunnan ensimmäinen velvollisuus on suojella lainkuuliaisia kansalaisia. Vaaralliset vangit kuuluvat kiven sisään, eivät kaduille kävelemään. Maamme turvallisuus paranee tämän tärkeän esityksen johdosta. Tämä esitys on ollut perussuomalaisten tavoite, ja nyt se toteutetaan. Suuri kiitos oikeusministeri Leena Merelle hyvästä työstä Suomen turvallisuuden eteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

16.14 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Meillä on tänään käsittelyssä erittäin odotettu hallituksen esitys, kuten tässä esittelyssä jo tulikin hyvin esille. Kyse on varmuusvankeudesta, joka on perussuomalaisille ollut hyvin tärkeä tavoite,

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

ja sellainen on nyt saatu tänne saliin tosiaan oikeusministeri Meren johdolla. Kiitos tästä esittelystä ja tosiaan koko asian avaamisesta perusteluineen.

Arvoisa puhemies! Nyt puhumme kaikkein vaarallisimmista rikoksentekijöistä, henkilöistä, jotka ovat syyllistyneet vakaviin rikoksiin usein toistuvasti ja joiden kohdalla asiantuntija-arviot osoittavat, että riski uusille vakaville rikoksille on todellinen. Siksi tämän esityksen lähtökohta on yksinkertainen: on yhteiskunnan tärkein tehtävä suojella ihmisiä, jotka elävät lain mukaan. Varmuusvankeus ei ole myöskään lisärangaistus. Se ei ole mitenkään mielivaltainen keino puuttua vapauteen. Se on turvaamistoimi tilanteissa, joissa vapauttaminen aiheuttaisi vakavan uhan muille ihmisille. Me suojelemme heidän oikeushyvänsä tällä esityksellä.

Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisten oikeustaju ei ymmärrä sitä, että vaarallinen henkilö vapautetaan vain siksi, että tuomio on suoritettu loppuun, vaikka kaikki tietävät, että riski uusille vakaville rikoksille on edelleen olemassa — siis yhteiskunnalle vaarallinen henkilö päästetään vapauteen, vaikka on odotettavissa uusia rikoksia. Ihmiset kysyvät silloin aivan aiheellisesti, miksi sivullisten ja mahdollisten uusien uhrien pitää kantaa tämä riski, jos meillä on mahdollisuus ehkäistä tätä.

Miksi kenenkään pitäisi tulla uudelleen raiskatuksi, pahoinpidellyksi tai tapetuksi? Tähän kysymykseen tämä esitys vastaa. Se kertoo siitä, että yhteiskunta ottaa vastuun. Yleisen turvallisuuden näkökulmasta varmuusvankeus on välttämätön keino. On tosiasia, että pieni joukko rikoksentekijöitä vastaa suuresta osasta vakavaa väkivaltarikollisuutta. Kun nämä henkilöt pidetään eristettyinä silloin, kun vaara on suurin, estetään konkreettisesti uusia rikoksia ja uhreja. Tämä luo turvallisuutta ja luottamusta oikeudelliseen järjestelmään. Sen varassa eläminen, että toivotaan, toivotaan, on nyt nähty. Turvallisuus syntyy päätöksistä, jotka perustuvat todellisuuteen sekä korjaavat puutteita.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys liittyy myös osaltaan uusintarikollisuuden torjuntaan. Se katkaisee rikoskierteen silloin, kun mikään muu toimenpide ei ole riittänyt. Samalla annamme painavan viestin yhteiskunnan tahtotilasta, missä vakavalla ja toistuvalla rikollisuudella on seurauksensa. Yhteiskunta ei ole voimaton eikä sinisilmäinen asiassa.

On myös tärkeää todeta, että varmuusvankeus ei ole automaattinen eikä pysyvä ratkaisu. Vapautumista arvioidaan jatkuvasti, mutta vapautuminen tapahtuu vain silloin, kun se on aidosti turvallista.

Tämä lakiesitys on osa välttämätöntä kriminaalipolitiikan linjan terävöittämistä. Liian pitkään painopiste on ollut tekijässä. Nyt katse siirtyy perustellusti uhrien ja tavallisten kansalaisten turvallisuuteen. Oikeusvaltiossa vapaus ja vastuu kuuluvat yhteen, ja kaikilla on tämä valinnan mahdollisuus. On minusta tärkeintä, että kaikkein vaarallisimmissa tilanteissa yhteinen turvallisuus menee yksilönvapauden edelle.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies: Tämä hallituksen esitys on perusteltu, oikeasuhtainen ja tarpeellinen. Se vastaa kansalaisten oikeustajuun, vahvistaa yleistä turvallisuutta ja vähentää vakavan uusintarikollisuuden riskiä. Siksi tämä lakiesitys on hyvin kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

16.18 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 1995 porvoolainen mies murhasi vaimonsa ja yritti samalla tappaa kaksi muuta henkilöä. Mies sai elinkautisen tuomion,

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

jonka jälkeen pääsi koevapauteen. Vain puoli vuotta vapautumisensa jälkeen mies ampui kylmäverisesti kolme ihmistä kuoliaaksi pikaruokaravintolan autokaistalla. Tämä ei voi jatkua näin — eikä jatkukaan, kun perussuomalaiset ovat hallituksessa. Vihdoin saadaan vaaralliset vangit pysyvästi lukkojen taakse: elinkautinen voi jatkossa olla aidosti elinkautinen.

Perussuomalainen oikeusministeri Leena Meri on tehnyt äärimmäisen hienoa työtä rikoslain uudistusten parissa. Monta todella isoa uudistusta on jo viety tällä kaudella maaliin aina naisten sukuelinten silpomisen kriminalisoinnista jengi- ja aserikosten rangaistusten kiristämiseen. Nyt eduskuntaan on saatu tämä varmuusvankeutta koskeva esitys, mikä on jälleen yksi lisäkeino suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuden lisäämiseksi.

Nyt siis esitetään, että muiden hengen, terveyden tai vapauden suojelemiseksi Suomessa otettaisiin käyttöön varmuusvankeus. Tämä koskisi sellaisia rikollisia, joiden kohdalla on ilmeinen riski sille, että henkilö syyllistyisi vapautumisensa jälkeen uuteen henkeä, terveyttä tai vapautta loukkaavaan rikokseen.

Ihmisellä, joka kykenee esimerkiksi murhaamaan toisen ihmisen, on usein päihderiippuvuutta ja psyykkisiä ongelmia. Hallituksen esityksen mukaan vakavan rikoksen uusineista rikoksentekijöistä 93,7 prosentilla oli persoonallisuushäiriö. Persoonallisuushäiriö ei kuitenkaan ole mahdollistanut pakkohoitoon määräämistä, minkä vuoksi heidät on pakko vapauttaa takaisin yhteiskuntaan vankeusrangaistuksen päättymisen jälkeen. Tyypillisesti elinkautisen pituus on nykyään 14,8 vuotta. Tuona aikana, tai sen paremmin minään muunakaan aikana, persoonallisuushäiriö ei katoa mihinkään. Sen vuoksi todennäköisyys vakavien rikosten uusimiselle on ilmeinen ja varmuusvankeus ainoa keino suojella muita ihmisiä tällaisilta henkilöiltä. Varmuusvankeuteen sisältyisi myös kuntoutusta, joka voi osalle vangeista mahdollistaa vapautumisen jossain vaiheessa elämää, sitten kun se katsotaan riittävän turvalliseksi ratkaisuksi.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on kaiken hyvinvoinnin perusta. Tässä ollaan siis täsmälleen oikealla linjalla, kun rikoslakia kiristetään ja rangaistuksia tiukennetaan sen varmistamiseksi, että kaduillamme voisi jatkossa kävellä entistäkin turvallisemmin. Jatkossa siis sarjamurhaajat ja muut vaaralliset rikolliset saavat pysyä telkien takana, mihin he kuuluvatkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen poissa. — Edustaja Viitala.

16.22 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun yhteiskunnan turvallisuutta uhkaa henkilö, jonka väkivaltainen käyttäytyminen toistuu ja jonka kohdalla uusi rikos on aidosti todennäköinen, niin on täysin selvää, että lainsäätäjällä on silloin oltava keinot puuttua siihen asiaan. Tunnistan oikein hyvin hallituksen esittämien lakimuutosten tarpeellisuuden.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että varmuusvankeus merkitsee poikkeuksellista askelta suomalaisen rikosoikeuden kannalta. Se siirtää painopistettä menneestä teosta tulevaisuuden arvioon, ja siinä kohdin oikeusvaltio joutuu aikamoiseen testiin.

On myös muistettava käytännön todellisuus: tuomioistuinten ja Rikosseuraamuslaitoksen toimivat resurssit, jotka ovat jo tällä hetkellä kovin koetuksella.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

On pitkiä käsittelyaikoja, ja se tuo painetta käsittelyprosesseihin. Jos tehtäviä ja arviointeja lisätään, niin samalla pitää turvata riittävät voimavarat, jotta näitä arvioita voidaan tehdä. Myöskin lainsäädännön asiassa on oltava täsmällisyyttä ja suhteellisuutta, ja sen on perustuttava säännölliseen ja todelliseen uudelleentarkkailuun. Eli tämä on varmasti käytännön tasolla kohtuullisen haastava, vaikka nimenomaan tuossa alussa totesin, että tarpeellinen tämä on. Mutta haluan tuoda esiin sen, että niitä haasteitakin varmasti siinä tulee olemaan.

Turvallisuus ja oikeusvaltio eivät ole toistensa vaihtoehtoja, vaan kyllä ne ovat toistensa edellytyksiä. Sillä tavalla ehkä myös tämä lauseke tukee ajatusta, että tällaiselle tarvetta on. Yhteiskuntaa ei suojella kestäväällä tavalla, jos suojelun nimissä horjutamme niitä periaatteita, joiden mukaan oikeudenmukaisuus rakentuu. Eli tällaista näkökantaa tässä on ihan hyvä tuoda mukaan. Kyllä se on ihan totta, että meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että kansalaisten turvallisuus vahvistuu. Se on ihan hyvä ja ainut periaate, mikä meillä tässä pitää olla, kuitenkin sillä tavalla, että niitä perusoikeuksia pyritään kunnioittamaan.

Tähän vielä lopuksi kuitenkin se ydinasia, mikä tähän problematiikkaan liittyy, ja se, ettei meidän tarvitsisi näihin käsittelyihin päätyä, on se, että uusintarikollisuuden mahdollisuuksia on kuntouttavalla toiminnalla pyrittävä kitkemään pois. Se ongelma skaalautuu muutenkin, jos meillä vapautuu vankeja, joilla on alttiutta uusia rikoksia. Niin kuin hyvin tiedetään, uusintarikollisuus on kuitenkin aika isolla prosentilla sellainen, että sitä tapahtuu, niin myös tähän kuntouttavaan puoleen pitäisi panoksia laittaa. Se on mielestäni tässä keskustelussa myös hyvä ottaa esille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen.

16.25 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies, ministeri! Mies kuristi naisen hengiltä, joutui tästä vankilaan. Vapauduttuaan hän yritti kuristaa kolme naista, jotka kuitenkin onneksi selvisivät. Mies tuomittiin näistä teoista kuudeksi vuodeksi vankeuteen, jota hovioikeus alensi. Vapauduttuaan mies syyllistyi törkeään raiskaukseen, josta seurasi neljän vuoden vankeusrangaistus. Vapaus koitti jälleen tuomion suorittamisen jälkeen, ja vain kaksi vuotta vapautumisen jälkeen hän murhasi jälleen naisen.

Jos rikollinen on vaarallinen ja uusimisriski on korkea, häntä ei tule päästää vapauteen vaanimaan seuraavaa uhriaan. Siksi Orpon hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi tärkeän esityksen, jonka tavoitteena on vahvistaa suomalaisten turvallisuutta. Esityksessä on kyse siitä, että kaikkein vaarallisimpien rikollisten vapautuminen voidaan estää niin kauan kuin heidän arvioidaan olevan vakava uhka toisen hengelle ja terveydelle.

Yhteiskunnan turvallisuuden kannalta erityisen ongelmallisen ryhmän muodostavat ne elinkautis- ja muut vakavista rikoksista tuomitut vangit, joiden uusimisriski on korkea mutta joiden kohdalla nykyiset keinot eivät vain riitä. Heitä ei voida pitää vankilassa ilman laillista perustetta, mutta toisaalta tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon kriteerit eivät aina täyty. Asiantuntijoiden keskuudessa vallitsee käsitys hyvin pienestä ryhmästä ihmisiä, joita ei tulisi koskaan päästää pois vankilasta. Arviot liikkuvat noin 10 ja 20 henkilön välillä. Kyse ei siis ole laajasta joukosta vaan erittäin rajatusta mutta sitäkin vaarallisemmasta ryhmästä.

Arvoisa rouva puhemies! Useissa Pohjoismaissa tähän on jo vastattu. Norjassa on käytössä varmuusvankeus, joka voidaan tuomita vakavasta rikoksesta, jos rikoksen uusimisen arvioidaan olevan todennäköistä. Tuomioistuin määrää vähimmäis- ja

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

enimmäisajan, ja enimmäisaikaa voidaan syyttäjän vaatimuksesta jatkaa viiden vuoden välein. Käytännössä tuomittu voidaan pitää vangittuna koko loppuelämänsä, mikäli tämä vaara ei poistu. Tanska puolestaan soveltaa mallia, jossa varmuusvankeus tuomitaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja jatkamisen tarve arvioidaan säännöllisesti tuomioistuimessa. Mielentilatutkimus edeltää aina päätöstä. On erinomaista, että Orpon hallitus esittää nyt vastaavan sääntelyn tuomista Suomeen.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä Suomessa otettaisiin käyttöön varmuusvankeus tilanteisiin, joissa yhdistelmärangaistukseen tuomitun henkilön arvioidaan edelleen muodostavan ilmeisen vaaran syyllistyä uuteen vakavaan henkeä, terveyttä tai vapautta loukkaavaan rikokseen. Kyse ei ole automaattisesta lisärangaistuksesta vaan tuomioistuimen huolelliseen kokonaisharkintaan perustuvasta päätöksestä, jonka edellytyksenä on ajantasainen väkivaltariskiarvio. Menettely olisi oikeusturvan kannalta selkeä ja tarkkarajainen. Aloitteen varmuusvankeuteen määrittämisestä tekisi Rikosseuraamuslaitos yhdistelmärangaistuksen loppuvaiheessa. Syyttäjä hakisi sen määrittämistä, ja asiasta päättäisi Helsingin hovioikeus. Ratkaisun perustaksi olisi hankittava asiantuntija-arvio tuomitun riskistä syyllistyä uuteen vakavaan rikokseen.

Varmuusvankeus ei myöskään ole toivoton tila. Jos edellytykset sen jatkamiselle eivät enää täyty, henkilö voisi vapautua ehdonalaiseen hovioikeuden päätöksellä. Vapautumista edeltäisi riskiarvio, ja ehdonalaisessa vapaudessa olisi kolmen vuoden koeaika sekä valvonta. Näin turvataan sekä yhteiskunnan suoja että mahdollisuus vapautumiseen silloin, kun vaara on aidosti poistunut.

Tässä samassa yhteydessä täsmennetään myös elinkautisvankien vapauttamisharkintaa. Jatkossa vankia ei voitaisi päästää ehdonalaiseen vapauteen, jos on ilmeinen vaara, että hän syyllistyy uuteen vakavaan rikokseen. Oikeuspsykiatrinen väkivaltariskiarvio nostetaan nimenomaisesti osaksi rikoslain mukaista harkintaa, ja tämä lisää avoimuutta ja johdonmukaisuutta tähän päätöksentekoon.

Arvoisa rouva puhemies! Oikeusvaltiossa ketään ei voida pitää vangittuna ilman laissa säädettyä perustetta. Oikeusvaltioon kuuluu myös velvollisuus tämän ohella suojella kansalaisia ilmeiseltä ja vakavalta uhalta. On selvää, että vakavista seksuaali-, väkivalta- tai terrorismirikoksista ehdottomaan vankeuteen tuomittujen henkilöiden, joiden riski syyllistyä uudelleen vakavaan rikokseen on korkea, ei tule vapautua yhteiskuntaan vain siksi, että alkuperäinen rangaistus on suoritettu. Ensisijainen velvollisuutemme on suojella suomalaisia, ja tätä myös ihmiset meiltä odottavat.

Kiitos hallitukselle ja oikeusministeri Merelle tämän tärkeän esityksen tuomisesta eduskuntaan. Jo vuonna 2022 laadimme edustajakollega Marko Kilven kanssa samansisältöisen lakialoitteen, jonka allekirjoittivat tuolloin useat tässä salissa olevat edustajat. Tämä kertoo mielestäni siitä, että tarve tälle uudistukselle on tunnistettu yli puoluerajojen jo aiemmin, ja on todella hienoa, että tämä asia nyt etenee. Tällä esityksellä me vahvistamme suomalaisten turvallisuutta, tuomme lainsäädäntömme pohjoismaiselle tasolle ja osoitamme, että asetamme viattomien ihmisten oikeuden turvallisuuteen etusijalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen. — Tuossa noin 16.45 annan vielä ministerille puheenvuoron, jos haluaa käyttää.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

16.31 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Suomen rikosoikeusjärjestelmä perustuu ajatukseen, että rangaistus on seuraus tehdystä teosta, mutta kaikkein vakavimmissa rikoksissa kysymys ei ole vain menneestä vaan myös tulevasta. Jos on ilmeinen vaara siitä, että henkilö vapautuessaan syyllistyy uuteen vakavaan henkeä, terveyttä tai vapautta loukkaavaan rikokseen, yhteiskunnan on kyettävä reagoimaan siihen ennakoivasti.

Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee varmuusvankeuden käyttöönottoa sekä elinkautisvankien vapauttamismenettelyn muuttamista. Kiitos teille, ministeri Meri, tämän esityksen valmistelusta. Viimeinkin saimme sen käsittelyyn. Esityksen ydin on yksinkertainen. Kaikkein vaarallisimpien rikoksentehtäjäiden kohdalla vankeutta voidaan jatkaa niin kauan kuin ilmeinen vaara uusista vakavista rikoksista on olemassa.

Arvoisa puhemies! Suomessa elinkautisesta vankeudesta voi nykyisin hakea vapautumista, kun vankeutta on suoritettu 12 vuotta. Käytännössä vapautuminen tapahtuu usein noin 14–15 vuoden kohdalla. Suurimmassa osassa tapauksista tämä on riittävä, ja vapautuneet eivät syyllisty uusiin henkirikoksiin. Ongelma koskee sitä pientä joukkoa, jonka kohdalla väkivallan riski ei ole satunnainen vaan toistuva ja poikkeuksellisen korkea. Kyse on henkilöistä, jotka ovat syyllistyneet äärimmäisen vakaviin tekoihin ja joiden kohdalla asiantuntija-arviot osoittavat edelleen merkittävää vaaraa toisten hengelle, terveydelle tai vapaudelle. Nykyjärjestelmässä vapauttamisen kynnyks ei ole riittävän selkeästi sidottu tähän vaarallisuusarvioon.

Yksi nykyjärjestelmän keino puuttua kaikkein vakavimpiin rikoksiin on ollut niin sanottu yhdistelmä-rangaistus. Se tarkoittaa pitkää ehdotonta vankeutta, jota seuraa vuoden mittainen valvonta-aika vapautumisen jälkeen. Yhdistelmä-rangaistus on tarkoitettu vakaviin henkeen, terveyteen ja vapauteen kohdistuviin rikoksiin, ja sen tuomitsemiseen on edellytetty muun muassa aiempaa vakavaa rikollisuutta sekä arviota tekijän erityisestä vaarallisuudesta. Käytännössä tämä on merkinnyt sitä, että järjestelmä reagoi vasta, kun vakavia rikoksia on jo takana useampia. Esityksessä yhdistelmä-rangaistuksen soveltamisalaa laajennetaan siten, ettei aiempi rikollisuus ole enää välttämätön edellytys. Näin kaikkein vakavimmissa yksittäisissä teoissa voidaan jo ensimmäisen tuomion yhteydessä arvioida, onko kyse henkilöstä, jonka vaarallisuus edellyttää tiukempaa seuraamusjärjestelmää.

Arvoisa puhemies! Merkittävin muutos on varmuusvankeuden käyttöönotto. Varmuusvankeus tarkoittaa sitä, että yhdistelmä-rangaistuksen vankeusajan loppuvaiheessa tuomioistuim voi päättää vankeuden jatkamisesta, jos arvio osoittaa ilmeisen vaaran uusista vakavista rikoksista. Kyse ei ole automaattisesti lisärangaistuksesta vaan tuomioistuimen harkintaan perustuvasta päätöksestä, joka nojaa asiantuntija-arvioihin ja laissa säädettyihin edellytyksiin. Vaarallisuutta arvioidaan säännöllisesti, ja vapautuminen on mahdollista heti, kun ilmeistä vaaraa ei enää katsota olevan. Samalla elinkautisvankien vapauttamismenettelyä täsmennetään. Jatkossa laissa selkeytetään, ettei vapauttaminen ole mahdollista, jos arvio osoittaa ilmeisen vaaran uusista vakavista rikoksista. Väkivalta-arvion merkitys korostuu, ja turvallisuusnäkökulma sidotaan entistä selvemmäksi osaksi vapauttamispäätöstä.

Kyse ei ole poikkeuksellisesta ratkaisusta eurooppalaisessa vertailussa. Useissa maissa on käytössä järjestelmiä, joissa kaikkein vaarallisimpien rikoksentehtäjäiden vankeutta voidaan jatkaa vaarallisuusarvion perusteella. Suomessa vastaava mekanismi on tähän asti puuttunut. Kysymys on viime kädessä siitä, miten yhteiskunta suhtautuu ilmeiseen ja vakavaan riskiin uusista rikoksista. Rikosoikeus ei ole vain seuraamusjärjestelmä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

menneestä teosta vaan myös väline suojata henkeä, terveyttä ja vapautta. Kun arvio osoittaa, että vaara on olemassa, sen sivuuttaminen ei ole vastuullista. Tämä esitys rakentaa järjestelmän, jossa kaikkein vaarallisimpien rikollisten kohdalla yhteiskunnan suoja toteutuu johdonmukaisesti, oikeudellisesti, hallitusti. Kannatan lämpimästi tätä hallituksen esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu. — Tosiaan 16.45 siirrymme seuraavaan asiaan. Ministeri saa vielä käyttää puheenvuoron.

16.37 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Tätäkin hallituksen esitystä lukiessa tulee ajatus, että näinhän tämän olisi pitänyt aina olla. Jatkossa esimerkiksi murhan tai terrori-iskun tekijä ei vapaudu vankilasta, jos ammattilainen arvioi hänen edelleen olevan vaarallinen ympäristölleen. Moni onkin kysynyt, miksi Suomessa ei ole todellista elinkautista vankeusrangaistusta, etenkin kun on ollut kyse sellaisista tapauksista, joissa on puhuttu erityisen vaarallisista rikoksenuusijoista — miksi tällaiset ihmiset päästetään aina uudelleen vapauteen, vaikka on näyttänyt aivan selvältä, että he syylistyvät vakaviin rikoksiin? Toki aina tällaista ei voi tietää, mutta näitä selviä tapauksia on ollut. Esimerkiksi rikosoikeuden emeritaprofessori Terttu Utriainen sanoi vuonna 23, että ”systeemi on aivan idioottimainen, jos joku pääsee tappamaan monta kertaa”. Hän jatkoi: ”Nykyinen käytäntö toimii niin sanottujen kertamurhaajien kohdalla, mutta järjestelmämme ei tunnista sitä pientä porukkaa, joka ennen pantiin pakkolaitoksiin. Aina vaan uudelleen he vapautuvat. Sitten vain levitellään käsiä ja sanotaan, että meillä nyt on tällainen systeemi ja riskit ovat olemassa.”

Arvoisa rouva puhemies! Nyt tätä asiaa viimein korjataan, kun Suomeen saadaan todellinen elinkautinen, koska tämän hallituksen esityksen toteuduttua kaikkein vaarallisimpien vankien kohdalla vankeutta voidaan jatkaa niin pitkään kuin heidän arvioidaan olevan edelleen vaarallisia. Samalla elinkautisvankien vapauttamismenettelyssä lisätään väkivaltariskiarvion painoarvoa. Tämä muutos auttaa juuri siihen, että vaaralliset rikolliset pysyvät telkien takana niin kauan kuin he ovat uhka yhteiskunnalle. Esimerkiksi Saksassa, Norjassa ja Tanskassa on jo käytössä vastaavan tyyppinen varmuusvankeus.

Arvoisa rouva puhemies! Varmuusvankeuden säätäminen on ollut perussuomalaisilla pitkäaikainen tavoite, ja on hienoa, että tämä nyt toteutuu tervejärkisen ja osaavan oikeusministerimme johdolla. Kiitos siitä, ministeri Meri, että toitte tämän esityksen eduskuntaan. Tämäkään ei ole itsestäänselvyys. Tästä asiasta on pitkään puhuttu, mutta eduskuntaan tällaista esitystä ei ole saatu. Nyt se täällä on, ja uskon, että lakivaliokunnassa käymme tämän yhtä huolellisesti ja perusteellisesti läpi kuin olemme käyneet muitakin esityksiä. Suomalaisten turvallisuus tulee taata, ja tämä esitys varmistaa sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään vielä edustaja Rintamäki, ainakin. Katsotaan, mikä on tilanne.

16.40 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle varmuusvankeutta ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi. Käytännössä esitys tarkoittaa sitä, että Suomessa todella mahdollistettaisiin oikea elinkautinen. Kaikkein vaarallisimpien vankien kohdalla

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

vankeutta voitaisiin jatkossa jatkaa niin pitkään kuin heidän arvioidaan olevan vaarallisia. Samanlaisia käytäntöjä on olemassa myös ulkomailla, Pohjoismaistakin ainakin Norjassa ja Tanskassa.

Perussuomalaiset ovat pitkään ajaneet varmuusvankeuden saamista Suomen lakikirjaan, joten esitys on todella odotettu ja tervetullut. Kiitos jälleen oikeusministeri Leena Merelle tästä tärkeästä esityksestä. Yksi vuoden 2022 perussuomalaisten kriminaalipoliittisen ohjelman tavoitteista on pian maalissa.

Arvoisa puhemies! Tarkoituksena on, että yhdistelmärangaistukseen tuomittu voitaisiin määrätä varmuusvankeuteen, mikäli olisi edelleen olemassa vaara sille, että tuomittu syyllistyisi uusiin vakaviin henkeä, terveyttä tai vapautta loukkaaviin rikoksiin. Meillä uutisoidaan jatkuvasti henkilöistä, jotka ovat riistäneet kanssaihmiseltä hengen, istuneet lyhyen tuomion ja päästyään vapaalle syyllistyneet taas uuteen henkirikokseen. Tähän on todellakin saatava muutos.

Esitys suojelee tältä osin mahdollisia rikoksen uhreja, ei rikoksen tekijää. Tätä ei voi tarpeeksi korostaa. Eikö ole päivänselvää, että yhteiskunnan on kannettava enemmän huolta uhrien oikeuksista? Minulle se on.

Suomalaiset ovat turvallisuutensa ansainneet. Törkeiden rikosten tehtailijat kuuluvat lukkojen taakse, eivät kaduille kansan keskuuteen. Tällaisiin ihmisiin, joista me nyt puhumme, eivät sosiaalipolitiikka ja pehmeät keinot pure. Esimerkiksi sarjamurhaajat ovat poikkeuksetta psykopaatteja, joista ihmisen tappaminen ei välttämättä tunnu yhtään miltään. Pohjanmaalla puhutaan kolloista ja luonnevikaisista, ja sehän on usein parantumaton oireyhtymä, eikä sellainen henkilö useinkaan oikene terapioimalla vaan yksinkertaisesti pitämällä poissa silmistä.

Arvoisa puhemies! Joskus kuulee väitteitä, ettei rangaistusten pituuksilla tai kovuuksilla olisi vaikutusta rikollisuuden määrään. Tämä on aivan käsittämätön väite, jota kriminologinen tutkimus ei todellakaan yksiselitteisesti tue. Maalaisjärjellä ajateltuna löysät seuraamukset madaltavat kynnystä rikollisuuteen niiden kohdalla, jotka suunnittelevat laittomuuksia. Rangaistusten tarkoituksena on muodostaa rikoksia ennaltaehkäisevä pelote. Esimerkiksi jotkut vankilaan joutuneet saattavat tuomiota istuessaan päättää, etteivät halua sinne enää ikinä takaisin. Valitettavasti vain suomalaiset vankilaolosuhteet kaikkine palveluineen eivät aina toimi rangaistuksena, vaan meillä on rikoksen tekijöinä laitostunutta porukkaa, jotka juhlapyhien, kuten joulun, lähestyessä tekevät jonkun rikoksen päästäkseen katettuun pöytään ja lämpimiin olosuhteisiin.

On kuitenkin huomioitava, että varmuusvankeus ei koskaan ole opettamista yhteiskuntakelpoiseksi vaan että tiettyjä rikoksen tekijöitä ei koskaan päästetä enää kansan keskuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt joudumme siirtymään toiseen asiaan, mutta haluaako ministeri käyttää vastauspuheenvuoron lyhyesti?

16.44 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän puheenvuorosta. Tosiaan on hyvä muistuttaa, että me korjataan lakiaukkoa, josta on ollut vuosia puhetta, kuten tuossa ainakin edustajat Aittakumpu ja Ronkainen ja Rintamäki toivat esille. Tästä on puhuttu vuosikausia, ja esimerkiksi juuri emeritaprofessori Utriainen on tuonut esille tämän lain aukon, joka jäi siitä, että meidän pakkolaitoslainsäädäntö kumottiin ja meille jäi sellainen tilanne, että mielenterveyspuolelta sanotaan, että eivät kuulu tänne, kun eivät ole

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

mielisairaita, ja vankilasta sanotaan, että täällä ei voi pitää, kun pitää päästää välillä ulos. Tämähän on nyt ollut tämä ongelma.

Sitten on hyvä huomata vielä semmoinen asia, että tämä tulee ensi vuoden alusta voimaan, mikäli eduskunta tämän nyt sitten ripeästi käsittelee, ja tätä sovelletaan vasta sen jälkeen tehtyihin rikoksiin. Tietysti tässä on se ikävä puoli, että tässä menee jonkun aikaa, ennen kuin meidän vaarallisiin vankeihin tätä sovelletaan. Jos tämäkin olisi tehty vuosia sitten, niin kuin tämä olisi pitänyt tehdä, niin tämä olisi jo voimassa. Valitettavasti meillä on nyt sitten henkilöitä, joita tämä ei koske.

Sitten täällä tuotiin esille, esimerkiksi sosiaalidemokraattien edustaja Viitala, huolia siitä, miten tätä on arvioitu. Tässä on ollut todella huolellinen lainvalmistelu. Tässä on arvioitu ensin muistion kanssa, joka on lausutettu laajasti, erilaisia vaihtoehtoja, minkä jälkeen tässä on ollut laajapohjainen seurantaryhmä virkavalmistelussa. Muun muassa Oikeuskanslerinvirasto on tuonut lausunnossaan esille, että tässä on hyvin kattavasti arvioitu perus- ja ihmisoikeuksia ja ihmisoikeusvelvoitteita ja otettu sääntelyssä huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut, ja ei sieltä ole löydettävissä mitään ehdotonta estettä tällaisen varmuusvankeuden rakentamiselle. Totta kai sen pitää olla tarkkarajainen ja täsmällinen, ja siellä on valitusoikeudet, tuomioistuin on mukana, siellä on oikeus avustajaan. Tämä on rakennettu kyllä siten, että tässä tulee oikeusturva huolehdittua.

Mutta tässä on kuitenkin hyvä muistaa, että tässä on taustalla yksittäisten ihmisten ja kansalaisten suojeleminen tällaisilta yksittäisiltä vaarallisilta ihmisiltä, joista tässä oli hyviä esimerkkejä. Keto-Huovinen ja Rintamäki toitte, monissa puheenvuoroissa tuli esille juuri näitä esimerkkejä. On ehkä hyvä vielä todeta se, että esimerkiksi Oikeuskanslerinvirasto toteaa, että ihmisoikeustuomioistuimen tuore käytäntö näyttäisi nimenomaan vahvistavan ja korostavan sitä valtion huolellisuusvelvoitetta koko ajan enenevässä määrin, että meidän on suojeltava yksilöitä. Heillä on oikeus elämään ja turvalliseen yhteiskuntaan. Tämä painotus on aivan oikeanlainen.

Kiitos palautteista. Tässä on ollut merkittävä työ, iso työ, ja kiitän meidän virkakuntaa ja siellä olevia henkilöitä. Nimittäin tämä ei ollut ihan helppo harjoitus. Ei ollut oikein mitään pohjaa, mistä lähteä. Tämä piti rakentaa Suomen oikeusjärjestelmään aivan uutena. Me ei voitu kopioida Ruotsin mallia, mitä he suunnittelevat. Me ei voitu kopioida Norjan mallia, ei Tanskan eikä Saksan mallia, kun meillä on ihan omanlaisensa rangaistusjärjestelmä. Syksyllä 23 virkamiesvalmistelu alkoi, ja sitä on tehty koko ajan tosi uutterasti, ja kiitän meidän virkamiehiä hyvästä työstä.

Nyt minä luovutan tämän teille ja toivon, että jos jotain korjattavaa on, niin korjataan, mutta tämä on kuitenkin kriminaalipoliittinen ratkaisu, viemmekö me tämän läpi vai emmekö. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.48.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.30.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 8. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Reijonen.

19.30 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Toisen hengen riistäminen on vakavin rikos, jonka ihminen voi tehdä. Sitä ei voi peruuttaa. Se aiheuttaa uhrin läheisille äärimmäistä tuskaa ja rikkoo yhteiskuntamme turvallisuudentunnetta. Osa rikollisista katu ja ymmärtää tekojensa vakavuuden, ja he eivät enää palaa rikoksen polulle. Samaa valitettavasti emme kuitenkaan voi sanoa kaikista, vaan rikoshistoriamme tuntee muutamia tapauksia, jotka äärimmäisyydessään koettelevat oikeusjärjestelmämme sietokykyä.

Kenties tunnetuimpana esimerkkinä voidaan käyttää niin sanottua sarjakuristajaa, jonka rikollinen ura on jatkunut aina nuoruudesta lähes tälle vuosikymmenelle asti. Vain vangittuna ollessaan hän on pysynyt poissa tekemästä rikoksia. Esimerkiksi vapauduttuaan vankilasta marraskuussa 2008 hän syyllistyi seuraavan vajaan vuoden aikana kolmesti tapon yritykseen. Hän oli tuolloin jo kolmelta ihmiseltä hengen riistänyt tuomittu rikollinen.

Norjassa rangaistuskäytäntö mahdollistaa maksimivankeusrangaistuksen jatkamisen viisi vuotta kerrallaan, jos arvioidaan, että vanki on edelleen vaaraksi yhteiskunnalle. Tämä käytäntö mahdollistaa esimerkiksi Oslossa ja Utøyan saarella tehtyihin henkirikoksiin syyllistyneen henkilön pysymisen telkien takana, jos hänen katsotaan vielä 21 vuoden maksimirangaistuksen jälkeenkin olevan vaarallinen. Suomessa tämänkaltaisen menettely ei tällä hetkellä ole vaarallisimpienkaan vankien kohdalla mahdollista, sillä käytössä oleva yhdistelmä rangaistus ei mahdollista näiden vankien vapaudenmenetyksen jatkamista rangaistukseen sisältyvän vankeusajan päätyttyä, vaikka vangilla olisikin ilmeinen riski vapauduttuaan syyllistyä vakaviin rikoksiin.

Vaikka meillä kaikilla on oikeus vapauteen, on se rikoksiin syyllistyttyä ansaittua myös menettää. Jos toistuvasti osoittaa kykenemättömyytensä noudattaa yhteiskunnan sääntöjä, on se ansaittua menettää vielä pitemmäksi aikaa. Äärimmäisessä tilanteessa on ansaittua pysyä telkien takana niin kauan kuin on muiden yhteiskuntamme jäsenten hengen ja turvallisuuden vuoksi välttämätöntä. Tämän varmuusvankeutta koskevan lakimuutoksen tavoitteena on varmistaa, että kaikkein vaarallisimmat väkivaltarikolliset pysyvät vangittuina niin kauan, kunnes heidän ei enää katsota olevan yhteiskunnalle vaarallisia. Tällaisia päätöksiä ei koskaan tehdä kevyesti, vaan ne perustetaan tarkkaan harkintaan.

Kiitänkin erinomaisesta lainvalmistelusta. Tämä lakimuutos on odotettu sekä erittäin tarpeenmukainen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

19.34 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos myöskin oikeusministeri Meri, joka aiemmin tänään esittelitte tämän hallituksen esityksen meille tässä salissa. Tämä on sarja niitä hyviä esityksiä, joita on oikeusministeriöstä tällä kaudella tullut pitkin kautta oikein sarjatulella.

Tämän esityksen yksityiskohdathan tulivat hyvin pitkälti esitellyiksi ministerin esittelypuheenvuorossa. Kun niitä on täällä lukuisa joukko edustajia kerrannut tämän päivän aikana, niin en lähde niitä itse enää toistamaan, vaan pidän lähinnä tällaisen moraalisaarnan tyyppisen puheen.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Omasta mielestäni tässä on ennen kaikkea kyse arvovalinnasta. Se tärkein kysymys kuuluu, kumman oikeus painaa enemmän: sen, joka on toistuvasti osoittanut piittaamattomuutta lähimmäistensä hengestä ja terveydestä, vaiko niiden tavallisten ihmisten, jotka haluavat elää turvallisessa yhteiskunnassa? Itselleni vastaus on täysin selvä: uhrin oikeus elämään ja turvallisuuteen menee rikollisen kalenterivapauden edelle.

Suomessa on jo pitkään ollut järjestelmä, jossa kaikkein vaarallisimmatkin voivat vapautua tietyn ajan kuluttua yhdistelmärankaistuksen jälkeen, vaikka asiantuntija-arviot pitäisivätkin heitä edelleen ilmeisen vaarallisina. Tämä on ollut aukko tässä meidän järjestelmässämme. Pieni joukko rikoksentekejiä ei ole kertamurhaajia tai hetken hairahtujia vaan toistuvasti ja vakavasti väkivaltaisia, ja heidän takiaan meitä muita tulee suojella.

Tässä uudistuksessa, mikä nyt sitten ensi vuoden alusta tulee, keskeistä on se, että vankeutta voidaan jatkaa vain, jos vaara on ilmeinen ja arvioitu, eli ei siis mitenkään mielivaltaisesti eikä myöskään automaattisesti, vaan harkinnan ja asiantuntija-arvioiden perusteella. Se kaikille kriitikoille nyt todettakoon, että mistään mielivallasta ei ole kyse. Tilanne arvioidaan säännöllisesti. Kyse ei ole toivon poistamisesta vaan siitä, että turvallisuus asetetaan etusijalle silloin, kun riski on todellinen, niin kuin esimerkiksi edellisessä puheenvuorossa edustaja Reijosen kuvaamassa sarjakuristajan tapauksessa.

Usein sanotaan, että rangaistusten koventaminen ei vähennä rikollisuutta. On maita, joissa on kovat tuomiot, mutta silti on paljon rikollisuutta. No, nämähän eivät välttämättä ole korrelaatioissa keskenään, vaan näissä maissa, vaikka niissä ei olisi minkäänäköisiä tuomioita, saattaa olla muita tekijöitä, jotka aiheuttavat sitten vakavaa rikollisuutta muista syistä. Mutta tosiaan tämän väitteen kuulee usein täällä Suomessa ja tässä salissakin sanotaan, ettei pidä koventaa rangaistuksia, koska sillä ei poisteta rikollisuutta. Mutta näitten kaikkein vaarallisimpien henkilöitten kohdalla kyse on myöskin ja ennen kaikkea siitä yhdestä yksinkertaisesta asiasta, että jos tämä henkilö on siellä kaltereiden takana, niin hän ei voi samaan aikaan vahingoittaa muita ihmisiä kaltereiden tällä puolen. Eli vaikka mikään kokonaisrikollisuus ei sinänsä vähenisikään, niin tämän yksittäisen sarjakuristajan kohdalla rikollisuus vähenee sinä aikana, kun hän on kiven sisässä. Eli meidän tehtävämme ei ole ottaa riskejä muitten ihmisten hengellä, vaan meidän tehtävämme on pikemminkin suojella.

Perussuomalaiset ovat ajaneet tätä uudistusta pitkään, niin kuin esimerkiksi tuolla kävelevä edustaja Kilpikin jo viime kaudella. Tänään otetaan askel lähemmäs järjestelmää, ihan kuten edustaja Kilpi ottaa askeleita lähemmäs kohti puhujakoroketta, koska kohta on hänen vuoronsa astua estradille. Mutta nyt siis otetaan askeleita kohti järjestelmää, jossa nämä kaikkein vaarallisimmatkaan henkilöt eivät pääse vapaiksi vain siksi, että aika on kulunut, vaan vasta silloin, kun he eivät enää ole vaarallisia. Ainoa negatiivinen seikka tässä on ehkä se, että tämä laki tulee voimaan vasta ensi vuonna eikä siis ehdi koskettaa näitä tämän päivän sarjakuristajia. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.39 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä päivä nyt on aika erikoinenkin, kun tässä tämän päivän aikana on ollut jo kaksi asiakohtaa, missä nyt käsitellään sellaisia asioita, joita on tullut edistettyä jo pitemmänkin aikaa, jo viime kaudellakin. Ensimmäinen oli tuo erityisen vakavan väkivaltamateriaalin hallussapito ja sitten lapsen seksuaalista

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kuvamateriaalia koskettava rangaistusmuoto, tai sanotaanko, törkeä tekemuoto, joka oli tänään toisessa käsittelyssä. Tästä tehtiin jo viime kaudella edustaja Pihla Keto-Huovisen kanssa lakialoite, joka sai yli sata allekirjoitusta. Se ei silloin edennyt, mutta nyt etenee. Ja nyt meillä sitten on käsittelyssä varmuusvankeus, ja tästäkin tuli tehtyä myöskin edustaja Pihla Keto-Huovisen kanssa lakialoite viime kaudella, vuonna 22. Nyt tämä sitten lähtee valiokuntiin työstettäväksi — erinomaisen hyvä asia.

Tätä on odotettu, niin kuin tässä on todettukin, ja tällä on valtavia merkityksiä. Mikäli nyt joku tätä asiaa jollakin tavalla empii ja aprikoi, että mahtakohan tässä olla nyt tapahtumassa jotain sellaista, mikä ei olisi hyväksi, niin kannattaa lukea oikeustoimittaja Rebekka Härkösen kirja *Valmis tappamaan* — tietokirja, joka kertoo suomalaisista vakavista henkirikoksista ja niiden tekijöistä. Siinä kirjassa käy hyvinkin esille se, että meillä on tässä yhteiskunnassa sellaisia ihmisiä, jotka toimivat varsin impulsiivisesti, väkivaltaisesti ja hyvin raa'alla tavalla, ja he eivät itsekään pysty sitä käyttäytymistään kontrolloimaan. Tällaisia ihmisiä on noin parisenkymmentä kaiken kaikkiaan. Norjassa, jossa tämä lainsäädäntö on jo käytössä, viimeisimmät tiedot, mitä tiedän, ovat, että on noin 15 sellaista ihmistä, joita tämä koskettaa, ja Suomessa noin 20. Esimerkiksi oikeuspsykiatrian professori Hannu Lauerma on todennut, että näitä on noin parikymmentä ja he ovat sellaisia, että heitä ei yksinkertaisesti voi päästää vapauteen.

Suomessa rikosoikeus on sellaista, että meillä on todellakin elinkautinen vankeusrangaistus. Esimerkiksi rikos- ja prosessioikeuden emeritusprofessori Matti Tolvanen on aikoinaan itse asiassa selvittänytkin sitä, minkä takia elinkautisvankeudesta pitää aina vapautua, pitää vapauttaa. Sille itse asiassa ei löydy pitävää selitystä. Eli käytännössä voitaisiin myöskin elinkautisvankeudessa pitää samalla tavalla kuin nyt varmuusvankeudella tehdään, mutta meillä on muotoutunut semmoinen käytäntö, että tietyn ajan jälkeen nämä ihmiset sitten vapautetaan, ja on vain ihan yksittäisiä tapauksia, joissa vankeusrangaistus on kestänyt yli 20 vuotta. No, 22 vuotta taitaa tällä hetkellä olla se ennätystuomio, mitä on istuttu elinkautista tässä maassa, ja tämä henkilö, joka tämän tuomion on nyt sovittanut, vapautui viime joulukuussa. Hän on myöskin niitä harvoja, taitaa olla jopa ainoa ihminen, joka on kaksi kertaa tuomittu elinkautiseen. Hän itse on todennut, että hän ei tiedä, mitä tapahtuu, kun hän vapaudessa on ja hänellä ei ole kontrollia.

Tämä kertoo kyllä siitä, että varmuusvankeustuomiolle todellakin on tarvetta ja on ihmisiä, joita yksinkertaisesti ei voida vapauteen laskea, ei tavallisten ihmisten joukkoon. Nyt esimerkiksi tämänkin tapauksen kohdalla, ikävä kyllä, kello käy, ja voi olla, että joku menettää taas henkensä. Edellinen henkirikos, minkä takia tämä henkilö toiseen elinkautiseen tuomioon tuomittiin, tapahtui itse asiassa minun kotikaupungissani Kuopiossa. Siinäkin mielessä tämä on aika tuttu tarina minulle noin niin kuin poliisitaustaisena kansanedustajana. Muistan kyllä tapauksen, ja tunsin jopa uhrinkin.

Esimerkiksi Norjassa, kun tämä lainsäädäntö on käytössä, Breivik pysyy vankeudessa koko lopun ikänsä. Kun olimme esimerkiksi viime kaudella lakivaliokunnan kanssa vierailemassa juurikin Norjassa ja siellä tutustuimme vankeudenhoitoon, niin he olivat kovin tyytyväisiä, että tällainen lainsäädäntö on siellä käytössä. Kun on tässäkin käsittelyssä nyt tullut esille se, että pitäisi vankeustuomioiden ja -rangaistusten olla hoidollisiakin toimenpiteitä sillä tavalla, että niillä pyrittäisiin vähentämään rikollisuutta ja vähentämään sitä, että vankeuteen ihmisiä tuomittaisiin, niin tässähan ei todellakaan ole siitä kysymys, niin kuin edustaja Eerolakin tuossa äsken otti jo esille, vaan kysymys on

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

todellakin siitä, että näiden ihmisten ajatusmaailma toimii sillä tavalla, että he ovat vaaraksi toisille ihmisille heidän henkensä ja terveytensä näkökulmasta.

Eli tämä lainsäädäntö tulee vaikuttamaan loppujen lopuksi aika pieneen ihmisjoukkoon, niihin parikymmeneen ihmiseen, mikä tässä maassa olisi, mutta taas jos ajatellaan rikosoikeudellisesta näkökulmasta, niin tällaisen lainsäädännön ja muutoksen merkitys on todella suuri. Se on järisyttävä. Siinäkin mielessä tämä on erinomaisen hieno esimerkki siitä, millaisia muutoksia ja kehitystoimenpiteitä tämä hallitus tekee nyt tällä kaudella. Myöskin se edellinen lakialoite, mikä nyt oli tänään käsittelyssä, on osoitus siitä. Tämä on erittäin tarpeellinen ja toivottu muutos. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 1/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 1/2026 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. — Sieltä edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.49 Saara Hyrkkö vihr (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Valiokunnan varapuheenjohtajana esittelen nyt tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien vuoden 2026 lisätalousarviota.

Tässä lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota alennetaan 952 miljoonalla eurolla ja määrärahoja lisätään 438 miljoonalla eurolla. Näiden verotuloarvioiden tarkentumista selittävät muun muassa ennakoitua alemmat kertymät sekä ennusteiden aleneminen. Eli tämä esitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 1 390 miljoonalla eurolla. Näin ollen valtion vuoden 2026 nettolainanotoksi arvioidaan noin 10,8 miljardia euroa.

Alijäämää pienentää 1.1. lakkautetun Valtion asuntorahaston jäljellä olevan kassan tulouttaminen valtion budjettiin. Jos tätä noin 2,3 miljardin euron tuloutusta ei huomioida, niin alijäämä on 13,1 miljardia euroa, ja budjetoidun valtionvelan määrän arvioidaan olevan noin 201 miljardia euroa vuoden loppuun mennessä.

Määrärahatarvetta kasvattavat etenkin Fingrid Oyj:n omistusjärjestelyt, joiden mittaluokka on 402 miljoonaa euroa, ja kasvua ja investointeja vauhdittavaan

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

kokonaisuuteen esitetään yhteensä 145 miljoonaa euroa. Länsiradan rakentamisen rahoittamiseen esitetään 6,2 miljoonan euron lisäystä, ja liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan allekirjoittamaan Länsirata Oy:n rakentamisvaihetta koskeva osakassopimus. Lisäksi Laivue 2020 -tilausvaltuutta esitetään lisättäväksi 139 miljoonaa.

Todettakoon myös, että hallituksen lisätalousarvioesitykseen sisältynyt lisämääräraha alkoholilain uudistuksesta johtuviin lupa- ja valvontatehtäviin on valiokunnan käsittelyssä poistettu, sillä tämän mainitun alkoholilain muutoksen käsittely on vielä eduskunnassa kesken.

Mietintöön sisältyy kolme vastalauseetta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.51 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion ytimessä on kysymys siitä, miten Suomi vahvistaa turvallisuuttaan ja huoltovarmuuttaan aikana, jolloin turvallisuusympäristö on muuttunut pysyvästi. Talousarvion tehtävä on antaa selkeä ja totuudenmukainen kuva siitä, mihin Suomi käyttää veronmaksajilta keräämiään rahoja. Siksi sitä on myös päivitettävä ennusteiden muuttuessa, ja valtiovarainvaliokunta on tehnyt esityksen kanssa huolellista työtä.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa keskeisessä roolissa on huoltovarmuus. Valtiovarainministeriölle ehdotetaan 402 miljoonan euron määrärahaa Fingridin A-osakkeiden hankintaan, jotta valtion määräysvalta kantaverkossa vahvistuu. Kyseessä on ennen kaikkea kriittinen turvallisuustoimi, sillä sähköverkon tulee toimia kaikissa oloissa. Sen tulee toimia myös niillä alueilla, joilla sääolosuhteet ovat vaativimmat ja etäisyydet ovat pidemmät. Lisäksi esityksessä ehdotetaan rahoitusta tulevaisuuden energiaratkaisujen kehittämiseen. Näillä investoinneilla on suora merkitys myös pohjoisen Suomen teollisuudelle ja elinvoimalle.

Arvoisa puhemies! Me emme unohda puolustuksen merkitystä turvallisuudelle. Muuttunut maailmanpolitiikka korostaa erityisesti Pohjois-Suomen asemaa, jonka alueella puolustuksen valmius, kriittiset yhteydet ja arktinen toimintaympäristö kohtaavat. Siksi on merkittävää, että lisätalousarviossa uudelleen budjetoitu puolustusministeriön toimintamenoihin osoitettu 4,8 miljoonan euron määräraha avataan käytettäväksi pohjoisen ohjelman hankkeisiin ja niistä aiheutuviin avustuksiin.

Samalla on todettava, että Suomi on Euroopasta katsottuna saari. Meidän on huolehdittava myös meripuolustuksen vahvistamisesta. Siksi Laivue 2020 -hankkeen tilausvaltuutta kasvatetaan 139 miljoonalla eurolla. Tämä varmistaa Suomen kyvyn turvata kriittiset meriyhteydet ja ylläpitää puolustusta Itämeren ja arktisen alueen turvallisuusympäristössä. Taloutemme tilanteen vuoksi lisätalousarvioon on kirjattu, että valtuuden käytöstä aiheutuvat menot maksetaan Puolustusvoimille jo myönnettyistä määrärahoista. Nämä ovat molemmat selkeitä viestejä siitä, että tiukassakin tilanteessa kykenemme pitämään kiinni siitä, mikä turvallisuudellemme on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio osoittaa, että me kohdennamme voimavaroja sinne, missä strateginen tarve on suurin. Toisaalta valiokunnan mietinnön muutosten mukaisesti emme myöskään kirjaa talousarvioon sellaista, jonka käsittely on yhä kesken. Lisätalousarvioon kirjatut esitykset ensinnäkin vahvistavat Suomen huoltovarmuutta ja turvallisuutta ja toiseksi varmistavat sen, että pohjoisen kaivokset, satamat ja teollisuus

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

voivat toimia luotettavasti rakentaen suomalaista tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.56 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys näyttää hyvin sen, kuinka vakavassa tilanteessa Suomen talous tällä hetkellä on, ja se näyttää myöskin sen, kuinka huonosti hallitus on onnistunut talouspolitiikassaan. Se kertoo kaiken oleellisen, kun katsotaan sitä, että työllisyystavoite, 100 000 uutta työpaikkaa, ei ole lähelläkään, vaan ollaan 60 000 toisessa suunnassa, eli tavoite on erittäin kaukana. Velkaantuminen on edelleen erittäin kovaa, ja siitä kertovat nämä luvut, jotka tässä lisätalousarviossa ovat tämän vuoden lopussa: Suomen valtiolla on velkaa 201 miljardia, ja se on kasvanut 45 miljardilla tämän kolmen vuoden aikana, kun sitä oli 156 miljardia vuoden 23 lopussa. Kolmen vuoden aikana on otettu velkaa enempi kuin Sanna Marinin ja Rinteen hallitus otti neljän vuoden aikana yhteensä. Eli tämä kertoo sen, kuka on ottanut velkaa erittäin paljon. Siinä mielessä ollaan velanoton kannalta erittäin huolestuttavassa tilanteessa. Sitten toinen huolestuttava tilanne tässä on sen osalta, että tuloarviot ovat joutuneet alennettavaksi 952 miljoonalla, ja erityisen huolestuttavaa on, että ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviota alennetaan 629 miljoonaa ja arvonlisäveron tuottoa arvioidaan 323 miljoonaa.

Kun joulukuussa on hyväksytty tämä talousarvio tälle vuodelle, niin näin nopeasti tämä tilanne on mennyt näin huonoon suuntaan. Se kertoo tästä talouden ennustamisesta todella paljon. Tässä mielessä nämä luvut ovat pysäyttäviä. Sitten uutta velkaa otetaan melkein 1,4 miljardia euroa. Nämä luvut ovat todella huonot. Kaikki menee väärään suuntaan. Siinä mielessä tässä lisätalousarviossa olisi erittäin paljon pitänyt kiinnittää huomiota siihen, miten saadaan talous kasvuun, ja niitä toimia täällä on aika vähän. Olisi pitänyt katsoa, mitä voitaisiin tehdä, että pieniä kasvuyrityksiä saataisiin alvin alarajan nostoon, miten näitä kasvurahoituksia olisi pystytty tekemään niin, että saadaan liikkeelle kasvuyritystoimintaa, miten rakennetaan tukipaketti rakennusallalle ja niin poispäin. Sitten on monta osaa, jotka liittyvät tähän vihreään siirtymään, ja niitä olisi pitänyt tehdä enempi. Sitten työmarkkinoilla olisi pitänyt hakea ratkaisuja, joilla mennään työmarkkinoilla aitoon vuoropuheluun, ja sitä kautta oltaisiin haettu niitä elementtejä, millä kasvua saadaan yhdessä rakennettua. Tässä mielessä nämä osiot tästä puuttuvat kokonaan, ja toivonkin, arvoisa rouva puhemies, että näitä kehysriihessä alkaa ilmestyä, koska niitä todella, todella tarvitaan.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tämä Fingridin osto, 400 miljoonaa, vähän yli. Sinänsä on ymmärrettävää, että se ostetaan valtiolle, ja se toivon mukaan tekee siitä sillä tavalla ennustettavan, että kun Fingridilläkin on erittäin iso investointipanos tulemassa valtakunnan verkkoon, kantaverkkoon, niin se pääomitus sitten — kun tämä omistus tulee, tuleeko sieltä sitten valtiolle joitain pääomitustarpeita vielä — on vielä arvattavissa ja kysyttävä tässä yhteydessä.

Siinä mielessä tämä lisätalousarvio on kyllä, näin nopeasti kuin se tulee budjetin jälkeen, surullista luettavaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

17.00 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Puolustus ja huoltovarmuus ovat äärimmäisen tärkeitä asioita. Siitä ollaan varmasti melko yhtä mieltä. On kuitenkin hienoa myös nähdä, että oppositiossa on oltu sittenkin huolissaan valtiontaloudesta, vaikka olettekin melko johdonmukaisesti vastustaneet melkeinpä kaikkia sopeutustoimia kuitenkin tuomatta keskusteluun vartenotettavia ja realistisia vaihtoehtoja.

Omien vaihtoehtojenne lisäksi voisitte tuoda keskusteluun myös suhteellisuudentajua. Tämän hallituksen aloittaessa Suomen talous ei ollut noussut vuoden 2008 tasosta yhtään minnekään. Oppositioapuolueista esimerkiksi sosiaalidemokraateilla ja keskustalla olisi ollut tuossa välissä aikaa tehdä ja toteuttaa hyviä suunnitelmia talouskasvun rakentamiseksi, useammassakin hallituksessa. Talouskasvun käyrä kuitenkin näytti melko viivasuoralta, siis vaakatasossa. Jos hallitukset hallituksien perään ovat laiminlyöneet taloudenpitoa ja kasvutoimien tekemistä nämä lukuisat vuodet, niin miten kaikki tämä tihutyö mitätöitäisiin parissa vuodessa? Kyllä siinä olisi taikuri itsekkin ihmeissään.

Vaihtoehtoja on oppositiosta kyllä esitetty, mutta vaihtoehto se on huonokin vaihtoehto. Sosiaalidemokraatit esimerkiksi ovat ehdottaneet yritystukien karsimista ja yhteisöveron kevennyksen perumista, vaikka seuraavassa käänteessä kiireellisiksi kasvutoimiksi mainittiin muun muassa yritysten rahoituksen kuntoon laittamista järkevillä toimilla. Näillä toimilla lähinnä jyrkästi heikennettäisiin yritysten toimintamahdollisuutta. Koettakaahan nyt päättää, haluatteko tukea yrityksiä ja työllisyyskasvua vai ette.

Keskustan vaihtoehdot puolestaan kumisevat tyhjyyttään melkein yhtä paljon kuin se hallitusneuvotteluihin jätetty kuuluisa tyhjä paperi. Vastalauseessanne teillä ei ollut juuri mitään muuta sanottavaa kuin Saarikon junan kustannukset. Silläkö yksin laitetaan Suomi kuntoon? Vai pitääkö tämä ymmärtää niin, että olette lähes kaikkeen muuhun täysin tyytyväisiä?

Hallituksen toimet valtiontalouden sopeuttamiseksi ja talouskasvun vauhdittamiseksi ovat oikeasuuntaisia, ja tämän muuten todistaa se, että EU ei vaadi lisätoimia tälle ja ensi vuodelle. Johdonmukainen työ kantaa hedelmää aikanaan. Jos jaossa olisi niitä nopeita pikavoittoja, niin ne olisi varmasti jo aiemmin tehty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.03 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka käsittelyssä on lisätalousarvio, niin ehkä on syytä jo heti alkuun korjata tämä edustaja Reijosen tulkinta siitä, mistä se johtuu, että EU ei vaadi meiltä lisätoimenpiteitä. No, sehän johtuu siitä, että tämä meidän hävittäjähankinta jaksottui toisella tavalla kuin oli suunniteltu, ja nyt te tätä käyttäte kikkailemaan niitä suurempia sopeutusvaateita sitten seuraavalle hallitukselle. Kun tämä todetaan, niin on sitten rehellistä myös sanoa, mistä se johtuu. Sillä ei ole pätkän vertaa tekemistä niiden toimenpiteiden kanssa, mitä hallitus on tehnyt, vaan tämä on täysin, vain ja ainoastaan, sen johdosta, että hävittäjähankinta kohdistuu nyt eri tilivuosille kuin alun perin oli ajateltu. Sekään ei tätä meidän julkisen taloutemme tilannetta pätkän vertaa kyllä paranna mutta tuottaa mahdollisuuden todella nykyiselle hallitukselle sitten todeta, että eipä tässä varmaan tarvitse muita toimenpiteitä enää tehdä, että seuraava hallitus hoitaa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee nyt tähän lisätalousarvioon, niin kyllähän se surullisin viesti oli se, että verotulokertymää joudutaan jälleen kautta linjan laskemaan, mikä sitten johtaa siihen, että tässäkin lisätalousarviossa tämän vuoden velanottoa kasvatetaan melkein 1,4 miljardilla eurolla. Näin ollen tämän vuoden velanotoksi arvioidaan nyt tällä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

hetkellä se yli 13 miljardia euroa — siis 13 miljardia euroa uutta velkaa tänäkin vuonna. Kyllähän tämä on kerta kaikkiaan epäonnistuminen varsinkin heiltä, jotka ennen viime vaaleja antoivat ymmärtää, että velkaantuminen loppuu kuin seinään, kunhan vaan valta maassa vaihtuu.

Arvoisa puhemies! Kyllä tähän lisätalousarvioon liittyy myös positiivisia asioita, joita hallitus edistää niin yksittäisissä kasvutoimenpiteissä kuin esimerkiksi huoltovarmuuden saralla ja mitä tulee esimerkiksi tähän Fingridin pääomittamiseen ja niihin omistusjärjestelyihin. Näitä voi kyllä kannattaa. Mutta se ei poista sitä, että edelleen todella Suomen julkinen talous ui erittäin syvissä vesissä, ja juuri julkaistu tulevienkin vuosien tekninen kehys tätä entisestään vahvistaa. Siinäkin teknisessä kehyksessä suurin uutinen on se, että tuloarvioita joudutaan vuositasolla tarkistamaan alaspäin kolmella miljardilla. Tässä tilanteessa ei ole kyllä syytä ainakaan puhkoa omilla toimenpiteillä enää uusia aukkoja sinne tulopohjaan, ja siksi tämä yhteisöveropäätös, jonka hallitus viime vuonna teki ja joka olisi tulossa tänä keväänä käsittelyyn eduskunnassa, on syytä jättää kyllä tekemättä. Samalla olisi tarvittu lisätoimenpiteitä varsinkin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaan.

Siksipä, arvoisa puhemies, teen vastalauseemme mukaiset esitykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

17.06 Mika Lintilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä tietysti kertoo, tosiaankin, tästä talouden vaikeasta tilanteesta, nämä luvut, joita tässä on. Sinällänsähän tässä lisätalousarviossa on paljon hyviä ja ihan perusteltuja asioita, voiko sanoa, vähän rutiiniasioitakin, mutta kyllä nämä luvut... Siis alijäämä on yli 13 miljardia. Se, mikä on myös huolestuttavaa, on se, että kokonaisvelkamäärä on 201 miljardia. Meillä taitaa eduskunnan antama lainavaltuus olla 205 miljardia, eli todennäköistä on, että hallitus joutuu kesällä tuomaan eduskunnalle hakemuksen uudesta velkavaltuudesta, lainavaltuudesta, koska tämä raja tulee menemään yli. [Joona Räsänen välihuuto] Huolestuttavaa on, kuten tässä on tullut esille, verotuloarviot. Sehän kertoo siitä, että meillä talous ei pyöri, tuloverot eivät kasva, arvonlisäverot eivät kasva, välillisen verotuksen tulot ovat jääneet alemmaksi kuin arvioitiin. Eli kyllähän tämä kuvastaa talouden tilaa tänä päivänä, sitä yhtään dramatisoimatta ja korostamatta, mutta tämä on ikävä viesti meille kaikille. Jollain tavalla tämä velkaantuminen on saatava hallintaan. Se tulee tietysti saada mahdollisimman nopeasti liikkeelle, ja siinä on hyvä, että tämä velkajarrutyöryhmä on saanut työnsä päätökseen ja nämä tietyllä tavalla nurkkapaalut on saatu tähän aikaiseksi.

Keskusta on tehnyt vastalauseen, joka käytännössä kohdistuu yhteen osioon eli niin sanottuun tunnin junaan eli Turun junaan, mikä se sitten nimeltään onkaan. Tässä on kirjattu nyt siihen 6 200 000 euroa plus sitten valtuudet 385 miljoonaa euroa. Kokonaishinta tässä vaiheessa arvioituna taitaa olla 1,3 miljardia, ja silläkään ei saada kokonaisuutta vielä valmiiksi. Eli kyllähän tässä semmoinen siivutetun projektin leima tällä hetkellä on. Keskusta olisi lähtenyt siitä, että tässä tilanteessa, jolloinka tarvitaan nopeasti työllisyystoimia, olisi ollut parempi nämä rahat kohdistaa rakennushankkeisiin ympäri Suomea. Tietysti voidaan logistisesti, maailman tilanne huomioiden, myös pohtia sitä, onko tämä tunnin juna todellakin se meille tällä hetkellä tärkein, olisiko kuitenkin syytä hakea sitten pohjoista ulottuvuutta ja sitä kautta erilaisia reittejä maailmalle. Tästä

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

syystä keskusta on tehnyt tämän vastalauseen, ja toivon mukaan tämä herättää vähintäänkin keskustelun tämän hankkeen ajankohtaisuudesta. Eli teen keskustan vastalauseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä kannatan lämpimästi edustaja Lintilän juuri äsken tekemää ehdotusta, erinomainen ehdotus. Omana perustelunani esitän asiaan sitä, että äskenhän käytiin tätä ilmastopoliittista keskustelua, ja se lienee paras todiste tämän meidän valtavan velkaantumisemme syistä. Kun palasin eduskuntaan 2015 pidettyäni yhden kauden vuorotteluvapaata, sen jälkeen on 150 miljardia velkaannuttu. Me olemme tätä ilmastohumppaa tanssineet nyt niin paljon, että jopa suurten metsäyhtiöiden johtajat varoittelevat meitä siitä, että heidän bisneksensä menee tässä maassa pois. Massimo Reynaudo oli kaksi viikkoa sitten Hesarissa, Enson johto on samaa tehnyt, samoin Metsäliiton johto. Mutta tässä talossa ei tunnuta kuuntelevan mitään muuta kuin ilmastohumppaa ja niitä väärä päästölukuja, mitä me halutaan näköjään ylläpitää, ja se on se, mikä maksaa meille aivan valtavasti. Energia on kohta niin kallista, että ei tavan ihminen pysty elämään, ja sitten me ihmettelemme, miksi kaupoissa on tyhjää, miksi ei kauppa käy, miksi ostoskeskukset ovat tyhjänä ja miksi ihmiset säästävät. Tästä puuttuu enää, arvoisat edustajakollegat, se, että me näköjään syytämme tässä talossa herkästi, että kun ihmiset eivät osta. Miksi ne eivät osta? Menkääpä, hyvät edustajakollegat, itseenne. Miksi ne eivät osta? No, sitä varten, että he tietävät, että erittäin pahat ajat ovat tulossa ja nyt pitää varautua siihen pahaan aikaan. Nämä meidän kunnioittamamme, meidän rakastamamme äänestäjät ymmärtävät tämän 20 kertaa paremmin kuin me kansanedustajat. He osaavat varautua pahoihin aikoihin. He tietävät, että kun se on tulossa, niin he varautuvat siihen. Mutta mitä tekee eduskunnan edellisessä keskustelussa käyty ilmastopolitiikka? Humppa jatkuu ja rahaa palaa, kotimaista energiaa ei saa käyttää, ja Italiasta ajetaan mafiajätettä Suomeen. Äsken juuri katsoin MOT-ohjelman uusiksi työhuoneessa, hetki sitten, ja totesin, että voi hyvänen aika tätä rakasta isänmaata. Tähänkö meidän rahat menevät? Edustaja Lintilän esitys koski nimenomaan tätä kuuluisaa tunnin junaa, mutta jostakinhan meidän on aloitettava. Olkoon tämä edustaja Lintilän tekemä hyvä esitys se valssin ensiaskel, koska eihän turhuuksiin pidä rahaa menettää, kun kuitenkin ratayhteydet jo toimivat.

Toinen asia: Se, mitä Suomen pitää tehdä, on ottaa lusikka kauniiseen käteen ja poistaa sieltä ne turhat menoerät, mitä meillä on tämän kalliin energian takia. Se on poistettavissa, me haluamme sen poistaa, mutta näköjään tämä pieni vihervasemmiston klikki pitää tätä maata tiukasti otteessaan ja estää kaiken järkevän talouspolitiikan teon tässä maassa. Jatketaan vaan tällä tavalla, niin sitten tiedämme vuoden päästä, miten tässä tulee käymään. Se ei ole sitten... Älkää vain, hyvät edustajakollegat, menkö syyttämään niitä hyviä ja viisaita ihmisiä, jotka ovat kotonaan säästäneet tileille rahaa, että selviävät niistä vaikeista ajoista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Hyrkkö.

17.12 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Todella Suomen taloutta vaivaa matalasuhdanne, josta hallitus ei tietenkään tyystin ole vastuussa, mutta hallitus on

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

vastuussa siitä omasta epäonnistuneesta politiikastaan, joka on tarpeettomasti pitkittänyt tätä tilannetta. Lisätalousarvio on jälleen riittämätön vastaus Suomen julkisen talouden haasteisiin.

Vihreiden vastalauseessa on muutamia konkreettisia ehdotuksia:

Ensimmäinen koskee tätä Länsirata-hanketta, josta voi tietenkin tässä salissa olla montaa mieltä, kuten edellä on kuultu, mutta selvää on se, että tämän hankkeen toteuttamisessa olisi syytä kiinnittää erityistä huomiota ilmasto- ja luontovaikutusten minimoimiseen ja kompensointiin. Valtio voi tässä osoittaa esimerkkiä muille osakkaille. Rakentamisvaiheessa tulisi sitoutua käyttämään vähähiilistä betonia sekä terästä. Lisäksi hankkeen luontovaikutuksia tulee systemaattisesti selvittää sekä lieventää kaikin mahdollisin toimin. Erityisesti ekologisten yhteyksien turvaaminen ratalinjan läheisyydessä täytyy varmistaa ja olemassa olevia ekologisia yhteyksiä pyrkiä vahvistamaan. Valtion on myös toteutettava ekologista kompensatiota hankkeen osalta huolelliseen selvitykseen pohjaten, ja tähän liittyen esitämme lausumaa.

Toinen kokonaisuus liittyy tähän työttömyyskriisiin, joka Suomea vaivaa. Erityisesti olen huolissani nuorten työttömyydestä. Meillä oli vuoden lopussa alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita yhteensä 80 000. Erityisen huolestuttavana voidaan pitää pitkäaikaistyöttömäksi jääneiden nuorten tilannetta. Nuorten tulevaisuuskon murenemiseen ja työllisyysnäköymien heikkenemiseen olisi syytä puuttua nopeasti ja määrätietoisesti. Vihreät ovat esittäneet lukuisia keinoja nuorten työllisyyden parantamiseksi, ja katsomme, että hallituksen tulisi tuoda parempia ja vahvempia esityksiä tästä aiheesta eduskunnan käsittelyyn. Tästä siis on myös yksi lausuma.

Kolmantena kokonaisuutena on nyt tämän lisätalousarvion kenties isoin asia, joka on nämä verotuloihin kohdistuneet muutokset. Niissä näkyy toki tämä Suomen heikko taloudellinen kehitys, jonka seurauksena sitten nämä verotuottoarviot ovat pienentyneet, mutta on tietysti myös niin, että hallitus itse on tehnyt lukuisia verotuloja vähentäviä päätöksiä tämän hallituskauden aikana. Yksi sellainen merkittävä on vielä niin sanotusti piirustuspöydällä, eli tämä yhteisöverokannan alentaminen 18 prosenttiin, jota ei ole vielä viety maaliin. Asiantuntijat ovat tämän esityksen laajasti tyrmänneet. Jopa perussuomalaisen oma nuorisjärjestö on tyrmännyt ja vaatinut tämän esityksen perumista. Se on julkisen talouden näkökulmasta varsin vähäjärkkinen esitys, koska se ei tehokkaasti lisää talouden kasvua ja tietysti poraa 830 miljoonan aukon meidän verotuottoihimme tämän nyt lisätalousarviossa käsitellyn lähes miljardin aukon lisäksi. Eli esitämme, että eduskunta edellyttäisi, että hallitus ei tuo eduskuntaan enää uusia veropohjaa heikentäviä esityksiä.

Arvoisa puhemies! Teen vihreiden vastalauseen mukaiset esitykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

17.16 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen talous- ja finanssipolitiikka on ra’asti epäonnistunut myös hallituksen omien tavoitteiden ja itse käyttämien mittarien suhteen. Sinänsä tämä lisätalousarvioesitys ei valtavan mullistavia muutoksia tähän isoon kuvaan tuo mutta joitakin sinänsä ihan merkityksellisiä tarkennuksia.

Kun edustaja Hyrkkö tuossa edellä teki perusteltuja esityksiä ja myös esitti hyvät syyt sille, minkä takia ne olisi paikallaan ottaa eduskunnan kannaksi, niin kannatan edustaja Hyrkon tekemiä esityksiä.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä puhuttaessa nyt lisätalousarviosta on tietysti hyvä huomioda, mikä tilanne on, ja kuten tiedetään, Suomen talouden tila on yhä edelleen heikko varovaisista positiivisista merkeistä huolimatta. Kasvun käynnistyminen on viivästynyt, ja hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut sen itse itselleen asettamien tavoitteitten suhteen. Työllisyyden ja kasvun laiminlyönti sekä työmarkkinoille luotu epävarmuus ovat heikentäneet talouskehitystä ja kiihdyttäneet velkaantumista, ja tämä on tietysti vaikuttanut myös koko tämän meidän Suomenmaan kansalaisten ja yhteiskunnan luottamuksen rapautumiseen.

Tietysti kun puhutaan nyt sitten työllisyydestä, taloudesta ja niistä tunnusmerkeistä, niin ei pidä unohtaa myöskään sitä inhimillistä puolta, mikä näihin kaikkiin tunnuslukuihin ja niitten takana oleviin ihmisiin liittyy. Tietysti näiden myötä pitäisi huomioda lisätalousarviossa paremmin se, että meillä hallituksen päätöksillä lapsiperheköyhyys on lisääntynyt merkittävästi, kurjuus ja epätoivo ovat lisääntyneet. Näitä toimia pitäisi huomioda mitä pikimmiten ja paremmin lisätalousarviossakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.17 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Räsäsen tekemiä vastalauseen mukaisia ehdotuksia. Sitten toteaisin tähän tilanteeseen, joka liittyy tähän yhteisöveroon. Kaivelin vähän tuossa vanhoja muistiinpanoja ja muistin, että kun tässä koko ajan viitataan siihen, että ei 17 vuoteen ole kasvua ollut, niin minä kertaan tässä, mitä yrityksille on tässä tehty tällaisia isompia pumpseja, joilla on yritetty saada kasvua aikaiseksi.

2009—2010 poistettiin Kela-maksu yrityksiltä. Se oli noin miljardi euroa. Sitten yhteisöveroa laskettiin vuonna 2014. Se teki noin miljardi euroa myöskin. Sitten sosiaaliturvaan liittyviä maksuja eli eläkemaksuja ja sairausvakuutusmaksuja siirrettiin yhteensä kaksi miljardia palkansaajille. Neljä miljardia euroa on siirretty tämän 17 vuoden jakson aikana, tällaisia isoja muutoksia yritysten tilanteeseen, ja ei ole tullut kasvua, niin miksi nyt tämä 800 miljoonan yhteisöveron lasku toisi sitä kasvua? Eli tavallaan meillä on käytännössä kokemus, ja nyt taas esitetään uudestaan sitä samaa vanhaa lääkettä, joka ei ole toiminut aikaisemmin. Siinä mielessä hallituksen kannattaisi perua se yhteisöveron lasku, olletikin, kun se tehdään velkarahalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.19 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Maamme talous on tosiaan heikossa tilassa. Vaikka varovaisia positiivisia merkkejä onkin vähän nähtävissä, tosiasia on se, että Suomi on jäänyt pahasti jälkeen muuta Eurooppaa talouskasvussa ja työttömyydessä ollaan Euroopan ykkösiä. Talouskasvun ja työllisyyden haasteilla on tietenkin merkittävä vaikutus myös valtiontalouteen, ja kasvun luominen on yksi parhaista keinoista vahvistaa julkista taloutta, mutta hallituksen epäonnistuminen kasvu- ja työllisyyspolitiikassa näkyy myös tässä lisätalousarviossa.

Hallitus on tosiaan epäonnistunut julkisen talouden tasapainottamisen tavoitteessaan. Tästä huolimatta hallitus on yhä viemässä läpi pääasiassa suuryrityksiä hyödyttävän 800

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

miljoonan yhteisöveron alennuksen ensi vuodelle, mitä tässä on paljon edellisissäkin puheenvuoroissa kritisoitu. Pidän sitä hyvin erikoisena, ja sitä olisikin syytä miettiä ja perua tämä päätös tässä talouden tilanteessa.

Kotimaisen kysynnän heikkouteen vaikuttaa korkean työttömyyden lisäksi hallituksen politiikka, joka on ollut omiaan heikentämään ihmisten luottamusta talouteen. Tässä on aika paljon luottamuksestakin kyse ja siitä, saadaanko sisämarkkinat pyörimään. Tämä kuristava leikkauslinja ja synkistelevät puheet ja työelämän kasvanut epävarmuus ovat heikentäneet sitä talouden luottamusta ja luottamusta tulevaisuuteen. Sillä tavalla myös ne ihmiset, joilla olisi varaa tässä yhteiskunnassa kuluttaa, eivät sisämarkkinoille ole rahaa laittaneet liikkeelle.

Me tarvitaan selkeä suunnanmuutos talouskasvuun, investointeihin ja työllisyyteen. Tällä tavalla saadaan Suomea nousuun. Toisaalta julkisen talouden tasapainottamisessa yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti pitää edetä. Edellisissäkin puheenvuoroissa viittasin niihin pitkiin näkemyksiin, mitä yrityksille pitää pystyä tarjoamaan, jotta ne investoivat. Se vaatii pitkää politiikkaa, pitkäjänteistä politiikkaa myös talouden hoitamisessa. Sitä peräänkuuluttaisin tässä keskustelussa myöskin.

Vielä ihan muutaman vaihtoehdon tässä ehdotan, kun monesti sanotaan, että meillä ei ole SDP:ssä edes esittää mitään vaihtoehtoja. Asuntomarkkinoita voitaisiin vauhdittaa esimerkiksi ensiasunnon ostajien kannusteilla, tai yritysten kasvua voitaisiin vauhdittaa tukemalla rahoitusmahdollisuuksia, kohdistamalla toimia suurtyöttömyyden taittamiseen vaikka kotitalousvähennyksen parantamisella hoiva- ja hoitotyössä. Nämä olisivat ihan selkeitä asioita, millä sisämarkkinoita voitaisiin tukea. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

17.22 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lintilä tuossa nosti Turun tunnin junan, minkä rakentaminen on aika järjetöntä tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, kun tiedetään, että 10 miljardin sopeutukset tulevat seuraavalle hallituskaudelle, kun tämä hallitus ei pystynyt niitä omia sopeutuksiaan tekemään. Tavoitteena oli siis 10 miljardia, ja Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan noin 3,5 miljardia on kyetty tekemään, jolloin lasku jää seuraavalle hallitukselle, ja sinne jää vielä sitten tällainen sitoumus tuosta Turun tunnin junasta ikään kuin kaupan päälle.

Olisi vähintäänkin kohtuullista, että seuraavassa kehysriihessä — kun nyt sitä ei tässä lisätalousarviossa tehty — peruttaisiin tuo yhteisöveron alennus, josta lähes kaikki tutkijat ovat sitä mieltä, että siitä ei talouskasvua seuraa. Kun se vielä nyt kirjoituspöydällä on, niin totta kai se kannattaisi perua.

Myöskin vauraille kohdistetut veronalennukset ovat sellaisia, että eivät ne todellisuudessa suomalaisen kulutukseen mene. Jos 100 000 euroa henkilö tienaa, niin kyllä se on saanut varmasti sohvansa ostettua ihan muutenkin. Ne menevät sitten ulkomaanmatkailuun tai osakesijoittamiseen. Näinhän se totuus on.

Aivan samoin voidaan kyseenalaistaa puolen prosentin arvonlisäveron alennus, mikä tehtiin. Yhtään kaupan hintalappua en nähnyt, missä tämä arvonlisävero olisi sinne hintoihin alaspäin siirtynyt. Kyllä se oli kädenojennus jälleen kaupalle, jonka lauluja tämä hallitus tuntuu laulavan.

Haluan nostaa tässä puheenvuorossa esille myös sen, että kun tämä verokertymä oli näin järkyttävästi pienempi, mitä alun perin ennusteet olivat, niin meidän tulisi miettiä sitä,

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

miten tämä ihmisten kulutuskäyttäytyminen on muuttunut. Olemme paljon puhuneet siitä, että ihmiset eivät kuluta enää niin paljon, mutta todellisuudessa on myöskin kulutustavan siirtymällä iso merkitys. Ennen ostettiin palveluita, majoituspalveluita tai taksipalveluita tai ravintolapalveluita. Nykyään kaikki nämä ja monet kaupan palvelut ovat netissä, ja se välittäjä vie sen leijonanosan siitä voitosta — se usein on kansainvälinen yhtiö, ja nämä yhtiöt sitten sijaitsevat veroparatiiseissa — ja silloin sen ravintoloitsijan tai hotelliyrityksen tai muun yrityksen siivu on hyvin matala. Minä en tiedä, mitä tälle on tehtävissä, mutta meidän tulee tunnistaa tämä sen temuttamisen kaupankäynnin lisäksi, se, että alustat vievät katteen. Maataloudessahan tämä sama asia on ollut pitkän aikaa — se alkutuottaja-asema on hyvin mitätön — mutta tämä tulee siirtymään tosi laajalle sektorille. Jos ei tässä saada jotakin aikaiseksi, niin meillä tulee näkymään vielä enemmän huonekaluliikkeitten tai ravintoloitten tai hotelliyritysten tai kaikkien vastaavien konkurssseja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Jari.

17.26 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Eihän tämä lisätalousarvio täällä nyt ihan pelkkää synkistelyä ole kuitenkaan. Kasvutoimet ovat tervetulleita, koska ne kohdistuvat kilpailukykyimme parantamiseen. Meillä ei ole varaa rahoittaa laajoja valtiontukiratkaisuja omalle teollisuudellemme, mutta tässä lisätalousarviossa olevia tarkasti kohdennettuja panostuksia siis voimme tehdä. Täällä on näitä hankkeita: Ensinnäkin 48 miljoonan euron valtuus energiateknologian demonstraatioihin. Sitten toisena on tämä IPCEI:n kokonaisuus, 78 miljoonan euron valtuus ja 20 miljoonan euron määräraha. Se tuo Suomelle tk-työtä, ja siinä on muun muassa tammöisiä kuin akku-, vety-, mikroelektroniikka-, puolijohde- ja bioteknologia mukana. Sitten kolmantena on tämä, että pk-yrityksille suunnataan 19 miljoonan euron valtuus ja kuuden miljoonan euron määräraha kehittämishankkeisiin.

Kyllä tämä Fingridinkin A-sarjan osakkeiden ostaminen valtiolle on varmasti hyvä sijoitus. Me tiedämme, että Fingrid omistaa Suomen kantaverkon ja kaikki sähkönsiirron merkittävät ulkomaanyhteydet, ja sikäläkin se on erittäin oleellinen. Nämä A-sarjan osakkeethan tarkoittavat myöskin sitä, että niillä äänivalta on suurempi kuin B-sarjan osakkeissa. Omistushan muuttuu nyt sitten sillä tavalla, että — katsotaanpas tarkasti — Fingridissä oli aikaisemmin valtion osuus 53,1 prosenttia ja nyt se nousee 59,5:een, ja äänivallassa valtio kasvattaa osuutensa 70,9 prosentista 81,5:een. Tältäkin osin tämä on ihan järkevää valtion saada. Se olisi saattanut pahimmassa tapauksessa mennä vaikka ulkomaille, niin että se asia hoidettiin kunnolla ja näin kuin pitääkin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.28 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Fingridiin täytyy sanoa, että onneksi valtiolla oli tällainen etuosto-oikeus siinä asiassa, niin että päästiin myöskin näin päin tekemään tätä ostoa. Sen osalta vielä muistutan siitä noin viiden miljardin investointitarpeesta siellä. Se on todella iso, ja toivon mukaan ne pystyvät sen siellä yhtiössä tekemään, niin että valtion ei tarvitse siihen lähteä mukaan.

Arvoisa rouva puhemies! Pyysin tämän puheen sen vuoksi, että meillä talouspolitiikan arviointineuvosto on arvioinut yleistä valtion toimintaa ja sitten VTV on tehnyt arvion siitä, mitä meidän sopeutukset ovat valtiontaloudessa tuoneet ja mitä ne ovat jättäneet

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

käteen, ja kun kymmenen miljardin sopeutuksista on täällä puhuttu, niin VTV:n mukaan tällä hetkellä noin kolme ja puoli miljardia voidaan niistä todentaa niin, että se tasoittaa ja tasapainottaa valtiontaloutta. No, sitten talouspolitiikan arviointineuvosto on todennut, että ei olla saavuttamassa julkisen talouden vahvistamista, niitä keskeisiä tavoitteita eli alijäämää ja velkasuhdetta, ne on todettu. Tämä velkasuhteen kasvu ei taitu. Siinä mielessä on hyvä, että löytyy yhteisymmärrys velkajarrusta, josta haetaan sitten vähän ylivaalikautisten ratkaisujen kautta tuloksia, joilla taitetaan se velka. Veropäätöksistä ne toteavat aika mielenkiintoisesti, että kokonaisuutena tehdyt veropäätökset eivät ole kovin johdonmukaisia, sillä hallitus keventää myös työllisyyden ja investointien kannalta vähemmän haitallisia veroja. Eli tavallaan tämäntyppisiä kommentteja, ja että julkisen talouden kannalta olisi ollut perusteltua tehdä myös enemmän veronkiristyksiä, esimerkiksi uudistamalla listaamattomien yritysten osinkoverotusta ja karsimalla verohelpotusten muodossa annettuja yritystukia.

Sitten yksi keskeinen syy siihen, että näitten tavoitteiden, mitä tuossa äsken luettelini, se kolme ja puoli miljardia, saavuttaminen on ollut ongelmallista, on se, että hallitusohjelman sopeutustoimet ovat jo lähtökohtaisesti olleet aika lailla epävarmoja, ja siinä mielessä ollaan aika kaukana. Esimerkiksi työllisyydelle, sille sadalletuhannelle, oli laskettu noin kaksi miljardia, ja nyt ollaan 60 000 työllisyysasteessa alapuolella. Se on ehkä kolme miljardia sitten käytännössä, jos yksinkertaistaa hirveästi tätä laskentaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä on varmasti riittävästi tullut tästä lisätalousarviosta jo puhuttua. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 4/2026 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Siellä puhujalistalla ensimmäisenä edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.31 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus, taloudellinen kestävyys ja puhdas siirtymä eivät ole toisistaan irrallaan. Ne rakentuvat samoista perusrakenteista. Yksi näistä rakenteista on toimiva, nykyaikainen jätelainsäädäntö. Juuri tätä kivijalkaa olemme nyt vahvistamassa päivittämällä akkujen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä kansainvälisten jätesiirojen sääntelyä vastaamaan EU-lainsäädäntöjä ja kiertotalouden vaatimuksia. Kestävä julkinen talous ei synny pelkästään budjettiraameista. Se rakentuu niistä järjestelmistä, jotka vähentävät kustannuspaineita, ehkäisevät hukkaa ja varmistavat materiaalien kierron.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tuottajavastuun täsmentäminen ja yhtenäistäminen akkujen ja elektroniikan osalta vähentävät päällekkäisiä rakenteita, hillitsevät kuntien ja hyvinvointialueiden kustannusten kasvua ja parantavat järjestelmän ennustettavuutta. Tämä on nimenomaan julkisen talouden kestävyyttä tukevia toimia. Samalla vahvistamme Suomen kiertotalouden kokonaisjärjestelmää, mikä vahvistaa myös taloutemme omavaraisuutta. Kun akkujen, paristojen ja elektroniikan kierrätykselle säädetään selkeät, EU:n kanssa yhdenmukaiset velvoitteet, luodaan ennakoitava toimintaympäristö investoinneille, uudelle teollisuudelle ja kotimaiselle jalostusarvolle. Siksi tämä on ennen kaikkea päätös, joka katsoo tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Ei tule unohtaa, että kiertotalous on myös huoltovarmuuskysymys. Akkujen ja elektroniikan sisältämät materiaalit, kuten litium, nikkeli ja koboltti, ovat kriittisiä koko puhtaalle siirtymälle. EU:n arvioiden mukaan akkujen kysyntä moninkertaistuu. Siksi materiaalien tehokas talteenotto ja kierrätys vähentävät tuontiriippuvuutta, vahvistavat Suomen kriisinsietokykyä ja ovat hyväksi tälle kauniille maalle ja sen luonnolle. Uudistus parantaa myös kansallista ja eurooppalaista turvallisuutta. Kun jätteen siirtoja valvotaan aiempaa tarkemmin ja sähköinen valvontajärjestelmä otetaan käyttöön, torjutaan tehokkaammin laitonta jätakauppaa ja siihen kytkeytyvää rikollisuutta eli toimintaa, joka aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja.

Ympäristövaliokunta käsitteli tämän esityksen huolellisesti ja tarkensi siihen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden esimerkkejä luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista, jotta laki on entistäkin selkeämpi. Kiitos siitä teille, hyvät ystävät.

Arvoisa puhemies! Kun kansallinen lainsäädäntö saatetaan ajan tasalle EU:n akkuasetuksen, sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevan direktiivin ja jätteen siirtoasetuksen kanssa, Suomi täyttää velvoitteensa ja osoittaa ympäristövastuunsa merkityksen. Tämä esitys ei ole vain tekninen päivitys. Kyse on asenteesta kestävämpää tulevaisuutta kohtaan. Tämä on investointi Suomen turvallisuuteen, tulevaisuuteen ja kestäväan talouskasvuun. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

17.36 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että akkujen, pattereitten ja sähköromun kierrätys entisestään paranee. Sehän on Suomessa toiminut jo näitten kahden ensimmäisen lainsäädäntöpaketin myötä oikein hyvin, mutta totta kai on syytä laittaa tämä vielä EU-vaatimusten mukaisesti käytäntöön tästä eteenkinpäin.

Sen sijaan haluaisin tässä yhteydessä nostaa tämän tuottajavastuun täytäntöönpanosäädökset kalastusvälineitten osalta keskusteluun. Meillä joskus täytäntöönpano on suhteettoman kalliilla tehtyä eikä mietitä sitä, minkälaisen kustannuksen se toimijoille aiheuttaa. Meillä on tuottajavastuudirektiivin toteutuminen kalastusvälineistössä — minkä tarkoitus on siis se, etteivät verkot tai ongenkohot tai muut vastaavat päädy tuonne meriin — sen täytäntöönpano on lähes kymmenen kertaa kalliimpaa kuin esimerkiksi Tanskanmaassa. Meistä jokainen tietää, että jos joku vaappu tai ongenkoho meiltä rikkoutuu, niin aika harva sitä lähtee tällaiseen keräyspisteeseen viemään, joita ei edes ole kalastusvälineitä myyvien liikkeitten yhteydessä. Sitä ei suositeltu sillä tavalla, vaan oli tällaisia satamissa olevia pisteitä. Tämä keräysjärjestelmä on todella kallis, ja tämä samainen muovijäte, mitä muutoin kerätään sitten normaalin muovinkeräyksen yhteydessä, olisi ollut viisain tapa järjestää tämä. Siksi vetoankin

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

ympäristöministeriöön, että suhteellisuudentajua pitäisi olla tällaisissa, koska ei ole tarkoituksenmukaista, että Suomesta verkkoteko loppuu ja siirtyvät kiinalaisiin verkkoihin nämä toimijat. Sitten sitä jätekeräystä ei kukaan enää järjestä. Heillähän ei mitään vastuuta tästä ole.

Toinen asia, mitä haluaisin tässä jätelainsäädännön käsittelyssä nostaa, on se, että on täysin järjetöntä ja edesvastuutonta, että tuomme italialaista jätettä Suomeen poltettavaksi, kun meillä on näyttöä siitä, että se sisältää jopa radioaktiivisia aineita mutta joka tapauksessa lääkettäjämiä ja kaikkea sellaista, mikä ei sinne jätteeseen kuuluisi. Meidän tulee löytää kotimaasta energiaa, mitä me poltamme, ja hyväksyä se, että poltamme biomassoja, jotka ovat kotimaasta peräisin, edesauttaa sitä eikä tuoda tänne ongelmajätettä, joka sitten leviää ihan oikeasti meriin. Tästä on jo näyttöä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 4/2026 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvää luokitustoimintaa koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 177/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 2/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Siellä ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Hänninen.

Keskustelu

17.39 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoite on selkeä: haluamme varmistaa, että suomalaiset rahoitusmarkkinat toimivat turvallisesti ja läpinäkyvästi. Tänä päivänä vastuullisuusluokitukset vaikuttavat yhä enemmän sijoittamiseen, yritysten toimintaan ja kotitalouksien taloudellisiin valintoihin. Siksi niiden tulee perustua luotettaviin sääntöihin ja avoimiin menettelyihin. Nyt talousvaliokunta on antanut tästä mietintönsä — kiitos siitä.

EU on hyväksynyt asetuksen, joka koskee ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyviä luokituksia. Asetus edellyttää, että jokainen jäsenvaltio nimeää toimivaltaisen viranomaisen luokitusten valvontaan. Suomessa tämä tehtävä annetaan Finanssivalvonnalle. Ratkaisu on perusteltu. Finanssivalvonta tuntee Suomen rahoitusmarkkinat ja pystyy tekemään asetuksen edellyttämää yhteistyötä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa. Tämä tukee rahoitusmarkkinoiden vakautta ja ehkäisee väärinkäytöksiä.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Arvoisa puhemies! Voisi hyvin ajatella, että tämä esitys on pelkkä tekninen muutos. Näin ei se kuitenkaan ole. Kyse on myös sijoittajien ja kuluttajien turvallisuudesta. Vastuullisuusluokitukset vaikuttavat arvioihin yritysten riskeistä ja vastuullisuudesta. Jos luokitukset ovat epäluotettavia, seuraukset voivat olla vakavia. Siksi on tärkeää, että valvontajärjestelmä ja siihen liittyvät toimintavaltuudet ovat selkeitä. Siksi on myös tarpeen poistaa kansallisesta laista ne kohdat, jotka ovat ristiriidassa EU-sääntelyn kanssa. Näin luodaan järjestelmä, joka toimii samojen vastuullisten periaatteiden mukaan koko unionissa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus tarkoittaa myös ennakoitavuutta. Yritykset sijoittavat, ja kotitaloudet voivat luottaa siihen, että Suomessa käytetyt vastuullisuusarviot perustuvat samoihin sääntöihin kuin muualla Euroopassa. Tämä on tärkeää erityisesti toimialoilla, jotka tekevät työtä puhtaan siirtymän ja kestäväen kasvun puolesta. Lisäksi on tärkeää todeta, että Suomi on jo vahvistanut sääntelyä, joka lisää markkinoiden luotettavuutta, sekä edistänyt toimia, jotka torjuvat harmaata taloutta ja parantavat viranomaisten yhteistyötä. Nyt käsiteltävä esitys täydentää tätä kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu nopeasti. Siksi on tärkeää, että Suomi pysyy mukana ja huolehtii talouden uudesta turvallisuudesta. Tämä esitys varmistaa, että kestävyysluokituksia ja vastuullisuusarvioita voidaan käyttää luotettavasti ja johdonmukaisesti. Tästä esityksestä hyötyvät yritykset, sijoittajat, suomalaiset perheet ja ennen kaikkea Suomen turvallisempi tulevaisuus. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 177/2025 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Garedeu.

Keskustelu

17.44 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Lapsiporno ja raaka väkivalta ovat syvintä pimeyttä, mitä maa päällään kantaa. Varsinkin lapsia on suojeltava pedofiileiltä ja väkivallan näkemiseltä. Siksi rikoslakia tiukennetaan nyt kuvien hallussapidon rankaisemisen osalta.

Ensinnäkin lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle lisätään törkeä tekemuoto. Tämä mahdollistaa ankarammat, jopa neljän vuoden rangaistukset siitä, jos henkilön laitteelta tai hallusta löytyy tällainen lapsipornokuva. Tähän asti rangaistus on

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

ollut maksimissaan kaksi vuotta. Ankaroitamisperusteita ovat muun muassa lapsen erityisen nuori ikä, lapsen kohdistuva väkivalta ja nöyryyttävä kohtelu. Tällaisten kuvien törkeästä levittämisestä puolestaan voi nykyainsäädännön mukaan saada enimmillään kuusi vuotta vankeutta.

Lisäksi raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito muuttuu jatkossa rangaistavaksi. Rikoksesta voisi saada sakkorangaistuksen. Lakimuutoksen tarkoituksena on kieltää sellainen erityisen raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali, jonka itsetarkoituksena on kärsimyksen aiheuttaminen ihmiselle tai eläimelle tai raa'an väkivallan kuvaaminen. Poikkeuksina ovat tiedonvälitystarkoitukseen vaikkapa sodassa kuvattu aineisto tai todistusaineistoksi talletetut materiaalit sekä esimerkiksi kauhuelokuvat.

Mielestäni on sairasta esittää väkivaltaista kidutusta ja vaikka ihmisuhraamista niin kutsuttuna taiteena. Raa'an väkivallan katsominen kauhuelokuvissa on haitallista ja jopa vaarallista myös aikuisille. Tällä tavalla epänormaalin ja täysin brutaalin väkivallan katsominen normalisoituu eikä tunnu enää pahalta. Nämä elokuvat eivät ole haitallisia pelkästään katsojille, vaan traumatisoivat myös näyttelijät, kuten Ilta-Sanomissa juuri tänään kerrottiin käyneen kotimaisen kauhuelokuvan Maa on syntinen laulu -kuvausten seurauksena. Mielenterveysongelmia ja väkivaltarikollisuutta on jo aivan tarpeeksi, eikä ole mitään tarvetta lietsoa niitä tällaisilla elokuvilla.

Taustalla tässä muutoksessa on kuitenkin halu suojella paremmin erityisesti lapsia näkemästä tällaista sairasta kuva- ja videomateriaalia. Somen ja älypuhelisten valtakausi on tuonut lasten silmille aivan liikaa kaikkea sellaista, mikä vaarantaa heidän hyvinvointinsa ja kehityksensä. Siksi haitallisten kuvien hallussapitoon puuttumisen lisäksi on tärkeää, että hallituksella on tekeillä myös laajempia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi sosiaalisen median vaaroilta. Itsekin olen tehnyt aloitteen sosiaalisen median ikärajan nostamisesta 15 vuoteen, ja kannatan kansallista suositusta siitä, että alle 13-vuotiaille ei tulisi hankkia omaa älypuhelistä.

Arvoisa puhemies! Lapset ansaitsevat kasvurauhan. Pidän hyvänä, että lakivaliokunta jätti lisäksi mietintöönsä lausuman, jossa se kehottaa hallitusta arvioimaan vielä erikseen, tulisiko lapsiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapidolle säätää itsenäinen rangaistussäännös ja vankeusrangaistus. Valtiovallan ja aikuisten tehtävänä on tehdä kaikkensa, ettei yksikään lapsi joutuisi kokemaan tai näkemään väkivaltaa, olipa se sitten seksuaalista, fyysistä tai henkistä. Yksikin hyväksikäytetty lapsi on liikaa. Sillä on tuhoavat vaikutukset koko loppuelämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kyseessä on esitys, jonka jokainen rivi henkii vakavuutta. Tässä salissa ei ole epäselvyyttä siitä, että lasten suojeleminen ja raakojen väkivaltasisältöjen torjunta on tärkeää turvallisuutemme kannalta. Torjunnan keinojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu meille, päättäjille. Tällä hallituksen esityksellä tehdään kaksi keskeistä muutosta rikoslakiin. Ensinnäkin säädetään rangaistavaksi kaikkein raainta väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito. Toiseksi lisätään rikoslakiin törkeä tekemuoto lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidolle.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole mikään muodollinen tai tekninen muutos. Kysymys on siitä, että lainsäädäntö vahvistaa kaikkein pienimpien eli lastemme turvallisuutta. Tiedämme jokainen, kuinka verkossa leviää yhä enemmän lapsiin kohdistuvaa materiaalia, jota käytetään seksuaalisiin tarkoituksiin. Samalla olemme nähneet, miten myös aikuisiin ja eläimiin kohdistuva raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali leviää usein tarkoituksella, tarkoituksenhakuisesti ja jopa propagandavälineenä. Näillä kuvilla ja videoilla on todellisia uhreja, ja niillä on todellisia katsojia. Sosiaalisessa mediassa ei tarvita välttämättä montaakaan klikkausta, että lapsi päätyy näiden kuvien äärelle. Tällaisen materiaalin näkeminen voi aiheuttaa vakavaa ahdistusta, jopa traumatisoida lapsen. Siksi sääntelyn on oltava ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Esitys osoittaa, että hallitus on päättänyt kehittää rikoslainsäädäntöä oikeaan suuntaan. Jatkossa tekojen moitittavuuden on heijastuttava myös rangaistuksiin. Lapsiin kohdistuvien rikosten kohdalla yhteiskunnan on oltava yksiselitteinen. Me suojelemme heitä aina, sillä heissä kasvaa yhteiskuntamme tulevaisuus. Tällä muutoksella suojelemme paitsi niitä lapsia, jotka saattavat joutua materiaalin kohteeksi, myös heitä, jotka voisivat sille altistua. Tämä on viesti paitsi tekijöille myös meille kaikille: raa'an ja ala-arvoisen materiaalin katsominen, tallentaminen ja levittäminen ei ole sivuseikka, se on yksiselitteisesti rikos. Lakivaliokunnan antaman lausumaehdotuksen mukaisesti meidän on seurattava tämän lain osalta, tuleeko lapsiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapidolle säätää itsenäinen seuraamus tai mahdollisuus asettaa vankeusrangaistus. Joka tapauksessa lastemme on oltava turvassa.

Arvoisa puhemies! Kiitän esityksen valmistelijoita ja lakivaliokuntaa perusteellisesta työstä. Tämä on laki, joka suojelee arvojamme ja pienimpiämme. Se ei jää kirjaimeksi paperille, vaan sillä voi olla konkreettinen merkitys lapsen elämässä. Tämä esitys on erinomainen teko lastemme turvallisuuden puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen poissa, edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Rintamäki paikalla, olkaa hyvä.

17.53 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä rikoslain 17 ja 20 lukujen muuttamisesta sekä siihen liittyvää lakivaliokunnan mietintöä. Kyse on vakavasta ja yhteiskunnallisesti merkittävästä kokonaisuudesta, joka koskee erityisesti raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan aineiston sääntelyä.

Lakivaliokunta on mietinnössään tehnyt tärkeää työtä täsmentäessään esityksen soveltamisalaa ja arvioidessaan sen perusoikeusvaikutuksia. On perusteltua, että rikoslain 17 luvussa puututaan sellaisen materiaalin hallussapitoon ja levittämiseen, joka vakavasti loukkaa ihmisarvoa ja voi osaltaan normalisoida äärimmäistä väkivaltaa. Samoin rikoslain 20 luvun muutokset vahvistavat jo aiemmin uudistettua seksuaalirikoslainsäädäntöä ja korostavat lapsen erityistä suojaa.

Lakivaliokunnan mietinnössä korostetaan aivan oikein rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen merkitystä. Rikosten tunnusmerkistöjen on oltava täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Tämä ei ole pelkkä muodollinen vaatimus vaan oikeusvaltion ydin. Kansalaisen on voitava ennakoida, mikä on rangaistavaa ja mikä ei. Samalla viranomaisen, poliisin, syyttäjän ja tuomioistuimen on voitava soveltaa lakia johdonmukaisesti. Poliisi kohtaa työssään yhä moninaisempaa rikollisuutta, ja teknologian

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

nopea kehitys on lisännyt erityisesti verkkomaailmassa leviävää haitallista materiaalia. On perusteltua pyrkiä suojelemaan kansalaisia, erityisesti lapsia, materiaailta, joka kuvaa raakaa väkivaltaa tai seksuaalisesti hyväksikäyttävää sisältöä.

Lakien täytäntöönpano edellyttää selkeää lainsäädäntöä, jossa rikoksen tunnusmerkistö on täsmällinen ja jossa ei synny tulkinnanvaraisuutta esimerkiksi taiteen, tieteen tai oikeutettujen dokumenttien kohdalla. Rangaistavaksi säädettävän materiaalin määrittely on oltava tarkka, jotta poliisilla on selkeät työkalut ja kansalaisten oikeusturva säilyy.

Arvoisa puhemies! On välttämätöntä, että lapsiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapito kriminalisoidaan selkeästi ja riittävän raskailla rangaistuksilla. Lakien tiukentaminen ei yksinään riitä, ellei poliisilla ole resursseja niiden valvontaan. Tästä näkökulmasta on tärkeää varmistaa tehokkaat tutkintamenetelmät, koulutus ja kansainvälinen yhteistyö, koska suuri osa materiaalista sijaitsee kansainvälisillä verkkoalustoilla. Hallussapidon kriminalisoinnissa tulee huomioida sananvapauden ja dokumentoinnin oikeudet siten, että myös todellisiin historiallisiin tai yhteiskunnallisesti merkittäviin tapahtumiin liittyvän kuvamateriaalin leimaaminen rikokseksi vältetään.

Arvoisa puhemies! Tässä uudistuksessa on kyse tasapainosta. Toisaalta meidän on torjuttava tehokkaasti vakavaa rikollisuutta ja suojeltava kaikkein haavoittuvimpia. Toisaalta meidän on varmistettava, että rikosoikeutta käytetään viimesijaisena keinona ja että perusoikeudet, erityisesti sananvapaus ja oikeusturva, toteutuvat. Lakivaliokunnan mietintö vahvistaa tätä tasapainoa selkeyttämällä sääntelyä ja korostamalla täsmällisyyttä. Näillä täsmennyksillä esitys on perusteltu askel kohti johdonmukaisempaa ja tehokkaampaa rikosoikeudellista suojaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.57 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on selkeä viesti: väkivalta ei ole viihdettä. Väkivalta ei ole viihdettä. — Tässä maailmanajassa teknologia moninkertaistaa vahingon. Rikolliset teot on helppo taltioida, ja vielä helpompaa ne on levittää. Nöyryyttävä kuvamateriaali leviää sekunneissa ympäri maailmaa, ja jokainen katselukerta on hiljainen hyväksyntä sille, että jonkun kärsimyksistä tehdään kulutustavaraa.

Tällä muutoksella lasta seksuaalisesti esittävästä kuvamateriaalista asetetaan törkeä tekemuoto. Törkeän tekemuodon tunnusmerkkeinä ovat esimerkiksi lapsen hyvin nuori ikä, lapseen kohdistuva väkivalta sekä nöyryyttäminen. Kun EU-minimi enimmäisrangaistukselle on vuosi, asettaa oikeusministerimme Leena Meri sen neljään vuoteen. Edellä kuvaillun kaltaisista rikoksista on syytäkin saada kunnan tuomio. Kyse ei ole vain kuvista, vaan jonkun lapsesta. Kyse ei ole myöskään vain videoista, vaan jonkun lapsuudesta.

Tällä hetkellä väkivaltakuvamateriaalin levittäminen on rangaistavaa. Saman materiaalin hallussapito sen sijaan ei ole, mutta nyt tähänkin tulee muutos, jolla suojellaan erityisesti lapsia näkemästä ihmisiin tai eläimiin kohdistuvia väkivaltaisuuksia. Etenkin muutaman viime vuoden aikana yhä useampi lapsi ja nuori on tahtomattaan joutunut altistumaan väkivaltamässäilylle, kun esimerkiksi koulupuukotuksesta levitetty videot hyppivät internetin syövereistä lasten ja nuorten silmille.

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Meillä aikuisilla on vastuu suojella lapsia näkemästä tallenteita, jotka eivät voi olla muuta kuin haitallisia heidän kasvulleen ja kehitykselleen. Jokainen jako- ja katselukerta ruokkii algoritmia syöttämään videota lisää ja lisää ihmisten silmille. Nyt puututaan yhteen juurisyyn eli tallenteiden olemassaoloon. Mitä vähemmän tallenteita, sitä vähemmän jaettavaa.

Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi esimerkiksi sotarikoksesta kuvattuun todistusaineistoon, elokuvaan tai jonkun lähettämän materiaalin katsomiseen laitteeseen tallentamatta.

Tällainen rangaistuskäytäntö on poikkeuksellinen Euroopankin tasolla, mutta toivottavasti muissa maissa seurataan Suomen näyttämää esimerkkiä. Kiitän erityisesti oikeusministeri Leena Merta näistä loistavista muutoksista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi poissa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 61/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jalometallituotteista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 185/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.01 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään jalometallituotteita koskevan lain muuttamisesta. Talousvaliokunta on katsonut esityksen olevan perusteltu sekä kannatettava sellaisenaan. Tämä esitys on tärkeä myös kokonaisturvallisuuden kannalta. Kyse ei ole vain jalometallituotteiden teknisestä sääntelystä, kyse on myös laajemmasta luottamuksen ja turvallisuuden varmistamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Jalometallituotteiden markkinat perustuvat aina luotettavuuteen. Kun tuotteet ovat usein arvokkaita ja pitkäikäisiä, niiden aitouteen, pitoisuuksiin ja alkuperään liittyvä varmuus on olennainen osa kuluttajien ja yritysten turvallista toimintaympäristöä.

Nykytilassa meidän kansallinen sääntelymme ei ole kaikilta osin vastannut kansainvälisiä sopimuksia, mikä on aiheuttanut epäselvyyksiä niin valmistajille kuin valvoville viranomaisillekin. Kun markkinoilla liikkuu väärin leimattuja, vaatimusten

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

vastaisia tai jopa väärennettyjä tuotteita, kysymys ei ole vain taloudellisesta riskistä, se on myös turvallisuuskysymys. Ehdotetulla sääntelyllä vahvistetaan yritysten turvallista toimintaympäristöä. Yritysten välinen kilpailu on reilua vain silloin, kun kaikki toimivat samojen vaatimusten mukaan. Esityksen tärkein tehtävä on muuttaa nykyistä lakia siten, että luotettavasti toimivat yritykset eivät joudu kilpailemaan epäselvästi leimattujen tuotteiden kanssa. Jalometallialalla tämä on keskeinen osa taloudellista turvallisuutta. Kuluttajille tämä merkitsee parempaa kykyä tunnistaa, mitä he ovat ostamassa.

Arvoisa puhemies! Myös kansainvälisen luotettavuuden varmistaminen on osa kokonaisturvallisuutta. Se tarkoittaa, että suomalaiset yritykset voivat toimia kilpailukykyisesti ja ennakoitavasti ja että Suomen viranomaisiin voidaan luottaa myös kansainvälisesti. Siksi esityksessä vahvistetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontaoikeuksia. Viranomaisilla olisi jatkossa selkeä oikeus tehdä tarkastuksia kaikkialla siellä, missä tuotteita valmistetaan, varastoidaan tai myydään, ja tarvittaessa myös saada leimanäytteitä. Tämä mahdollistaa tehokkaan puuttumisen väärinkäytöksiin ja ehkäisee harmaata taloutta. Kun sääntely selkiytyy ja valvonta tehostuu ilman lisäresursoinnin tarvetta, kyse on taloudellisesti vastuullisesta lainsäädännöstä. Tämä osoittaa, että turvallisuutta voidaan vahvistaa myös ilman lisämenoja.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on pieni mutta tärkeä osa suomalaista kokonaisturvallisuutta. Se vahvistaa kuluttajansuojaa, parantaa viranomaisvalvonnan vaikuttavuutta ja tukee yritysten toimintavarmuutta. Lisäksi se varmistaa, että Suomi toimii kansainvälisesti luotettavana ja yhteensopivana kumppanina. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

18.05 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan nyt käsitellään näitä jalometalleja koskevaa asiaa ja vähän niitä muutoksia, mitä siihen on tulossa. Meistä varmaan jokainen on lapsuudessa tai muuten jossain vaiheessa tutkinut niitä erilaisia jalometalleja. On saattanut olla mummon hopealusikoita tai jotakin alpakkaa, mitä lusikoita niitä nyt oli, että mitähän nämä oikein sisältävät. Minä muistan omasta lapsuudestani, että kävin nuorena, siihen aikaan, kun vielä kirjoja, oikeita kirjoja, luettiin, hakemassa kirjankin tuolta kirjastosta lainaan, ja tutkittiin niitä leimoja, että mitä ne oikein tarkoittavat. Kyllähän tämä selkeyttää taas, ja kun kullan arvo on tosiaan Suomessa ja joka paikassa nyt niin korkealla, niin on ihan hyvä, että tämmöistä turvallisuudentunnetta tuodaan ja selkeytetään näitä asioita. Varmasti tämä muutos on ihan positiivinen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 185/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 124/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 1/2026 vp

Pöytäkirja PTK 16/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.3.2026 pidettävään täysistuntoon.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 194/2025 vp

Lakialoite LA 10/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.3.2026 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 4.3.2026 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.47.

Pöytäkirjan vakuudeksi: